

0,5-kvantil slučajne varijable (neporučeni, v. medijan slučajne varijable)

***t*-distribucija** (dopušteni, v. Studentova razdioba)

***t*-razdioba** (dopušteni, v. Studentova razdioba)

Abelova grupa (dopušteni, v. komutativna grupa)

adend (dopušteni, v. pribrojnik)

adicija (dopušteni, v. zbrajanje)

adicijska formula formula koja povezuju vrijednost trigonometrijske funkcije zbroja s vrijednostima trigonometrijskih funkcija pojedinih pribrojnika \diamond *Ima više adicijskih formula, a jedna od njih je $\cos(x + y) = \cos(x)\cos(y) - \sin(x)\sin(y)$.* IG 31293 urednik pregledao

aditivna funkcija IG 32473 obradivač radi

adjungirana matrica ZŠ 32474 obradivač radi

adjungirani operator ZŠ 32475 obradivač radi

afina funkcija funkcija oblika $f(x_1, \dots, x_n) = a_1x_1 + \dots + a_nx_n + b$ \diamond *Općenito, afina funkcija jest funkcija $f : M^n \rightarrow M$, zadana kao $f(x_1, \dots, x_n) = a_1x_1 + \dots + a_nx_n + b$, gdje je M modul nad komutativnim prstenom A i $a_i \in A$ za sve i . Za $n = 1$ afina se funkcija može zapisati kao $f(x) = ax + b$ koja se u nastavi matematike naziva linearnom i u pravilu se dodaje uvjet $a \neq 0$.* IG 31294 urednik pregledao

ako i samo ako logička operacija ekvivalencije medju izjavama \diamond *Izjava $A \Leftrightarrow B$ (čita se: A ako i samo ako B) je istinita ako su obje izjave A, B istinite ili obje lažne.* IG 30613 urednik pregledao

aksiom tvrdnja čija se istinitost a priori prihvaća NA 29947 urednik pregledao

aksiom izbora aksiom teorije skupova koji kaže

da za svaki skup nepraznih skupova postoji skup koji sa svakim od njih ima točno po jedan zajednički element ZŠ 30811 urednik pregledao

aksiom o paralelama tvrdnja da točkom ravnine prolazi točno jedan pravac uspoređan zadanom pravcu ravnine \diamond *To je jedan od aksioma euklidske geometrije, a zovu ga i postulatom jer je Euklid tako nazvao sličnu tvrdnju.*

IG 31296 urednik pregledao

aksiomatska teorija skupova teorija skupova zasnovana sustavom aksioma \diamond *Postoji više različitih sustava aksioma teorije skupova i time više različitih aksiomatskih teorija skupova* IG 30614 urednik pregledao

algebarska funkcija funkcija koja zadovoljava algebarsku jednadžbu s polinomskim koeficijentima \diamond *Pojam algebarske funkcije analogan je pojmu algebarskog broja. U pravilu se misli na realnu ili kompleksnu funkciju jedne varijable. Ako su koeficijenti algebarske jednadžbe polinomi više varijabla onda je riječ o algebarskim funkcijama više varijabla. Ovi se pojmovi prirodno definiraju u jeziku algebarske geometrije.* IG 29768 urednik pregledao

algebarska geometrija matematička grana koja geometriju proučava algebarskim sredstvima \diamond *Prema klasičnome gledištu algebarska geometrija proučava rješenja sustava polinomskih jednadžba, a prema suvremenome gledištu geometriju koja polazi od algebre.* IG 30616 terminolog pregledao

algebarska jednadžba jednadžba oblika $f(x_1, \dots, x_n) = 0$ gdje je f polinom n varijabla \diamond *Obično se misli na poseban slučaj $n = 1$ kada jednadžba postaje $a_mx^m + \dots + a_1x + a_0 = 0$. Koeficijenti a_j , $j = 0, 1, \dots, m$ elementi su nekog polja. Ako je $a_m \neq 0$ jednadžba je stupnja m .*

IG 30617 urednik pregledao

algebarska krivulja

ŽMŠ 30205 unešen naziv

algebarska mnogostrukost matematička apstrakcija skupa rješenja sustava polinomskih jednadžba IG 32283 urednik pregledao

algebarska operacija svaka od operacija zbrajanja, oduzimanja, množenja, dijeljenja, potenciranja ili korjenovanja kad se primjenjuje ne samo na brojevima već i na algebarskim izrazima IG 32233 urednik pregledao

algebarska struktura skup A zajedno sa zadanim skupom funkcija iz Kartezijevog produkta A^n u A koje nazivamo n -arnim operacijama na A , moguće za razne n ZŠ 30115 terminolog pregledao

algebarska višestrukost (dopušteni, v. algebarska mnogostrukost)

algebarski broj

PG 30051 unešen naziv

algebarski izraz IG 32502 obradivač radi

algebarski razlomak IG 32503 obradivač radi

algebarsko rješavanje problema

ŽMŠ 30749 unešen naziv

algebra

ŽMŠ 30189 unešen naziv

algoritam

PG 30052 unešen naziv

alternirajući red red kojemu su uzastopni članovi realni brojevi suprotnih predznaka IG 31297 urednik pregledao

amplituda kod periodičkog gibanja, vrijednost maksimalnog odstupanja od ravnotežnog položaja \diamond *Izraz amplituda se upotrebljava i*

kod nekih generalizacija periodičkih gibanja, npr. kod kvaziperiodičkih gibanja, i periodičkih gibanja s gušenjem. ZŠ 30140 urednik pregledao

analitička funkcija glatka funkcija koja je jednaka svom Taylorovom redu NA 31405 urednik pregledao

analitička geometrija grana matematike u kojoj se geometrijski problemi rješavaju algebarski koristeći se koordinatnim sustavom ŽMŠ 30190 terminolog pregledao

analiza valića dio harmonijske analize koji se bavi razvojem funkcija po nekoj porodici valića \diamond *Za razliku od Fourierove analize, u kojoj funkcije po kojima se razvija čine ortonormiranu porodicu potpunu u prostoru funkcija, valići su najčešće prepotpuni u smislu da ista funkcija može imati više razvoja po baznim funkcijama.* ZŠ 31268 terminolog pregledao

antihermitska matrica

PG 30046 unešen naziv

antilogaritam broj kojemu je logaritam jednak zadanom broju \diamond *Antilogaritam od y je x ako je $\log x = y$. Pojam se može definirati za svaku bazu, a ne samo za bazu 10: antilogaritam od y po bazi a je broj x za kojega vrijedi $\log_a x = y$. Drugim riječima, antilogaritam od y po bazi a je broj a^y .* IG 32234 urednik pregledao

antisimetrična matrica kvadratna matrica čiji je element u i -tom retku i j -tom stupcu jednak elementu u j -tom retku i i ZŠ 31437 obradivač radi

aplikatna os (dopušteni, v. os aplikata)

aproksimiranje zamjena matematičkog objekta drugim, njemu bliskim prema nekom načelu i u pravilu jednostavnijim IG 31299 urednik pregledao

apscisa prva koordinata točke u koordinatnome sustavu IG 29845 urednik pregledao

apscisna os (dopušteni, v. os apscica)

apsolutna konvergencija konvergencija reda kojemu su članovi apsolutne vrijednosti članova polaznog reda \diamond *Pojam se definira i u okolnosti širim od realnih ili kompleksnih redova.* IG 31300 urednik pregledao

apsolutna pogreška

MH 29859 unešen naziv

apsolutna vrijednost udaljenost broja od 0
ŽMŠ 30750 obradivač radi

apsolutna vrijednost kompleksnog broja udaljenost broja od ishodišta u kompleksnoj ravnini \diamond *Ako je $z = a + bi$ onda je $|z| = \sqrt{a^2 + b^2}$.* IG 32235 urednik pregledao

apsolutno integrabilna funkcija (dopušteni, v. sumabilna funkcija)

area funkcija funkcija inverzna hiperbolnoj funkciji \diamond *Izvorno realne, ove se funkcije mogu proširiti do kompleksnih. Naziv i_i area funkcije/ i_i dolaze od toga što im se vrijednosti mogu interpretirati površinom povezanom s hiperbolom.* IG 31301 urednik pregledao

argument funkcije veličina kojoj su vrijednosti elementi domene funkcije, a za funkciju više varijabla i svaka od nezavisnih varijabla \diamond *U zapisu $f(x)$, argument je x , a u zapisu $f(x_1, \dots, x_n)$ funkcije n varijabla, argument je svaka od varijabla $x; 1, \dots, x_n$.* IG 31568 urednik pregledao

argument kompleksnog broja kut u kompleksnoj ravnini određen pozitivnom realnom zrakom i spojnicom kompleksnog broja različitog od nule s nulom, pri vrtnji zrake oko nule suprotno kazaljci sata IG 30618 urednik pregledao

Arhimedova spirala krivulja koju opisuje točka koja se stalnom brzinom giba zrakom počevši od njena vrha dok se sama zraka stal-

nom brzinom rotira oko vrha IG 31302 urednik pregledao

Arhimedova zavojnica (dopušteni, v. Arhimedova spirala)

aritmetička operacija svaka od operacija zbrajanja, oduzimanja, množenja, dijeljenja, potenciranja ili korjenovanja na brojevima IG 32236 urednik pregledao

aritmetička sredina

MH 29865 unešen naziv

aritmetički niz niz brojeva x_n takav da je razlika bilo koja dva susjedna člana niza $x_{n+1} - x_n$ konstanta ZŠ 30126 terminolog pregledao

aritmetika (dopušteni, v. teorija brojeva)

arkus kosinus inverzna funkcija funkcije kosinus \diamond *Preciznije, to je inverz od restrikcije funkcije kosinus na interval $[0, \pi]$.* IG 29838 urednik pregledao

arkus sinus inverzna funkcija funkcije sinus \diamond *Preciznije, to je inverz od restrikcije funkcije sinus na interval $[-\pi/2, \pi/2]$.* IG 29839 urednik pregledao

asimptota

MH 29869 unešen naziv

asocijativna algebra modul A nad komutativnim prstenom K , zajedno s asocijativnom binarnom operacijom $\cdot : A \times A \rightarrow A$ koja je linearna u oba argumenta \diamond *Često se pojam asocijativne algebre gleda u užem kontekstu, gdje je komutativni prsten zapravo polje, a modul vektorski prostor.* ZŠ 31039 urednik pregledao

asocijativni prsten prsten čije množenje je asocijativna binarna operacija \diamond *U većini znanstvenih radova pod pojmom prstena podrazumijeva se da je asocijativan, osim ako se ne naglasi da je riječ o neasocijativnome prstenu.* ZŠ 32294 urednik pregledao

asocijativnost

NA 30688 unešen naziv

atlas ZŠ 32508 obradivač radi

atlas klase C^∞ (dopušteni, v. glatki atlas)

atlas klase C^r (dopušteni, v. diferencijabilni atlas klase C^r)

Banachov prostor normirani vektorski prostor koji je potpun kao metrički prostor čija je funkcija udaljenosti medju dva vektora norma njihove razlike ZŠ 30098 terminolog pregledao

Bayesova formula

MH 29847 unešen naziv

baza logaritma broj kojeg treba potencirati s logaritmom zadanog broja da bi se dobio taj zadani broj \diamond *U izrazu $\log_b a$ broj b je baza logaritma.* IG 32284 urednik pregledao

baza prirodnoga logaritma broj e , koji je transcendentan i približno jednak 2,7 IG 30619 urednik pregledao

baza vektorskoga prostora proizvoljni linearno nezavisni skup vektora koji razapinje cijeli vektorski prostor \diamond *Baza vektorskoga prostora jest porodica vektora takva da se svaki vektor u tome prostoru može zapisati na jedinstveni način kao konačna linearna kombinacija elemenata te porodice. Ako pretpostavimo aksiom izbora, onda svaki vektorski prostor ima bazu.* ZŠ 30142 terminolog pregledao

bazna funkcija

ZŠ 31438 unešen naziv

Bernoullijev slabi zakon velikih brojeva teorem koji kaže da niz relativnih frekvencija uspjeha u Bernoullijevoj shemi konvergira po vjerojatnosti prema vjerojatnosti uspjeha u svakom pojedinom pokusu MH 29917 terminolog pregledao

Bernoullijeva shema

MH 32298 unešen naziv

Bernoullijeva slučajna varijabla diskretna slučajna varijabla koja s pozitivnim vjerojatnostima poprima samo vrijednosti 0 i 1 MH 31593 terminolog pregledao

beskonačna linearna kombinacija IG 32505 obradivač radi

beskonačni niz niz koji ima beskonačno mnogo članova \diamond *Besonačni niz je, strogo matematički iskazano, preslikavanje kojemu je domena skup prirodnih brojeva.* IG 32237 urednik pregledao

beskonačni red red koji ima beskonačno mnogo članova IG 32238 urednik pregledao

beskonačni skup

MH 29855 unešen naziv

beskonačni verižni razlomak

ZŠ 31439 unešen naziv

beskonačno daleka točka IG 32345 obradivač radi

beskonačnodimenzionalni vektorski prostor vektorski prostor koji nema konačnu bazu ZŠ 30112 terminolog pregledao

beskonačnost

NA 30689 unešen naziv

bijekcija funkcija koja je injekcija i surjekcija PG 30048 urednik pregledao

bijektivna funkcija (dopušteni, v. bijekcija)

bikvadratna jednadžba jednadžba koja se dobije iz kvadratne zamjenom nepoznanice njenim kvadratom IG 31303 urednik pregledao

bilijun milijun milijuna, broj kojemu je dekadski zapis 1 000 000 000 000 IG 29780 urednik pregledao

bilinearna binarna operacija ZŠ 32484 obradivač radi

binarna operacija funkcija koja uredjenom paru elemenata danog skupa pridružuje element tog istog skupa NA 30690 urednik pregledao

binarna relacija bilo koji podskup Kartezijevog produkta skupa sa samim sobom PG 30018 urednik pregledao

binarni logaritam logaritam s bazom 2 IG 31304 terminolog pregledao

binarni sustav IG 32512 obradivač radi

binarno stablo svaki vrh ima... ZŠ 30145 obradivač radi

binom zbroj dvaju monoma IG 29769 terminolog pregledao

binomna slučajna varijabla diskretna slučajna varijabla X koja poprima vrijednosti $0, 1, \dots, n$ s vjerojatnostima $P(X = k) = \binom{n}{k} p^k (1 - p)^{n-k}$, $k \in \{0, 1, \dots, n\}$, pri čemu su prirodan broj n i realan broj $p \in (0, 1)$ parametri razdiobe MH 31594 terminolog pregledao

binomni koeficijent

MH 29910 unešen naziv

binomni red

MH 29848 unešen naziv

binomni teorem

MH 29849 unešen naziv

binomni trokut (dopušteni, v. Pascalov trokut)

bokocrt ortogonalna projekcija na bokocrtanu ravninu ŽMŠ 30195 obradivač radi

bokocrtana ravnina bočna ravnina na koju se projicira ŽMŠ 31242 obradivač radi

Booleov izraz . IG 32239 unešen naziv

Booleova algebra

MH 29919 unešen naziv

booleovska funkcija . IG 32240 unešen naziv

Borelov skup . MH 32299 unešen naziv

Borelova sigma-algebra

MH 29912 unešen naziv

brid grafa element skupa bridova danog grafa ZŠ 30146 terminolog pregledao

broj osnovni matematički pojam, nastao apstrahiranjem predodžbe o prebrojavanju konačnog skupa, odnosno veličini (duljini, ploštini) nekih objekata \diamond *Broj također nastaje apstrahiranjem predodžbe o duljini ili ploštini odredjenih objekata.* PG 30053 urednik pregledao

brojeva kružnica jedinična kružnica sa središtem u ishodištu koordinatnog sustava u ravnini, tako da je svakoj točki kružnice pridružena duljina luka od točke $(1, 0)$ do te točke, gibajući se suprotno kazaljci sata \diamond *Ako je t duljina luka u definiciji brojeve kružnice, onda pripadajuća točka ima koordinate $(\cos t, \sin t)$, što može biti i definicija trigonometrijskih funkcija sinus i kosinus. Odatle i naziv trigonometrijska kružnica.* IG 32241 urednik pregledao

brojevni pravac pravac s izabranom izometrijom sa skupom realnih brojeva IG 32242 urednik pregledao

brojevni sustav IG 32513 obradivač radi

brojka IG 32516 obradivač radi

brojnik izraz iznad razlomkačke crte u zapisu razlomka IG 29782 terminolog pregledao

Cantorov skup podskup intervala $[0, 1]$ koji preostaje kad se interval podijeli na tri jednaka podintervala, izbace sve točke iz srednjeg podintervala, svaki od preostalih podintervala podijeli

na tri, i izbace sve točke iz srednjeg od ta tri i tako nastavi beskonačno mnogo puta \diamond *Cantorov skup se sastoji od svih decimalnih brojeva između 0 i 1 koji u zapisu u ternarnoj bazi imaju samo znamenke 0 i 2. Cantorov skup je neprebrojiv podskup skupa realnih brojeva i može se promatrati kao topološki potprostor. U topologiji se svaki skup homeomorfan Cantorovom skupu u toj topologiji također zove Cantorov skup ili Cantorov kontinuum.* zš 30099 urednik pregledao

Cauchyjev integralni teorem teorem koji kaže da je za svaku funkciju f kompleksne varijable koja je analitička u jednostruko povezanom području $\Omega \subset \mathbf{C}$ za svaku zatvorenu glatku krivulju $\gamma \subset \Omega$, linijski integral $\oint_{\gamma} f(z)dz = 0$ \diamond *Ekvivalentna formulacija: ako su γ_1, γ_2 dvije glatke krivulje u jednostruko povezanom području $\Omega \subset \mathbf{C}$ u kojem je f analitička, takve da je početna točka od γ_1 ujedno i početna točka od γ_2 , a završna točka od γ_1 ujedno i završna točka od γ_2 , tada su i pripadni linijski integrali analitičke funkcije f isti: $\int_{\gamma_1} f(z)dz = \int_{\gamma_2} f(z)dz$.* zš 30100 urednik pregledao

Cauchyjev niz brojeva niz $(x_n)_{n \in \mathbf{N}}$ brojeva x_n sa svojstvom da za svaki pozitivni realni broj $\epsilon > 0$ postoji $p \in \mathbf{N}$ takav da $n, m > p$ povlači $|x_n - x_m| > \epsilon$ zš 31551 urednik pregledao

Cauchyjev niz točaka niz $(x_n)_{n \in \mathbf{N}}$ točaka $x_n \in X$ metričkog prostora (X, d) sa svojstvom da za svaki pozitivni realni broj $\epsilon > 0$ postoji $p \in \mathbf{N}$ takav da $n, m > p$ povlači $d(x_n, x_m) > \epsilon$ \diamond *Ako su točke zapravo vektori u normiranom vektorskom prostoru s normom $x \mapsto \|x\|$, ova definicija također vrijedi. Naime, definicijsko svojstvo gledamo u odnosu na metriku d koja je dana razlikom norme, odnosno formulom $d(x, y) = \|x - y\|$.* zš 31550 urednik pregledao

Cauchyjev uvjet (dopušteni, v. početni uvjet)

Cauchy-Riemannove jednačbe (dopušteni, v. Cauchy-Riemannovi uvjeti)

Cauchy-Riemannovi uvjeti uvjeti na realni i imaginarni dio funkcije kompleksne varijable $f(z) = u(z) + iv(z)$ koji su, uz postojanje njihovih parcijalnih derivacija, ekvivalentni holomorfности funkcije f , a dani su formulama $\frac{\partial u}{\partial x} = \frac{\partial v}{\partial y}$, $\frac{\partial u}{\partial y} = -\frac{\partial v}{\partial x}$ zš 31440 urednik pregledao

centar kružnice (dopušteni, v. središte kružnice)

centar simetrije

ŽMŠ 30198 unešen naziv

centar zakrivljenosti (dopušteni, v. središte zakrivljenosti)

centralna projekcija preslikavanje prostora na zadanu ravninu koje svakoj točki T prostora pridružuje točku ravnine u kojoj pravac, koji prolazi točkom T i nekom čvrstom točkom S , siječe ravninu \diamond *Točka S se naziva centar ili središte projekcije* ŽMŠ 30199 urednik pregledao

centralna simetrija

ŽMŠ 30201 unešen naziv

centrirana slučajna varijabla . MH 32300 unešen naziv

cijela funkcija kompleksna funkcija koja je analitička na cijeloj kompleksnoj ravnini IG 30620 urednik pregledao

cijela kompleksna funkcija (dopušteni, v. cijela funkcija)

cijeli broj broj koji pripada skupu $\{\dots, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots\}$ \diamond *Skup cijelih brojeva čine pozitivni cijeli brojevi, negativni cijeli brojevi i nula.* PG 30054 terminolog pregledao

cijeli dio broja cijeli broj ispred decimalnog

zareza u decimalnom zapisu broja \diamond Cijeli brojevi različiti od nule imaju po dva decimalna zapisa. Zato u definiciji cijelog dijela broja treba dodati da je cijeli broj jednak svom cijelom dijelu. Često se pod cijelim dijelom broja smatra njegov najveći cijeli dio, tj. vrijednost funkcije "pod" u tom broju. Ta se dva pojma poklapaju za pozitivne brojeve, dok je za negativne brojeve koji nisu cijeli, vrijednost funkcije "pod" za 1 manja. IG 31305 urednik pregledao

ciklometrijske funkcije isto što i arkus funkcije, odnosno lučne funkcije IG 32243 urednik vratio obradivaču

cilindrične koordinate

ŽMŠ 31428 unešen naziv

cjelobrojni kratnik . NA 32304 unešen naziv

crta . IG 32245 unešen naziv

četverokut dio ravnine omeđen četirima dužinama \diamond Četverokut je dio ravnine omeđen četirima dužinama. IG 29789 terminolog pregledao

četverostrana prizma

ŽMŠ 30751 unešen naziv

četvorina (dopušteni, v. kvadrat)

čimbenik jedan od argumenata (množitelj ili množenik) u umnošku NA 29968 urednik pregledao

čista potencija umnožak broja ili elementa matematičke strukture u kojoj je definirano množenje odredjen broj puta sa sobom \diamond ujedno i naziv za funkciju koja svakom broju pridružuje njegovu čistu potenciju IG 30621 urednik pregledao

član niza vrijednost $x_n = x(n)$ niza x na nekom prirodnom broju n \diamond $x_n = x(n)$ je n -ti član niza.

ZŠ 30127 terminolog pregledao

član polinoma svaki od monoma u polinomu \diamond U polinomu jedne varijable $f(x) = a_n x^n + \dots +$

$a_1 x + a_0$ članovi su, redom, $a_0, a_1 x, \dots, a_n x^n$. IG 30623 terminolog pregledao

član reda član niza kojemu je taj red pridružen \diamond U redu $a_1 + a_2 + a_3 + \dots$ članovi su, redom, a_1, a_2, a_3, \dots IG 32246 urednik pregledao

čunjasta ploha

ŽMŠ 30752 unešen naziv

čunjosječnica elipsa, parabola ili hiperbola \diamond Naziv dolazi od toga što elipsa, parabola i hiperbola nastaju kao presjeci čunjaste plohe s ravninom. Postoje i degenerirani slučajevi koji se u analitičkoj i algebarskoj geometriji u pravilu ubrajaju u krivulje drugog reda. IG 29819 urednik pregledao

čvrsta točka

ŽMŠ 30753 unešen naziv

čvrsti pravac

ŽMŠ 30754 unešen naziv

de Moivreova formula (dopušteni, v. Moivreova formula)

de Morganovi zakoni

MH 29920 unešen naziv

decimala brojka iza decimalnog zareza u decimalnom zapisu \diamond Na primjer, u decimalnom zapisu 71,204 decimale su brojke 2, 0 i 4. IG 32247 urednik pregledao

decimalni broj realan broj predodčen decimalnim zapisom \diamond Katkad se decimalnim brojem smatra samo broj s konačnim decimalnim zapisom. IG 31306 terminolog pregledao

decimalni brojevni sustav (dopušteni, v. dekadski sustav)

decimalni zapis broja predodžba realnog broja u dekadskom sustavu tako da je naznačeno koji je cijeli dio, koliko ima desetih dijelova je-

dinice, stotih dijelova jedinice itd. \diamond Na primjer, decimalni zapis 71,204 predočuje broj koji ima sedamdeset jednu jedinicu, dvije desetine, nijednu stotninu i četiri tisućnine. IG 32285 urednik pregledao

decimalni zarez zarez koji odvaja cijeli od razlomljenog dijela decimalnog broja \diamond Umjesto zarez za neki koriste točku (decimalna točka). IG 31307 urednik pregledao

definicija

NA 29948 unešen naziv

degenerirani slučaj pojava da se za neki matematički objekt može interpretirati da je nastao od drugih, koji su prema nekom načelu složeniji \diamond Na primjer, točka se može shvatiti degeneriranim slučajem skupa kružnica sa središtem u toj točki i to kao kružnica polumjera nula. IG 30624 urednik pregledao

dekadski logaritam

MH 29873 unešen naziv

dekadski sustav pozicijski sustav s brojevnom bazom 10 IG 32248 urednik pregledao

dekadski zapis broja (dopušteni, v. decimalni zapis broja)

derivabilna funkcija (dopušteni, v. diferencijabilna funkcija)

derivacija funkcije funkcija kojoj je vrijednost u točki jednaka derivaciji polazne funkcije u toj točki IG 29798 urednik pregledao

derivacija funkcije u točki (dopušteni, v. derivacija u točki)

derivacija u smjeru (dopušteni, v. usmjerena derivacija)

derivacija u točki granična vrijednost količnika prirasta funkcije i prirasta argumenta u točki,

kad prirast argumenta teži nuli \diamond Navedena se definicija odnosi na realnu funkciju realne varijable. Pri tom derivacija funkcije u točki ima značenje koeficijenta smjera tangente u pripadajućoj točki grafa funkcije. Derivacija funkcije u točki može se definirati i za kompleksne funkcije, a i u širim okolnostima. IG 29799 urednik pregledao

derivacija višeg reda kompozicija derivacija IG 32251 urednik pregledao

deseterokut mnogokut koji ima deset stranica (dakle i po deset vrhova i kutova) \diamond Deseterokut je dio ravnine omeđen s deset dužina. IG 31308 terminolog pregledao

desni koordinatni sustav IG 32482 obradivač radi

determinanta funkcija koja kvadratnoj matrici pridružuje broj kojemu je značenje za realne matrice orijentirani obujam kojeg razapinju vektori stupaca matrice \diamond Za matricu drugog reda u čijem su prvom stupcu brojevi a i c , a u drugom brojevi b i d (u tom redosljedu), determinanta je jednaka $ad - bc$. Slične se formule mogu zapisati za matrice bilo kojeg reda. IG 32353 urednik pregledao

deveterokut mnogokut koji ima devet stranica (dakle i po devet vrhova i kutova) \diamond Deveterokut je dio ravnine omeđen s devet dužina. IG 31309 terminolog pregledao

diedar

ŽMS 31429 unešen naziv

difeomorfizam diferencijabilno preslikavanje za koje postoji inverzno preslikavanje koje je također diferencijabilno ZŠ 31441 urednik pregledao

diferencija (dopušteni, v. razlika)

diferencijabilna funkcija funkcija koja ima diferencijal u svakoj točki NA 29990 urednik pregledao

diferencijabilna mnogostrukost topološka mnogostrukost na kojoj je odabran maksimalan atlas čije su funkcije prijelaza diferencijabilne zš 30812 urednik pregledao

diferencijabilna realna mnogostrukost topološka mnogostrukost na kojoj je zadana realna diferencijabilna struktura \diamond *Kažemo da je (realna) diferencijabilna mnogostrukost klase C^r gdje je $r \geq 1$ pozitivni cijeli broj ili simbol ∞ ako je diferencijabilna struktura te klase.* zš 31442 urednik pregledao

diferencijabilni atlas klase C^r porodica karata $(U_i, \phi_i)_{i \in I}$ gdje $\phi_i : U_i \rightarrow \mathbf{R}^n$ ili $\phi_i : U_i \rightarrow \mathbf{C}^n$ na mnogostrukosti M , takav da ta porodica pokriva M i da su funkcije prijelaza $\phi_j \circ \phi_i^{-1}|_{\phi_i(U_i \cap U_j)} : \phi_i(U_i \cap U_j) \rightarrow \phi_j(U_i \cap U_j)$ diferencijabilna preslikavanja klase C^r zš 32450 urednik pregledao

diferencijabilno preslikavanje klase C^r preslikavanje jedne ili više realnih ili kompleksnih varijabli koje ima neprekidne parcijalne derivacije do reda r ako je r pozitivan cijeli broj, sve parcijalne derivacije ako je $r = \infty$ i koje je analitičko preslikavanje ako je $r = \omega$ zš 32454 urednik pregledao

diferencijalna geometrija grana matematike u kojoj se geometrijski problemi rješavaju s pomoću diferencijalnoga računa žmš 30191 terminolog pregledao

diferencijalna jednadžba

Zš 30160 unešen naziv

diferencijalna mnogostrukost (dopušteni, v. diferencijabilna mnogostrukost)

diferencijalni atlas zš 32509 obradivac radi

diferencijalni račun

žmš 30755 unešen naziv

dijagonala mnogokuta spojnica dvaju nesusjednih vrhova mnogokuta IG 32252 urednik pregledao

dijagonala višekuta (dopušteni, v. dijagonala mnogokuta)

dijagonalna matrica kvadratna matrica $A = (A_k^j)$ takva da je svaki njen element nula, osim moguće elemenata glavne dijagonale A_j^j zš 31444 urednik pregledao

dijametar (dopušteni, v. promjer kružnice)

dijeljenje računski operacija vezana uz množenje, pri čemu je količnik djeljenika i djelitelja ona veličina koja pomnožena djeliteljem daje djeljenika NA 29953 urednik pregledao

dimenzija linearnoga prostora (dopušteni, v. dimenzija vektorskoga prostora)

dimenzija vektorskoga prostora kardinalni broj neke, a time i svake baze danog vektorskog prostora \diamond *Skraćeni naziv dimenzija prostora često se upotrebljava za ovaj pojam, ali se često koristi i kao skraćeni naziv za dimenziju topološkoga prostora i dimenzije ostalih vrsta prostora.* zš 30143 terminolog pregledao

dinamička evolucija

Zš 30813 unešen naziv

dinamički sustav skup čiji elementi se zovu stanja, zajedno sa zadanim pravilom dinamičke evolucije koje određuje promjenu stanja u proizvoljnom kasnijem vremenu za bilo koje zadano stanje u nekom ranijem, početnom vremenu zš 30101 urednik pregledao

diobenik (zastarjeli, v. djeljenik)

diofantska jednadžba polinomijalna algebarska jednadžba u više varijabli, s cjelobrojnim koeficijentima, i cjelobrojnim nepoznanicama NA 29930 urednik pregledao

diralište tangente

NA 30001 unešen naziv

direktni produkt grupa grupa dobivena od zadanih dviju grupa kojoj je skup elemenata direktni produkt skupova elemenata tih grupa, uz pokomponentno množenje \diamond Za grupe G, H direktni produkt se označava kao $G \times H$. Pojam se može poopćiti na više (konačno ili beskonačno mnogo) grupa. IG 32253 urednik pregledao

direktrisa (dopušteni, v. ravnalica)

diskretna distribucija (dopušteni, v. diskretna razdioba)

diskretna razdioba . MH 32275 unešen naziv

diskretna slučajna varijabla slučajna varijabla za koju postoji najviše prebrojiv podskup S realnih brojeva sa svojstvom da je prasluka od S po toj slučajnoj varijabli gotovo siguran događaj MH 29923 terminolog pregledao

diskretni prostor elementarnih događaja prostor elementarnih događaja koji je prebrojiv skup MH 31196 terminolog pregledao

diskretni skup . MH 32301 unešen naziv

diskretni slučajni vektor slučajni vektor za koji postoji najviše prebrojiv podskup S euklidskog prostora iste dimenzije kao slučajni vektor, sa svojstvom da je prasluka od S po tom slučajnom vektoru gotovo siguran događaj MH 31212 terminolog pregledao

diskretni vjerojatnosni prostor vjerojatnosni prostor s diskretnim prostorom elementarnih događaja MH 31200 terminolog pregledao

diskriminanta . NA 32278 unešen naziv

diskriminanta kvadratne jednadžbe

NA 29959 unešen naziv

distributivnost

NA 30691 unešen naziv

divergencija vektorskoga polja

ZŠ 30177 unešen naziv

divergentni niz niz koji nije konvergentan IG 32254 urednik pregledao

divergentni red red koji nije konvergentan IG 32255 urednik pregledao

dividend (dopušteni, v. djeljenik)

divizija (dopušteni, v. dijeljenje)

divizor (dopušteni, v. djelitelj broja)

divizor (dopušteni, v. djelitelj)

djelilac (nepreporučeni, v. djelitelj broja)

djelitelj broj kojim se dijeli neki drugi broj \diamond Djelitelj je broj b pri dijeljenju $a : b$ broja a s brojem b . Pojam se može definirati u širim okolnostima, na primjer u svakom polju. IG 31557 urednik pregledao

djelitelj broja cijeli broj s kojim je zadani broj djeljiv bez ostatka \diamond Pojam se definira u svakom komutativnom prstenu: element b prstena A djelitelj je elementa a prstena A ako postoji c iz A takav da je $a = bc$. Činjenica da je b djelitelj od a u pravilu s označava kao $b|a$ IG 31311 urednik pregledao

djelomični zbroj zbroj prvih nekoliko članova niza ili reda \diamond Ako je $a_1 + a_2 + a_3 + \dots$ (beskonačni) red, onda je $s_n := a_1 + a_2 + \dots + a_n$ djelomična suma tog reda, za svaki prirodan broj n . Slično je za niz. IG 32256 urednik pregledao

djelomični zbroj niza (dopušteni, v. djelomični zbroj)

djeljenik veličina koja se dijeli drugom veličinom NA 31406 urednik pregledao

djeljivost relacija na cijelim brojevima defini-

rana tako da je broj djeljiv nekim drugim brojem ako pri dijeljenju tog broja s drugim nema ostatka \diamond *Relacija se proširuje na komutativne prstene: element a prstena djeljiv je elementom b ako postoji element c prstena takav da je $a = bc$.*

IG 32257 urednik pregledao

dodekaedar pravilno geometrijsko tijelo omedjeno s dvanaest pravilnih peterokuta \checkmark MŠ 30209 urednik pregledao

dogadjaj ishod slučajnog pokusa \diamond *Dogadjaj se u teoriji vjerojatnosti i statistici može smatrati svojevrsnim apstraktnim pojmom višega reda ili prapojmom.* MH 31183 terminolog pregledao

dokaz konačan niz tvrdnji, u kojem je pojedina tvrdnja ili aksiom ili slijedi iz prethodnih tvrdnji primjenom jednog od pravila zaključivanja NA 29949 urednik pregledao

domena funkcije skup na kojem je funkcija zadana PG 30019 terminolog pregledao

domena u prostoru (dopušteni, v. područje)

donjetrokutasta matrica (dopušteni, v. donjotrokutasta matrica)

donjotrokutasta matrica kvadratna matrica kojoj su elementi iznad glavne dijagonale jednaki nuli IG 32258 urednik pregledao

dopuna (dopušteni, v. komplement skupa)

dovoljan uvjet svaka izjava iz koje slijedi zadana izjava, tj. izjava iz čije istinitosti slijedi istinitost zadane izjave \diamond *Dovoljan uvjet jest izjava iz koje slijedi zadana izjava, odnosno S je dovoljan uvjet za N ako je složena izjava "Ako S onda N " istinita.* IG 31312 terminolog pregledao

druga derivacija funkcije derivacija derivacije funkcije \diamond *Pojam se može proširiti i na parcijalne derivacije.* IG 32259 urednik pregledao

drugi korijen pozitivan realan broj koji ima svojstvo da mu je kvadrat jednak zadanom pozitivnom realnom broju \diamond *Drugi korijen može se definirati i za kompleksne brojeve, ali je tada u pravilu dvoznačan (kompleksni broj različit od nule ima dva druga korijena).* IG 31313 terminolog pregledao

drvo (dopušteni, v. stablo)

dualna kategorija (dopušteni, v. suprotna kategorija)

dualni vektorski prostor vektorski prostor u kojem su vektori linearni funkcionali na početnom vektorskom prostoru \diamond *Postoje pojmovi dualnog prostora i za mnoge druge vrste prostora, ne samo za vektorske prostore. Npr. dualni projektivni prostor.* ZŠ 31445 urednik pregledao

duljina mjera koja se može pripisati nekim matematičkim objektima, apstrakcija pojma duljine dužine \diamond *Katkad se duljinom geometrijskog tijela naziva najveća udaljenost medju njegovim točkama.* IG 30626 urednik pregledao

duljina dužine udaljenost krajnjih točaka dužine \checkmark MŠ 30265 terminolog pregledao

duljina luka mjera protežnosti krivulje izmedju dviju točaka \diamond *Duljina luka može se definirati samo uz neka ograničenja na krivulju. Na primjer, za graf funkcije f kojoj je derivacija neprekidna na intervalu $[a, b]$, duljina luka može se definirati tako da duljina luka izmedju točaka $(a, f(a))$ i $(b, f(b))$ bude $\int_a^b \sqrt{1 + f'(x)^2} dx$. Ta je definicija u skladu s intuitivnom predodžbom duljine.* IG 31314 urednik pregledao

duljina vektora mjera veličine vektora, intuitivno udaljenost početne i završne točke IG 32260 urednik pregledao

dužina dio pravca omedjen dvjema točkama,

uključujući i te točke žMS 30206 terminolog pregledao

dvanaesterokut mnogokut koji ima dvanaest stranica (dakle i po dvanaest vrhova i kutova) IG 31315 terminolog pregledao

dvočlan (dopušteni, v. binom)

dvodimenzionalna rešetka podskup vektorskog prostora koji se sastoji od svih višekratnika $n\vec{a} + m\vec{b}$ dvaju vektora koji su različiti od nulvektora i nisu međjusobno proporcionalni zŠ 30814 urednik pregledao

dvojni razlomak razlomak kojemu su brojnik ili nazivnik razlomci IG 29783 terminolog pregledao

dvojstvena kategorija (dopušteni, v. suprotna kategorija)

dvoplohi hiperboloid (dopušteni, v. dvoplošni hiperboloid)

dvoplošni hiperboloid ploha koja se, pogodnim izborom koordinatnog sustava, može prikazati jednadžbom $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} - \frac{z^2}{c^2} = -1$ žMS 30756 urednik pregledao

dvopogodba (dopušteni, v. ako i samo ako)

dvostrani inverzni element element y algebarske strukture s binarnom operacijom \cdot takav da su, za zadani element x , izrazi $x \cdot y$ $y \cdot x$ oba jednaka neutralnom elementu 1 operaciju \cdot \diamond U notaciji definicije, kažemo da je y dvostrani inverz od x , s obzirom na binarnu operaciju \cdot . Možemo alternativno reći da je dvostrani inverz elementa x , element koji je istovremeno njegov lijevi i desni inverz. Ako je operacija \cdot asocijativna, onda je dvostrani inverz elementa x , ako postoji, jedinstven. zŠ 30815 urednik pregledao

dvostruka nultočka polinoma nultočka polinoma koja je nultočka i derivacije tog polinoma \diamond Ako je $f(x_0) = f'(x_0) = 0$ u kojemu je f poli-

nom, analitička ili meromorfnja funkcija definirana oko x_0 , onda je $f(x) = (x - x_0)^2 g(x)$ za neki polinom, analitičku ili meromorfnju funkciju g oko x_0 . Vrijedi i obratna tvrdnja. IG 31316 urednik pregledao

dvostruki čunj (dopušteni, v. dvostruki stožac)

dvostruki integral integral funkcije dviju varijabla kod kojega je područje integracije dimenzije dva \diamond Neka je f funkcija dviju varijabla i D područje u ravnini. Tada, uz neke uvjete, postoji dvostruki integral $\int_D f(x, y) dx dy$ koji, za pozitivnu funkciju f ima značenje obujma između grafa funkcije i područja D . IG 32261 urednik pregledao

dvostruki konus (dopušteni, v. dvostruki stožac)

dvostruki korijen (dopušteni, v. dvostruka nultočka polinoma)

dvostruki stožac dva stošca jednakih polumjera osnovaka, sa zajedničkim vrhom i zajedničkim osima \diamond Katkad se misli na tijelo dobiveno od ovoga produljivanjem izvodnica u beskonačnost. IG 32262 urednik pregledao

dvostruko ništište (dopušteni, v. dvostruka nultočka polinoma)

eksplicitni oblik jednadžbe pravca

MH 29890 unešen naziv

eksplicitno zadana funkcija funkcija kod koje za svaku vrijednost argumenta, pripadajuća vrijednost funkcije eksplicitno ovisi o vrijednosti argumenta IG 29840 urednik pregledao

eksponencijalna distribucija (dopušteni, v. eksponencijalna razdioba)

eksponencijalna funkcija funkcija oblika $f(x) = a^x$, gdje je a pozitivan realan broj različit

od jedan \diamond *U pravilu se misli na realnu funkciju realne varijable. Ta se funkcija proširuje do cijele kompleksne funkcije. U užem smislu, eksponencijalnom funkcijom se naziva samo ona za koju je $a = e$, baza prirodnog logaritma.* IG 29770 urednik pregledao

eksponencijalna jednadžba jednadžba u kojoj se, uz osnovne računске operacije, pojavljuje eksponencijalna funkcija \diamond *Eksponencijalna jednadžba prema užem shvaćanju samo je ona oblika $a^x = b$.* IG 31317 urednik pregledao

eksponencijalna razdioba zakon razdiobe neprekidne slučajne varijable za koju je funkcija gustoće jednaka $f(x) = \lambda \exp^{-\lambda x}$ za $x > 0$, pri čemu je realan broj $\lambda > 0$ parametar razdiobe \diamond *U funkciji gustoće realan broj $\lambda > 0$ jest parametar razdiobe.* MH 31591 terminolog pregledao

eksponent

NA 29957 unešen naziv

eksponentna funkcija (dopušteni, v. eksponencijalna funkcija)

ekstrapolacija (dopušteni, v. ekstrapoliranje)

ekstrapoliranje IG 32526 obradivač radi

ekstrem

MH 29861 unešen naziv

ekvivalencija (dopušteni, v. jednakost)

ekvivalentni zapis

IG 30629 unešen naziv

element niza (dopušteni, v. član niza)

element skupa svaki od objekata od kojih se skup sastoji \diamond *U aksiomatskoj teoriji skupova postulirana je relacija pripadanja \in . Tada je a element skupa A ako je $a \in A$.* IG 29802 urednik pregledao

elementarna funkcija funkcija koja se može

dobiti iz algebarskih, trigonometrijskih, inverznih trigonometrijskih, eksponencijalnih i logaritamskih funkcija, uz konačno mnogo primjena operacija zbrajanja, oduzimanja, množenja, dijeljenja i komponiranja funkcija \diamond *U pravilu se misli na realne funkcije realne varijable, ali se odnosi i na kompleksne funkcije.* IG 29771 urednik pregledao

elementarni događaj događaj koji se ne može prikazati kao unija barem dva uzajamno isključiva moguća događaja MH 31192 terminolog pregledao

elipsa skup točaka ravnine čiji je zbroj udaljenosti do dvije čvrste točke stalan ŽMŠ 30215 urednik pregledao

elipsoid ploha koja se, pogodnim izborom koordinatnog sustava, može prikazati jednadžbom $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$ ŽMŠ 30216 urednik pregledao

eliptička funkcija meromorfna funkcija koja je periodična u odnosu na dva perioda koja nisu na istom pravcu u kompleksnoj ravnini \diamond *Eliptička funkcija se po definiciji ne mijenja ako joj dodamo višekratnik jednog od dva parametra, tj. ako se pomaknemo za vektor na jednoj dvodimenzionalnoj rešetki u kompleksnoj ravnini. Ekvivalentno, eliptička funkcija je zadana na nekom torusu opremljenom kompleksnom strukturom.* ZŠ 30102 urednik pregledao

eliptički integral integral racionalne funkcije dva argumenta, čiji prvi argument je ujedno i varijabla integriranja, a drugi argument je korijen polinoma trećeg ili četvrtog stupnja u varijabli integriranja koji nema dvostrukih nultočaka ZŠ 30103 urednik pregledao

eliptički paraboloid ploha koja se, pogodnim izborom koordinatnog sustava, može prikazati jednadžbom $z = \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2}$ ŽMŠ 30757 urednik pregledao

euklidska geometrija

ŽMŠ 30243 unešen naziv

euklidska metrika metrika na realnom vektorskom prostoru konačne dimenzije n , čija je vrijednost na paru točaka x, y pozitivni korijen sume kvadrata razlika koordinata $x_i - y_i$ zš 30163 urednik pregledao

euklidska norma

MH 29907 unešen naziv

euklidski prostor IG 32519 obradivač radi

Eulerov broj konstanta koja je baza prirodnog logaritma, a čija je vrijednost granična vrijednost niza $(1 + 1/n)^n$ kad n teži u beskonačno \diamond *Eulerov broj je transcendentan iracionalan broj čija je vrijednost približno 2.718281828459.* zš 32033 urednik pregledao

Eulerov multiplikator diferencijalne jednadžbe

ZŠ 30161 unešen naziv

evolucijska jednadžba jednadžba koja opisuje promjenu stanja dinamičkog sustava u vremenu zš 30104 urednik pregledao

faktor (dopušteni, v. čimbenik)

faktor (dopušteni, v. djelitelj broja)

faktorijel funkcija koja svakom prirodnom broju pridružuje umnožak svih brojeva od jedan do tog broja \diamond *Vrijednost funkcije faktorijel u n označava se kao $n!$ i čita: en faktorijel. Prema dogovoru je $0! = 1$.* IG 32264 urednik pregledao

faktorijela (dopušteni, v. faktorijel)

familija elemenata skupa (dopušteni, v. porodica elemenata skupa)

F-distribucija (dopušteni, v. F-razdioba)

Fibonaccijev broj član Fibonaccijeva niza \diamond

n -ti Fibonaccijev broj F_n je, prema definiciji, n -ti član Fibonaccijeva niza. IG 30630 terminolog pregledao

Fibonaccijev niz niz $0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, \dots$ koji ima svojstvo da je svaki član zbroj dvaju prethodnih \diamond *Članovi Fibonaccijeva niza $0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, \dots$ nazivaju se Fibonaccijevim brojevima, a ponekad se u Fibonaccijevu nizu ne navodi nulti član 0 .* IG 29836 terminolog pregledao

Fibonaccijev red (dopušteni, v. Fibonaccijev niz)

fokus

ŽMŠ 30255 unešen naziv

Fourieova transformacija ... ZŠ 31446 obradivač radi

Fourierov red red čiji svaki član je sinusoidalna funkcija (...reci preciznije) zš 30128 obradivač radi

Fourierove transformacije . IG 32266 unešen naziv

F-razdioba zakon razdiobe neprekidne slučajne varijable s funkcijom gustoće
$$f(x) = \frac{\Gamma(\frac{m+n}{2})}{\Gamma(\frac{m}{2})\Gamma(\frac{n}{2})} (\frac{m}{n})^{\frac{m}{2}} x^{\frac{m}{2}-1} (1 + \frac{m}{n}x)^{-\frac{m+n}{2}}$$
 za $x > 0$, pri čemu su prirodni brojevi m i n parametri razdiobe koje zovemo stupnjevi slobode \diamond *U formuli funkcije gustoće prirodni brojevi m i n parametri su razdiobe koje zovemo stupnjevim slobode.* MH 31590 terminolog pregledao

frekvencija (dopušteni, v. učestalost)

funkcija (dopušteni, v. jednoznačno preslikavanje)

funkcija preslikavanje s jednog skupa na drugi, kod kojeg je svakom elementu prvoga pridružen jedinstveni element drugoga skupa PG 30020 urednik pregledao

funkcija distribucije slučajne varijable (dopušteni, v. funkcija razdiobe slučajne varijable)

funkcija distribucije slučajnoga vektora (dopušteni, v. funkcija razdiobe slučajnoga vektora)

funkcija dvaju argumenata (dopušteni, v. funkcija dviju varijabla)

funkcija dviju varijabla funkcija definirana na podskupu Kartezijeva umnoška dvaju skupova $\diamond U$ pravilu se misli na funkcije definirane na nekom podskupu od \mathbf{R}^2 s vrijednostima u skupu realnih brojeva (realne funkcije dviju realnih varijabla). IG 30631 urednik pregledao

funkcija gustoće diskretne slučajne varijable realna funkcija na skupu realnih brojeva koja svakom broju x pridružuje vrijednost zakona razdiobe dane slučajne varijable na jednočlanom skupu koji sadrži x MH 31217 terminolog pregledao

funkcija gustoće diskretnoga slučajnog vektora realna funkcija definirana na euklidskom prostoru R^d iste dimenzije kao i dani slučajni vektor koja svakom elementu x iz R^d pridružuje vrijednost zakona razdiobe danog slučajnog vektora na jednočlanom skupu koji sadrži x MH 31220 terminolog pregledao

funkcija gustoće neprekidne slučajne varijable nenegativna izmjeriva realna funkcija f na skupu realnih brojeva takva da se vrijednost zakona razdiobe dane slučajne varijable na bilo kojem Borelovom podskupu B realnih brojeva može prikazati kao Lebesgueov integral od f na B \diamond Funkcija gustoće neprekidne slučajne varijable X svaka je izmjeriva funkcija $f : R \rightarrow R_+$ takva da za svaki Borelov skup B vrijedi da je $P(X \in B) = \int_B f(x) dx$. MH 31218 terminolog pregledao

funkcija gustoće neprekidnoga slučajnog vektora nenegativna izmjeriva realna funkcija f definirana na euklidskom prostoru R^d iste di-

menzije kao dani slučajni vektor, takva da se vrijednost zakona razdiobe danog slučajnog vektora na bilo kojem Borelovom skupu B od R^d može prikazati kao Lebesgueov integral od f na B MH 31219 terminolog pregledao

funkcija istinitosti funkcija koja pridružuje istinitost složenoj izjavi, za svaki izbor istinitosti jednostavnih izjava koje u njoj sudjeluju $\diamond U$ pravilu se misli na funkcije koje primaju dvije vrijednosti: 0 (laž) i 1 (istina), iako se sve može razmatrati i u složenijim okolnostima. Ako u složenoj izjavi sudjeluje n jednostavnih izjava, onda je pripadajuća funkcija istinitosti funkcija definirana na skupu $\{0, 1\}^n$ s vrijednostima u $\{0, 1\}$. IG 32267 urednik pregledao

funkcija izmjeriva po Lebesgueu (dopušteni, v. Lebesgueova izmjeriva funkcija)

funkcija jedne varijable

MH 29885 unešen naziv

funkcija kompleksne varijable funkcija iz podskupa skupa kompleksnih brojeva u skup kompleksnih brojeva ZŠ 31447 obradivač radi

funkcija prijelaza funkcija pridružena dvjema kartama mnogostrukosti s nepraznim presjekom, koja ide s homeomorfne slike tog presjeka po prvoj karti u onu po drugoj, definirana kao kompozicija inverza prvog homeomorfizma s drugim \diamond Kartama (U, f) , (V, g) s nepraznim presjekom $U \cap V$ pridružena je funkcija prijelaza $t_{UV} : f(U \cap V) \rightarrow g(U \cap V)$ definirana kao $t_{UV} = g \circ f^{-1}$. IG 31318 urednik pregledao

funkcija razdiobe slučajne varijable realna funkcija na skupu realnih brojeva koja svakom broju x pridružuje vrijednost zakona razdiobe dane slučajne varijable na odozdo neomedjenom zatvorenom intervalu čija je najveća vrijednost x \diamond Funkcija razdiobe slučajne varijable X jest

funkcija $F : R \rightarrow R_+$ takva da je $F(x) = P(X \leq x)$, $x \in R$. MH 31215 terminolog pregledao

funkcija razdiobe slučajnoga vektora realna funkcija definirana na euklidskom prostoru iste dimenzije d kao i dani slučajni vektor, a koja svakoj točki $x = (x_1, \dots, x_d)$ tog prostora pridružuje vrijednost zakona razdiobe danog slučajnog vektora na Kartezijevom produktu odozdo neomedjenih zatvorenih intervala čija su najveće vrijednosti redom x_1 do x_d
 \diamond *Funkcija razdiobe slučajnoga vektora* $X = (X_1, \dots, X_d)$ jest funkcija $F : R^d \rightarrow R$ takva da je $F(x_1, \dots, x_d) = P(X_1 \leq x_1, \dots, X_d \leq x_d)$, $(x_1, \dots, x_d) \in R^d$. MH 31216 terminolog pregledao

funkcija udaljenosti (dopušteni, v. metrika)

funkcija više argumenata (dopušteni, v. funkcija više varijabla)

funkcija više varijabla funkcija definirana na podskupu Kartezijeva umnoška konačno mnogo skupova $\diamond U$ pravilu se misli na funkcije definirane na nekom podskupu od \mathbf{R}^n za neki n veći od 1 s vrijednostima u skupu realnih brojeva (realne funkcije više realnih varijabla). IG 30632 urednik pregledao

funkcija vjerojatnosti diskretne slučajne varijable (dopušteni, v. funkcija gustoće diskretne slučajne varijable)

funkcija vjerojatnosti diskretnoga slučajnog vektora (dopušteni, v. funkcija gustoće diskretnoga slučajnog vektora)

funkcijska analiza IG 32531 obradivač radi

funkcijska jednadžba jednadžba u kojoj sudjeluje jedna ili više nepoznatih funkcija s jednom ili s više varijabla $\diamond g(x) = f(\frac{\pi}{2} - x)$ primjer je funkcijske jednadžbe. Zato što je $\cos x = \sin(\frac{\pi}{2} - x)$ za sve realne vrijednosti vari-

jable x , kažemo da $(\sin x, \cos x)$ zadovoljava tu funkcijsku jednadžbu, odnosno da je to jedno rješenje te jednadžbe. IG 32269 urednik pregledao

funkcional

PG 30071 unešen naziv

funkcionalna jednadžba (nepreporučeni, v. funkcijska jednadžba)

funkcionalna jednadžba (zastarjeli, v. funkcijska jednadžba)

funktor za zadane kategorije C i D , uredjeni par (F_0, F_1) , gdje je F_0 preslikavanje iz klase objekata kategorije C u klasu objekata kategorije D , F_1 preslikavanje iz klase morfizama kategorije C u klasu morfizama kategorije D , takvo da je $\text{dom} F_1(g) = F_0(\text{dom} g)$, $\text{cod} F_1(g) = F_0(\text{cod} g)$ za svaki morfizam g u C , vrijedi $F_1(g \circ f) = F_1(g)F_1(f)$, za svaki kompozabilni par morfizama (g, f) u C i $F_1(\text{id}_x) = \text{id}_{F_0(x)}$ za svaki objekt x u C $\diamond U$ matematičkoj praksi se obično ne preciziraju indeksi 0 i 1 koji razlikuju dva preslikavanja F_0, F_1 koja zajedno čine funktor, tj. oba preslikavanja F_0 i F_1 se neprecizno označavaju istim F , što vrlo rijetko dovodi do zabune. ZŠ 30597 urednik pregledao

gama funkcija jedinstvena kompleksna funkcija Γ definirana i holomorfnu u cijeloj kompleksnoj ravnini, osim u negativnim cijelim brojevima i nuli, a koja se u pozitivnim cijelim brojevima podudara s funkcijom faktorijel u smislu $\Gamma(n) = (n - 1)!$ ZŠ 30116 urednik pregledao

Gaussova distribucija (dopušteni, v. normalna razdioba)

Gaussova ravnina (dopušteni, v. kompleksna ravnina)

geodetska krivulja krivulja $\gamma : I \rightarrow M$ na Riemannovoj mnogostrukosti M , takva da je za

svake dvije točke p, q u slici od γ , čija udaljenost je dovoljno mala, duljina odreska krivulje γ između p i q manja ili jednaka duljini odreska bilo koje druge krivulje koja prolazi kroz te dvije točke \diamond *Naravno, u definiciji promatramo minimum samo među onim krivuljama za koje je njihova duljina dobro definirana.* ZŠ 31448 urednik pregledao

geometrija grana matematike koja se bavi ravninskim i prostornim oblicima i njihovim odnosima ŽMŠ 30192 terminolog pregledao

geometrijska distribucija (dopušteni, v. geometrijska razdioba)

geometrijska razdioba zakon razdiobe diskretne slučajne varijable kojoj je funkcija gustoće jednaka $f(x) = (1 - p)^{x-1}p$ za x prirodan broj, pri čemu je realan broj $p \in (0, 1)$ parametar razdiobe \diamond *U funkciji gustoće realan broj $p \in (0, 1)$ jest parametar razdiobe.* MH 31597 terminolog pregledao

geometrijska sredina

MH 29866 unešen naziv

geometrijska vjerojatnost vjerojatnost na Borelovom podskupu S euklidskog prostora koji je pozitivne i konačne Lesbegueove mjere, takva da svakom Borelovom podskupu B od S pridružuje kvocijent vrijednosti Lesbeguovih mjera od B i S MH 31202 terminolog pregledao

geometrijski lik

ŽMŠ 30759 unešen naziv

geometrijski lik u ravnini

ŽMŠ 30760 unešen naziv

geometrijski niz niz brojeva takav da je omjer svaka dva susjedna člana niza jednak ZŠ 30129 urednik pregledao

geometrijski objekt

ŽMŠ 30761 unešen naziv

geometrijski problem

ŽMŠ 30762 unešen naziv

geometrijski red suma geometrijskog niza ZŠ 30130 urednik pregledao

geometrijsko mjesto skup točaka koji je određen nekim uvjetom i ni jedna druga točka ne zadovoljava taj uvjet IG 31319 urednik pregledao

geometrijsko mjesto točaka (dopušteni, v. geometrijsko mjesto)

geometrijsko tijelo

ŽMŠ 30763 unešen naziv

geometrijsko tijelo u prostoru

ŽMŠ 30764 unešen naziv

glatka funkcija ZŠ 32523 obradivač radi

glatka mnogostrukost diferencijabilna mnogostrukost čiji atlas je klase C^∞ ZŠ 32449 urednik pregledao

glatki atlas diferencijalni atlas klase C^∞ \diamond *Glatki atlas je atlas na realnoj ili kompleksnoj mnogostrukosti kod kojeg su funkcije prijelaza glatka preslikavanja (zapravo glatki difeomorfizmi) s otvorenog podskupa u \mathbf{R}^n (ili \mathbf{C}^n) na drugi takav podskup.* ZŠ 32451 urednik pregledao

glatki prerez glatka funkcija f iz glatke mnogostrukosti X u glatku mnogostrukost E , koja je prerez zadanog preslikavanja $p : E \rightarrow X$ u smislu da je kompozicija $p \circ f$ identička funkcija iz X u X ZŠ 30817 urednik pregledao

glatko vektorsko polje glatki prerez tangencijalnog svežnja na mnogostrukost \diamond *Glatko vektorsko polje svakoj točki mnogostrukosti pridružuje tangencijalni vektor u toj točki, pri čemu je to preslikavanje glatko.* ZŠ 30818 urednik pregledao

glavna dijagonala

PG 30073 unešen naziv

glavna kružnica sfere kružnica na sferi kojoj je središte ujedno i središte sfere \diamond *Glavna kružnica sfere dobije se presjecanjem sfere ravninom koja prolazi središtem sfere.* IG 32270 urednik pregledao

glavna os hiperbole

ŽMŠ 30217 unešen naziv

glavna zakrivljenost plohe . ŽMŠ 32309 unešen naziv

globalni ekstrem . MH 32277 unešen naziv

gomilište za zadani podskup S topološkog prostora X , skup svih točaka x u X takvih da svaka okolina U od x ima neprazan presjek sa S \diamond *Gomilište niza točaka u topološkome prostoru je po definiciji gomilište slike toga niza, tj. gomilište skupa svih članova niza.* ZŠ 30131 urednik pregledao

gornja Darbouxova suma za funkciju definiranu na konačnom segmentu i danu konačnu razdiobu segmenta, zbroj umnožaka (po svim podsegmentima) duljine podsegmenta i maksimuma funkcije po tom podsegmentu NA 31407 urednik pregledao

gornjetrokutasta matrica (dopušteni, v. gornjotrokutasta matrica)

gornjotrokutasta matrica kvadratna matrica kojoj su elementi ispod glavne dijagonale jednaki nuli IG 32271 urednik pregledao

gotovo siguran događaj događaj vjerojatnosti jedan MH 31206 terminolog pregledao

gradijent

NA 29940 unešen naziv

graf uredjeni par skupa vrhova i skupa bridova grafa, pri čemu su svakom bridu pridruženi nje-

gov početni i njegov završni vrh \diamond *Ponekad se traži da za svaka dva vrha postoji najviše jedan brid koji povezuje ta dva vrha. Tada možemo reći da se graf sastoji od skupa i zadane relacije na tom skupu. Skup se interpretira kao skup vrhova grafa, a svaki par vrhova koji pripada relaciji se interpretira kao jedinstveni brid između ta dva vrha.* ZŠ 30147 urednik pregledao

graf funkcije skup svih uredjenih parova $(x, f(x))$ kada x prolazi domenom funkcije PG 30021 urednik pregledao

granice integracije kod jednostrukog integrala, krajevi intervala po kojem se integrira NA 29995 urednik pregledao

granična vrijednost funkcije

PG 30075 unešen naziv

granična vrijednost niza broj ili element topološkog prostora takav da se u svakoj njegovoj otvorenoj okolini nalaze svi osim konačno mnogo članova niza \diamond *Za niz realnih brojeva a_n , činjenica da je realan broj a njegova granična vrijednost može se zapisati ovako: za svaki $\epsilon > 0$ postoji prirodan broj n_0 tako da sve n veće od n_0 vrijedi $|a - a_n| < \epsilon$.* IG 31320 urednik pregledao

granična vrijednost slijeva (dopušteni, v. limes slijeva)

granična vrijednost zdesna (dopušteni, v. limes zdesna)

grupa algebarska struktura s jednom binarnom operacijom koja je asocijativna, ima neutralni element i svojstvo da svaki element ima dvostrani inverz \diamond *Elementi grupe u fizici i geometriji označavaju operacije simetrije na nekom prostoru ili sustavu. Svaka grupa je izomorfna podgrupi neke grupe permutacija.* ZŠ 30117 urednik pregledao

grupoid mala kategorija u kojoj su svi morfizmi invertibilni \diamond *Sporadično se u algebri upotrebljava naziv u zastarjelom značenju magme, tj. proizvoljne algebarske strukture s jednom binarnom operacijom.* ZŠ 30118 urednik pregledao

grupoid (nepreporučeni, v. magma)

gusti skup podskup topološkog prostora kojemu je zatvarač jednak tom topološkom prostoru IG 32272 urednik pregledao

gustoća neprekidne slučajne varijable (dopušteni, v. funkcija gustoće neprekidne slučajne varijable)

gustoća neprekidnoga slučajnog vektora (dopušteni, v. funkcija gustoće neprekidnoga slučajnog vektora)

Hamiltonov ciklus Hamiltonov put na grafu čija je početna točka ujedno i završna točka puta ZŠ 30471 urednik pregledao

Hamiltonov operator hermitski operator koji je pridružen kvantnomehaničkom sustavu i pojavljuje se u Schroedingerovoj jednažbi ZŠ 31449 obradivač radi

Hamiltonov put put na grafu koji prolazi kroz svaki vrh grafa točno jednom ZŠ 30154 urednik pregledao

harmonijska analiza grana matematičke analize koja se bavi razlaganjima funkcija u sumu ili integral baznih funkcija ili harmonika s pripadnim koeficijentima, pri čemu porodica baznih funkcija ima visoka svojstva simetrije \diamond *U najvažnijim slučajevima bazne funkcije imaju oblik valova, tj. rješenja su određene valne jednažbe. Najvažniji je dio harmonijske analize Fourierova analiza u užemu smislu, koja se bavi razlaganjem po sinusoidalnim funkcijama i generalizacijama vezanim uz teoriju grupa.* ZŠ 30105 urednik pregledao

harmonijska sredina

MH 29867 unešen naziv

harmonijski red

ZŠ 31450 unešen naziv

heksadecimalni sustav IG 32514 obradivač radi

heksaedar kocka ŽMŠ 30210 urednik vratio obradivaču

hemisfera (dopušteni, v. polutka)

hermitska matrica

PG 30047 unešen naziv

Heronova formula formula kojom se izražava površina trokuta pomoću duljina stranica trokuta \diamond *Ako su a, b, c duljine stranica trokuta i P njegova površina, onda Heronova formula tvrdi da je $P = \sqrt{s(s-a)(s-b)(s-c)}$, gdje je s poluopseg trokuta.* IG 32274 urednik pregledao

hi-kvadrat distribucija (dopušteni, v. hi-kvadrat razdioba)

hi-kvadrat razdioba zakon razdiobe neprekidne slučajne varijable kojoj je funkcija gustoće jednaka $f(x) = \frac{1}{\Gamma(n/2)2^{n/2}}x^{\frac{n}{2}-1}e^{-\frac{x}{2}}$ za $x > 0$, pri čemu je prirodan broj n parametar razdiobe koji zovemo stupanj slobode \diamond *U funkciji gustoće prirodan broj n parametar je razdiobe koji zovemo stupnjem slobode.* MH 29846 terminolog pregledao

Hilbertov prostor unitarni prostor nad poljem kompleksnih ili realnih brojeva koji je potpun metrički prostor s obzirom na metriku danu skalarnim kvadratom razlike vektora ZŠ 30106 terminolog pregledao

hiperbola skup točaka ravnine čija je apsolutna vrijednost razlike udaljenosti do dvije čvrste točke stalna ŽMŠ 30218 urednik pregledao

hiperbolička funkcija (zastarjeli, v. hiperbolna funkcija)

hiperbolički paraboloid ploha koja se, pogod-

nim izborom koordinatnog sustava, može prikazati jednadžbom $z = \frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2}$ ŽMS 30765 urednik pregledao

hiperbolna funkcija jedna od funkcija sinus hiperbolni, kosinus hiperbolni, sekans hiperbolni, kosekans hiperbolni, tangens hiperbolni i kotangens hiperbolni \diamond *Kao što se geometrijski mogu definirati trigonometrijske funkcije kuta s prvim krakom na apscisi, naime preko odrezaka koje s koordinatnim osima zatvaraju okomica i paralela iz točke sjecišta drugog kraka kuta s jediničnom kružnicom, slično se i hiperbolne funkcije mogu definirati preko jednične hiperbole $y^2 - x^2 = 1$, odakle dolazi naziv.* ZŠ 31451 urednik pregledao

hiperbolni kosekans funkcija realne ili kompleksne varijable zadana formulom $\operatorname{csch}(x) = \frac{2}{e^x - e^{-x}}$ ZŠ 32467 urednik pregledao

hiperbolni kosinus funkcija realne ili kompleksne varijable zadana formulom $\operatorname{ch}(x) = \frac{e^x + e^{-x}}{2}$ ZŠ 32466 urednik pregledao

hiperbolni kotangens funkcija realne ili kompleksne varijable zadana formulom $\operatorname{th}(x) = \frac{e^x + e^{-x}}{e^x - e^{-x}}$ \diamond *U formuli e^x označava eksponencijalnu funkciju, pri čemu je e baza prirodnog logaritma.* ZŠ 32469 urednik pregledao

hiperbolni sekans funkcija realne ili kompleksne varijable zadana formulom $\operatorname{sech}(x) = \frac{2}{e^x + e^{-x}}$ ZŠ 32468 urednik pregledao

hiperbolni sinus funkcija realne ili kompleksne varijable zadana formulom $\operatorname{sh}(x) = \frac{e^x - e^{-x}}{2}$ ZŠ 32465 urednik pregledao

hiperbolni tangens funkcija realne ili kompleksne varijable zadana formulom $\operatorname{th}(x) = \frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}}$ \diamond *U formuli u definiciji, e^x označava eksponencijalnu funkciju, pri čemu je e baza*

prirodnog logaritma. ZŠ 32470 urednik pregledao

hiperboloid ploha drugog reda koja je jednoplošni ili dvoplošni hiperboloid ŽMS 30256 urednik pregledao

hipergeometrijska distribucija (dopušteni, v. hipergeometrijska razdioba)

hipergeometrijska razdioba zakon razdiobe diskretne slučajne varijable kojoj je funkcija gustoće jednaka $f(x) = \frac{\binom{M}{x} \binom{N-M}{n-x}}{\binom{N}{n}}$ za $x \in \{0, 1, \dots, n\}$, pri čemu su prirodni brojevi N i M , $N > \max\{M, n\}$, parametri razdiobe MH 31596 terminolog pregledao

hipotenuza stranica nasuprot pravog kuta pravokutnog trokuta IG 29811 urednik pregledao

holomorfna funkcija ZŠ 32517 obradivač radi

homeomorfizam neprekinuta funkcija s topološkog prostora na topološki prostor kojoj je inverzna funkcija neprekinuta IG 31321 urednik pregledao

homeomorfna slika slika nekog objekta pri homeomorfizmu \diamond *Ako je $f : X \rightarrow Y$ homeomorfizam i $A \subseteq X$, onda je $f(A)$ homeomorfna slika od A .* IG 32286 urednik pregledao

homogena diferencijalna jednadžba diferencijalna jednadžba koja se može zapisati u obliku $\frac{dy}{dx} = f\left(\frac{y}{x}\right)$ \diamond *Katkad se misli na linearnu homogenu diferencijalnu jednadžbu.* IG 31322 urednik pregledao

homogena funkcija funkcija f s vektorskog prostora u vektorski prostor takva da postoji prirodan broj n tako da za svaki vektor x i svaki skalar a vrijedi $f(ax) = a^n f(x)$ \diamond *Broj n iz definicije naziva se stupnjem homogenosti.* IG 32287 urednik pregledao

homogena jednadžba jednadžba $F(x) = 0$

gdje je F homogena funkcija IG 31323 urednik pregledao

homogeni polinom ZŠ 32520 obradivač radi

homogeno preslikavanje (dopušteni, v. homogena funkcija)

homomorfizam funkcija između skupova s istorodnom strukturom, koja čuva algebarsku operaciju NA 30693 urednik pregledao

homomorfizam grupa funkcija koja preslikava grupu u grupu, a pritom čuva operaciju NA 30694 urednik pregledao

homotetija

ZŠ 30155 unešen naziv

homotopija . NA 32306 unešen naziv

horizontalna asimptota

MH 29871 unešen naziv

ideal podskup komutativnog prstena koji je podgrupa s obzirom na zbrajanje u prstenu i sa svakim svojim elementom sadrži sve umnoške tog elementa s elementima prstena \diamond *Manje ili više sličan pojam pojavljuje se i u nekim drugim matematičkim područjima.* IG 31324 urednik pregledao

identični operator ZŠ 32476 obradivač radi

identitet jednakost koja je istinita za sve vrijednosti varijabla koje sudjeluju u njenom zapisu \diamond *Na primjer, $\cos^2 x + \sin^2 x = 1$ je istinita jednakost za sve realne vrijednosti varijable x , pa je to primjer identiteta.* IG 31325 urednik pregledao

ikozaedar pravilno geometrijsko tijelo omeđeno s dvadeset jednakokraničnih trokuta ŽMS 30211 urednik pregledao

imaginarna jedinica kompleksni broj i čiji je kvadrat -1 PG 30055 obradivač radi

imaginarna os

MH 29888 unešen naziv

imaginarni broj Descartesov termin za rješenje algebarske jednačbe koje nije realni broj PG 30056 urednik pregledao

imaginarni dio kompleksnoga broja broj b u prikazu kompleksnog broja $z = a + bi$, oznaka $\text{Im } z$ PG 30057 urednik pregledao

implicitni oblik jednačbe pravca

MH 29891 unešen naziv

implicitno zadana funkcija funkcija koja nije eksplicitna \diamond *Ako je f implicitno zadana funkcija, onda su vrijednosti argumenta x i pripadajuće vrijednosti funkcije $f(x)$ povezane relacijom oblika $F(x, f(x)) = 0$, gdje je F neka funkcija dviju varijabla.* IG 29841 urednik pregledao

implikacija

PG 30022 unešen naziv

indeks permutacije za zadanu permutaciju p konačnog uredjenog skupa J , broj svih parova (i, j) elemenata iz J za koje je ip_j ZŠ 32282 urednik pregledao

induktivna pretpostavka . NA 32281 unešen naziv

infinitesimalna promjena . IG 32315 unešen naziv

infinitesimalni račun tradicionalni naziv za diferencijalni i integralni račun IG 32316 urednik pregledao

infleksija . NA 32346 unešen naziv

inicijalni objekt (dopušteni, v. početni objekt)

integrabilna funkcija funkcija čiji integral postoji (može biti i beskonačan) NA 29991 urednik pregledao

integracijska konstanta konstanta kojoj je značenje razlika dviju primitivnih funkcija zadane funkcije \diamond *Neodređeni integral zadane funkcije nije jednoznačno određena funkcija već skup funkcija određen do na konstantu, a ta se*

konstanta zove konstantom integracije. IG 32317
urednik pregledao

integralna domena prsten čiji svaki element različit od nule ujedno nije ni djelitelj nule
◇ Mada neki autori upotrebljavaju naziv *integralna domena isključivo* za komutativne prstenove, specijalisti iz teorije prstena ili nekomutativne algebre upotrebljavaju izraz *integralna domena jednako često i u općem značenju*.
ZŠ 31548 terminolog pregledao

integralna krivulja krivulja koja predočuje pojedinačno rješenje obične diferencijalne jednadžbe ili sustava običnih diferencijalnih jednadžba IG 32319 urednik pregledao

integralna reprezentacija zapis funkcije preko integrala druge funkcije s parametrima koji su ujedno argumenti te funkcije
◇ Tipično su *korisne integralne reprezentacije u kojima je integrand funkcija koja je jednostavnija od funkcije koju reprezentiramo*. Najvažnije u primjenama su *integralne reprezentacije specijalnih funkcija preko integrala duž krivulje u kompleksnoj ravnini*. ZŠ 31452 urednik pregledao

integriranje

NA 30695 unešen naziv

interpolacija (dopušteni, v. interpoliranje)

interpolacijski polinom polinom koji u zadanim točkama ima unaprijed propisane vrijednosti
◇ Pod pojmom *interpolacijski polinom* misli se na funkciju zadanu polinomom jedne varijable. IG 31326 terminolog pregledao

interpolacijski splajn neprekidna funkcija zadane klase glatkosti, čiji graf se sastoji od dijelova koji su grafovi polinoma i koja prolazi kroz zadani skup točaka ZŠ 31453 urednik pregledao

interpoliranje procjenjivanje vrijednosti neke

veliĉine pomoću okolnih vrijednosti te veliĉine ili neke njoj bliske
◇ Najčešće je rijeĉ o *interpoliranju vrijednosti funkcije*. Tako za funkciju f jedne realne varijable, pod interpoliranjem se obično misli na procjenjivanja vrijednosti $f(x)$ ako su poznate vrijednosti $f(x_1), f(x_2), \dots, f(x_n)$ a x je izmedju najmanjeg i najvećeg od brojeva x_1, x_2, \dots, x_n . IG 32320 urednik pregledao

interval podskup uredjenog skupa koji se sastoji od elemenata izmedju dva dana elementa NA 29992
terminolog pregledao

invarijantna podgrupa (dopušteni, v. normalna podgrupa)

invarijantnost svojstvo nepromjenjivosti pri djelovanju nekih preslikavanja IG 32288 urednik pregledao

invertibilna matrica (dopušteni, v. regularna matrica)

invertibilni operator ZŠ 32477 obradjuivaĉ radi

invertibilnost

NA 30696 unešen naziv

inverzija (dopušteni, v. transpozicija)

inverzna funkcija funkcija koja komponirana s danom funkcijom daje identitetu NA 29996 urednik pregledao

inverzna matrica matrica takva da su oba umnoška te matrice i zadane matrice jednake jediniĉnoj matrici
◇ Neka je A kvadratna matrica. Kažemo da je matrica B inverzna matrica matrice A ako je $AB = BA = I$ gdje je I jediniĉna matrica. Matricu B oznaĉavamo kao A^{-1} . IG 32321 urednik pregledao

inverzna operacija naziv za inverznu funkciju u nekim posebnim okolnostima, primjerice korjenovanje i potenciranje medjusobno su inverzne

operacije \diamond *Pojam se koristi i u širim okolnostima. Na primjer, govori se da su množenje i dijeljenje inverzne operacije. Smisao je da su množenje s nekim brojem različitim od nule i dijeljenje s tim istim brojem, inverzne funkcije.*

IG 31327 urednik pregledao

inverzna slika skupa (dopušteni, v. prasluka skupa)

inverzna trigonometrijska funkcija (dopušteni, v. lučna funkcija)

inverzni element element koji primjenom binarne operacije na njega i dani element daje neutralni element \diamond *Za nekomutativne operacije koje nisu binarne, poput množenja pravokutnih matrica, možemo razlikovati lijevi i desni inverzni element.* NA 30697 urednik pregledao

inverzni morfizam ZŠ 32538 obradivač radi

inverzno preslikavanje (dopušteni, v. inverzna funkcija)

injekcija funkcija koja različitim elementima domene pridružuje različite elemente kodomene

PG 30049 urednik pregledao

iracionalni broj realni broj koji nije racionalan

PG 30058 terminolog pregledao

ishodište koordinatnoga sustava točka u kojoj se sijeku sve koordinatne osi IG 31328 terminolog pregledao

iskazna logika (dopušteni, v. izjavna logika)

ispruženi kut kut kojemu krakovi čine pravac \diamond *Ispruženi kut ima sto osamdeset stupnjeva.* IG 32289 urednik pregledao

istinitosna funkcija (dopušteni, v. funkcija istinitosti)

istinitost jedna od dviju mogućnosti za izjavu u odnosu na istinu, da bude istinita ili lažna IG

30634 urednik pregledao

istinosna vrijednost (dopušteni, v. istinitost)

istostrana hiperbola . ŽMŠ 32347 unešen naziv

iterativni postupak . IG 32323 unešen naziv

izbočeni kut kut mjere veće od sto osamdeset stupnjeva, različit od punog kuta IG 30635 terminolog pregledao

izjava IG 32532 obradivač radi

izjavna logika logika koja se bavi izjavama i njihovim logičkim vezama IG 30636 urednik pregledao

izmjenični red (dopušteni, v. alternirajući red)

izmjeriva funkcija funkcija f iz skupa X na kojem je zadana struktura prostora mjere (X, Σ) u skup Y na kojem je zadana struktura prostora mjere (Y, T) , koja zadovoljava svojstvo $f^{-1}(E) \in \Sigma$ za svaki $E \in T$ ZŠ 30819 urednik pregledao

izmjerivi prostor uredjen par (X, Σ) koji se sastoji od skupa X i neke σ -algebre Σ podskupova od X ZŠ 31549 urednik pregledao

izolirani singularitet singularitet kompleksne funkcije takav da je funkcija analitička na nekoj otvorenoj okolini oko singulariteta, osim u samom singularitetu IG 31329 urednik pregledao

izometrija funkcija iz jednog metričkog prostora u drugi metrički prostor koja čuva udaljenost medju bilo koje dvije točke ZŠ 30156 urednik pregledao

izomorfizam homomorfizam koji ima dvostrani inverz koji je takodjer homomorfizam. \diamond *Kod homomorfizma grupa, uvjet da je inverzna funkcija homomorfizam je automatski ispunjen. Kod morfizama u kategoriji postojanje inverznog morfizma je apstraktno i ne dijeli se na postojanje inverzne funkcije i dodatno svojstvo homomorfizma, jer to općenito nema ni smisla.* ZŠ 30157

urednik pregledao

izravni dokaz . IG 32324 unešen naziv

izravni umnožak grupa (dopušteni, v. direktni produkt grupa)

izraz konačno mnogo matematičkih znakova napisanih prema nekom pravilu IG 30637 urednik pregledao

izvodnica stošca

ŽMŠ 30219 unešen naziv

jedinica

NA 30699 unešen naziv

jedinična duljina . IG 32290 unešen naziv

jedinična kružnica

PG 30727 unešen naziv

jedinična matrica

PG 30034 unešen naziv

jedinični vektor

PG 30035 unešen naziv

jednadžba otvorena jednakost koja sadrži jednu ili više nepoznanica; izborom vrijednosti nepoznanica dobivamo točan ili netočan izraz NA 29960 urednik pregledao

jednadžba prvoga stupnja (dopušteni, v. linearna jednadžba)

jednakokračni trapez trapez kojemu su krakovi jednake duljine IG 29790 urednik pregledao

jednakokračni trokut trokut kojemu su dvije stranice jednake duljine \diamond *Poseban je slučaj jednakokračnoga trokuta jednakostranični trokut.* IG 31330 terminolog pregledao

jednakost . PG 30076 unešen naziv

jednakostranični trokut trokut kojemu su sve stranice jednake duljine IG 32383 urednik pregledao

jednočlan (dopušteni, v. monom)

jednočlani skup skup koji ima točno jedan element IG 32291 urednik pregledao

jednolika distribucija (dopušteni, v. uniformna razdioba)

jednolika konvergencija približavanje niza funkcija f_n sa skupa A u metrički prostor prema nekoj funkciji f tako da, bez obzira kako mali pozitivan broj izabrali, od jednog člana niza nadalje, udaljenost svakog $f_n(x)$ od $f(x)$ manja je od tog broja, za svaki x iz A IG 31331 urednik pregledao

jednolika razdioba (dopušteni, v. uniformna razdioba)

jednoplešni hiperboloid ploha koja se, pogodnim izbornom koordinatnog sustava, može prikazati jednadžbom $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} - \frac{z^2}{c^2} = 1$ ŽMŠ 30766 urednik pregledao

jednostavna izjava IG 32533 obradivač radi

jednostavno povezano područje područje u kojem za svaku zatvorenu krivulju postoji homotopija koja je prevodi u točku NA 30007 urednik pregledao

jednostruka nultočka polinoma broj a takav da linearni polinom $(x - a)$ dijeli dani polinom, ali da ga $(x - a)^2$ ne dijeli NA 30008 terminolog pregledao

jednostruki integral

NA 30700 unešen naziv

jednostruki korijen polinoma (dopušteni, v. jednostruka nultočka polinoma)

jednostruko povezano područje povezan zš 32296 obradivač radi

jednoznačno preslikavanje preslikavanje koje svakom elementu nekog skupa pridružuje točno jedan element drugog skupa IG 32325 urednik pregledao

jezgra funkcije skup elemenata u domeni koje dana funkcija preslikava u neutralni element u kodomeni \diamond *U definiciji se podrazumijevaju neka dodatna svojstva funkcije, najčešće da se radi o homomorfizmu.* NA 30701 urednik pregledao

jezgra homomorfizma skup svih elemenata u domeni homomorfizma koje taj homomorfizam preslikava u nulu \diamond *Obično se jezgra definira za homomorfizme grupa, no nekad i za općenitije algebarske strukture s nulom. Kako se, naročito u širem kontekstu, sve češće upotrebljava morfizam umjesto homomorfizam, tako i jezgra morfizma umjesto jezgra homomorfizma. Jezgra homomorfizma grupa je uvijek normalna podgrupa grupe koja je domena homomorfizma.* ZŠ 30158 urednik pregledao

jezgra linearnog operatora skup svih vektora iz domene linearnog operatora koje taj linearni operator šalje u nulvektor \diamond *Elementi jezgre čine vektorski potprostor domene linearnog operatora.* ZŠ 31454 urednik pregledao

jezgra morfizma (dopušteni, v. jezgra homomorfizma)

Jordanov blok

PG 30078 unešen naziv

Jordanova forma

PG 30079 unešen naziv

kalota IG 32506 obradivač radi

karakteristična funkcija

MH 29886 unešen naziv

karakteristična jednadžba

NA 29961 unešen naziv

kardinalni broj

PG 30080 unešen naziv

kardinalni broj skupa

MH 29856 unešen naziv

karta homeomorfizam s otvorenog skupa topološkog prostora na otvoren podskup euklidskog prostora IG 32292 urednik pregledao

karta na mnogostrukosti uređeni par (U, f) u kojem je $U \subset M$ otvoren podskup topološke mnogostrukosti M , a $f : U \rightarrow \mathbf{R}^n$ je homeomorfizam na sliku $f(U)$, koja je otvoreni podskup u realnom n -dimenzionalnom prostoru \diamond *Mogu se promatrati kompleksne karte, čija je kodomena podskup od \mathbf{C}^n . One su važne kod definiranja kompleksnih mnogostrukosti.* ZŠ 32453 urednik pregledao

Kartezijev koordinatni sustav (dopušteni, v. pravokutni koordinatni sustav)

Kartezijev produkt (dopušteni, v. Kartezijev umnožak dvaju skupova)

Kartezijev produkt dvaju skupova (dopušteni, v. Kartezijev umnožak dvaju skupova)

Kartezijev umnožak dvaju skupova skup svih uređenih parova kojima je prvi element iz prvoga skupa, a drugi iz drugoga skupa ŽMŠ 30258 obradivač radi

kartezijeve koordinate (dopušteni, v. pravokutne koordinate)

kategorija uređeni par dvaju skupova ili, općenitije, klasa, klase objekata i klase morfizama, zajedno s preslikavanjem koje svakom morfizmu f pridružuje objekt domenu $a = \text{dom} f$ i objekt kodomenu $b = \text{cod} f$, pa pišemo $f : a \rightarrow b$, zajedno s preslikavanjem koje svakom objektu x pridružuje identični morfizam $\text{id}_x : x \rightarrow x$, i preslikavanjem koje svakom paru morfizama $f : a \rightarrow b$ i $g : b \rightarrow c$ pridružuje njihovu kompoziciju $g \circ f : a \rightarrow c$, pri čemu vrijedi asocijativnost kompozicije $(h \circ g) \circ f = h \circ (g \circ f)$ za sve mor-

fizme f, g, h za koje su obje strane definirane, te vrijedi $g \circ \text{id}_{\text{dom}_g} = \text{id}_{\text{cod}_g} \circ g = g \diamond U$ praksi se obično dodatno traži da je kategorija lokalno mala, tj. da je za svaka dva fiksna objekta a, b klasa svih morfizama s domenom a i kodomenom b skup. ZŠ 30594 urednik pregledao

kateta stranica uz pravi kut pravokutnog trokuta \diamond Za kut pravokutnog trokuta između katete i hipotenuze ta se kateta naziva piležećom, a ona druga nasuprotnom. IG 29812

urednik pregledao

kineski teorem o ostacima teorem koji kaže da za svaki konačni niz pozitivnih cijelih brojeva n_1, n_2, \dots, n_k takav da je svaki par relativno prost, i za svaki niz a_1, \dots, a_k brojeva postoji cijeli broj x tako da vrijedi kongruencija $x = a_i$ modulo n_i za svaki i , i svi takvi brojevi x su međusobno kongruentni modulo umnožak $n_1 \cdot n_2 \cdot \dots \cdot n_k$ ZŠ 32350 urednik pregledao

kineski trokut (dopušteni, v. Pascalov trokut)

klasa osnovni objekt u matematici koji je širi od pojma skupa, određuju ga skupovi koji su njegovi elementi, a zamišljamo ga kao poopćeni skup koji može biti veći nego bilo koji skup zš 30601 urednik pregledao

klasa ekvivalencije skup svih elemenata nekog skupa koji su međusobno ekvivalentni s obzirom na relaciju ekvivalencije IG 31332 urednik pregledao

klasična vjerojatnost (dopušteni, v. Laplaceov model vjerojatnosti)

klasični model vjerojatnosti (dopušteni, v. Laplaceov model vjerojatnosti)

kocka pravilno geometrijsko tijelo omeđeno sa 6 kvadrata \diamond Pravična tijela nazivaju se još i Platonova. ŽMŠ 30246 urednik pregledao

kodomena funkcije skup u kojem funkcija

poprima vrijednosti PG 30023 terminolog pregledao

koeficijent

MH 30673 unešen naziv

koeficijent algebarske jednadžbe koeficijent polinoma pripadajućeg jednadžbi IG 30638 urednik pregledao

koeficijent korelacije

MH 29902 unešen naziv

koeficijent korelacije slučajnih varijabli kvocijent kovarijance danih slučajnih varijabli i umnoška njihovih standardnih devijacija pri čemu te standardne devijacije nisu jednake nuli

MH 31234 terminolog pregledao

koeficijent polinoma konstanta kojom je pomnožena čista potencija ili umnožak potencija u članu polinoma \diamond Za polinom jedne varijable $f(x) = a_n x^n + \dots + a_1 x + a_0$, koeficijenti su a_0, a_1, \dots, a_n . Ako su koeficijenti elementi prstena A , kažemo da je polinom s koeficijentima iz A ili da je definiran nad A . Slično je za polinome više varijabla. IG 31333 terminolog pregledao

koeficijent proporcionalnosti stalni omjer vrijednosti dviju razmjernih veličina \diamond Ako su x, y razmjerne veličine onda postoji konstanta k tako da je $y : x = k$, tj. $y = kx$. Taj k je koeficijent proporcionalnosti veličine y u odnosu na veličinu x . Tada je $1/k$ koeficijent proporcionalnosti veličine x u odnosu na veličinu y . IG 31334

urednik pregledao

koeficijent razmjernosti (dopušteni, v. koeficijent proporcionalnosti)

koeficijent sličnosti

MH 29887 unešen naziv

koeficijent smjera pravca realan broj k u jednadžbi $y = kx + l$ zadanog pravca ŽMŠ 30260 urednik pregledao

koeficijent smjera tangente

MH 30674 unešen naziv

kofunktor za zadane kategorije C i D , uređjeni par (F_0, F_1) , gdje je F_0 preslikavanje iz klase objekata u C u klasu objekata u D , F_1 preslikavanje iz klase morfizama u C u klasu morfizama u D , takvo da je $\text{dom}F_1(g) = F_0(\text{cod}g)$, $\text{cod}F_1(g) = F_0(\text{dom}g)$ za svaki morfizam g u C , te vrijedi $F_1(g \circ f) = F_1(f) \circ F_1(g)$ za svaki kompozabilni par morfizama (g, f) u C , i $F_1(\text{id}_x) = \text{id}_{F_0(x)}$ za svaki objekt x u C \diamond U modernijim knjigama se obično pojam kofunktora iz kategorije C u kategoriju D i ne uvodi, nego se zamijeni ekvivalentnim pojmom (kovarijantnog) funktora iz suprotne kategorije C^{op} u D . zŠ 30603 urednik pregledao

količnik rezultat dijeljenja djeljenika s djeliteljem NA 30702 urednik pregledao

kolinearne točke točke koje leže na istom pravcu žMŠ 30253 urednik pregledao

kolinearni vektori vektori istog smjera žMŠ 30261 urednik pregledao

kombinacija podskup nekog skupa \diamond n -kombinacija označava kombinaciju koja ima n elemenata. MH 31180 urednik pregledao

kombinacije

MH 29893 unešen naziv

kompaktni nosač funkcije nosač funkcije koji je kompaktan kao topološki potprostor domene funkcije \diamond Slično, možemo govoriti o kompaktnim nosačima generaliziranih funkcija ili distribucija, tokova (engl. currents) i gustoća (engl. densities) te prereza raznih svežnjeva. zŠ 32351 urednik pregledao

kompaktni operator linearni operator s Banachova prostora u Banachov prostor takav da je zatvarač slike svakog omeđenog podskupa kom-

paktan \diamond Neka su X, Y Banachovi prostori i $A : X \rightarrow Y$ linearni operator. Kažemo da je A kompaktan ako je za svaki omeđen podskup Z u X zatvarač skupa $A(Z)$ u Y kompaktan. IG

32326 urednik pregledao

kompaktni skup podskup topološkog prostora takav da za svaki njegov otvoreni pokrivač postoji otvoreni podpokrivač \diamond Podskup topološkog prostora je kompaktan ako je kompaktan kao topološki prostor uz naslijedjenu topologiju. IG

32327 urednik pregledao

kompleksna analiza IG 32530 obradivivač radi

kompleksna funkcija

PG 30729 unešen naziv

kompleksna funkcija jedne varijable

PG 30730 unešen naziv

kompleksna nultočka (dopušteni, v. kompleksna nultočka funkcije)

kompleksna nultočka funkcije nultočka proširenja funkcije realne varijable na kompleksne brojeve \diamond Ta nultočka može biti i realan broj, primjerice u izričaju osnovnog poučka algebre U užem smislu, misli se na kompleksan broj koji nije realan, za kojega ima smisla govoriti o vrijednosti funkcije realne varijable u tom broju i ta je vrijednost jednaka nuli. IG 32328 urednik pregledao

kompleksna promjenjivica (dopušteni, v. kompleksna varijabla)

kompleksna ravnina ravnina u kojoj se prikazuju kompleksni brojevi, s realnim dijelom na apscisi PG 30059 urednik pregledao

kompleksna varijabla varijabla koja prima kompleksne vrijednosti IG 32293 urednik pregledao

kompleksni broj broj oblika $a + bi$ pri čemu su a i b realni brojevi, a i imaginarna jedinica PG

30731 urednik pregledao

kompleksni vektorski prostor ZŠ 32493 obrad-
jivač radi

komplement skupa skup kojemu su elementi svi oni koji nisu u zadanom skupu \diamond *Podrazumijeva se da su svi skupovi koji se razmatraju podskupovi nekog fiksiranog skupa.* IG 32329 urednik pregledao

komplementarni događaj (dopušteni, v. suprotni događaj)

komplementarni kutovi . ŽMŠ 32348 unešen naziv

komponenta vektora . MH 32302 unešen naziv

komponiranje funkcija (dopušteni, v. kompozicija funkcija)

kompozabilni par morfizama par morfizama (g, f) u nekoj kategoriji C , takav da je domena od g jednaka kodomeni od f , pa je kompozicija morfizama $g \circ f$ definirana ZŠ 30599 urednik pregledao

kompozicija funkcija operacija koja dvjema funkcijama, uz određeni uvjet, pridružuje funkciju tako da se na rezultat djelovanja prve primijeni druga \diamond *Rezultat djelovanja kompozicije funkcija zove se složena funkcija. Za funkcije f, g to može biti $g \circ f$ ili $f \circ g$.* IG 31335 terminolog pregledao

komutativna algebra grana matematike, točnije podgrana algebre, koja se bavi komutativnim prstenovima, njihovim idealima i modulima ZŠ 31178 urednik pregledao

komutativna algebra asocijativna algebra čije množenje je komutativno \diamond *Ovaj pojam treba razlikovati od istoimene matematičke grane.* ZŠ 30159 urednik pregledao

komutativna grupa grupa s komutativnom operacijom NA 30704 urednik pregledao

komutativna operacija binarna algebarska operacija čiji rezultat ne ovisi o poretku argumenata NA 30705 urednik pregledao

komutativni prsten asocijativni prsten čija operacija množenja je komutativna ZŠ 31455 terminolog pregledao

konačan integral

NA 30706 unešen naziv

konačni niz niz koji ima konačno mnogo članova \diamond *Konačni niz je, strogo matematički iskazano, preslikavanje s početnoga segmenta $\{1, 2, \dots, n\}$ prirodnih brojeva u neki skup. Također se konačnim nizom može smatrati niz kojemu su svi članovi, osim njih konačno mnogo, jednaki nuli.* IG 31336 terminolog pregledao

konačni segment . NA 32308 unešen naziv

konačni skup skup koji ima konačno mnogo elemenata \diamond *Strogo matematički, skup je konačan ako postoji bijekcija s tog skupa na skup $\{1, 2, \dots, n\}$ za neki prirodan broj n .* IG 31337 urednik pregledao

konačnodimenzionalni vektorski prostor vektorski prostor koji ima barem jednu konačnu bazu ZŠ 30114 terminolog pregledao

konformno preslikavanje diferencijabilno preslikavanje medju diferencijabilnim realnim mnogostrukostima koje čuva kut medju bilo koje dvije krivulje u točki njihovog presjeka ZŠ 30107 urednik pregledao

kongruencija . IG 32331 unešen naziv

kongruentni kutovi (dopušteni, v. sukladni kutovi)

konika (dopušteni, v. čunjosječnica)

konkavna funkcija

MH 29897 unešen naziv

- konstanta** (dopušteni, v. konstantna funkcija)
- konstanta** konstantna funkcija ili konkretan broj izdvojen prema nekom načelu (matematička konstanta) IG 30639 urednik vratio obradivaču
- konstanta integracije** (dopušteni, v. integracijska konstanta)
- konstantna funkcija** funkcija kojoj su sve vrijednosti jednake IG 31338 urednik pregledao
- konstantni član polinoma** (dopušteni, v. slobodni član polinoma)
- konstantni polinom** polinom kojemu su svi koeficijenti osim slobodnog jednaki nuli \diamond *Konstantni polinom shvaćen kao funkcija na polju ili prstenu nad kojim je definirana jest konstantna funkcija. Obratno općenito ne vrijedi.* IG 32332 urednik pregledao
- kontinuirana funkcija** (dopušteni, v. neprekidna funkcija)
- kontravarijantni funktor** (dopušteni, v. ko-funktor)
- konveksna funkcija**
MH 29898 unešen naziv
- konveksna ljuska**
PG 30095 unešen naziv
- konveksni mnogokut** mnogokut koji sadrži spojnicu svakih svojih dviju točaka IG 32333 urednik pregledao
- konveksni podskup ravnine**
ŽMŠ 30767 unešen naziv
- konveksni skup** podskup euklidskog prostora koji čim sadrži neke dvije točke sadrži i njihovu spojnicu \diamond *Pojam se može uvesti na svakom realnom vektorskom prostoru, a i na svakom potpuno uređenom skupu.* IG 31339 urednik pregledao
- konveksni višekut** (dopušteni, v. konveksni mnogokut)
- konvergencija po vjerojatnosti** . MH 32303 unešen naziv
- konvergentni niz** niz koji ima graničnu vrijednost IG 31340 terminolog pregledao
- konvergentni red** red kojemu konvergira niz parcijalnih suma IG 31341 urednik pregledao
- koordinata** svaki od brojeva koji sudjeluje u zapisu točke u koordinatnom sustavu \diamond *Ako točka u koordinatnome sustavu ima zapis (x_1, x_2, \dots, x_n) , onda je x_j njezina j -ta koordinata.* IG 29778 terminolog pregledao
- koordinatna karta** (dopušteni, v. karta)
- koordinatna os** koordinatni pravac ŽMŠ 30768 urednik vratio obradivaču
- koordinatna ravnina** ravnina u koju je uveden koordinatni sustav \diamond *U pravilu se misli na pravokutni koordinatni sustav.* IG 32334 urednik pregledao
- koordinatni pravac** (dopušteni, v. brojevni pravac)
- koordinatni sustav** način predočavanja točaka uređenim skupovima brojeva IG 30640 terminolog pregledao
- korelacijska matrica slučajnoga vektora** kvadratna matrica čiji (i, j) -ti element je koeficijent korelacije i -te i j -te komponente danog slučajnoga vektora MH 31552 terminolog pregledao
- korelirane slučajne varijable** slučajne varijable čija je kovarijanca različita od nule MH 31236 terminolog pregledao
- korijen broja** broj koji ima svojstvo da mu je određena potencija jednaka zadanom broju IG 31556 terminolog pregledao

korjenovanje IG 32501 obradivač radi

korolar teorem s jednostavnim dokazom, temeljenim na rezultatu drugog teorema \diamond *od latinskog corrolarius, -i - poklon* NA 29950 urednik pregledao

kosa četvorina (dopušteni, v. romb)

kosa projekcija usporedna projekcija koja nije okomita, tj. kojoj zrake projekcije nisu okomite na projekcijsku ravninu IG 29829 urednik pregledao

kosinus trigonometrijska funkcija, kao funkcija šiljastog kuta omjer priležeće katete i hipotenuze pravokutnog trokuta \diamond *Kao realna funkcija realne varijable kosinus se proširuje do cijele kompleksne funkcije* IG 29803 urednik pregledao

kosinus smjera kosinus kuta između zadanog vektora i pozitivnog dijela izabrane koordinatne osi \diamond *Pojam se može definirati u svakom euklidskom prostoru.* IG 32336 urednik pregledao

kosinusni poučak (dopušteni, v. poučak o kosinusima)

kosinusoida graf funkcije kosinus GI 30997 urednik pregledao

kosinusov poučak (nepreporučeni, v. poučak o kosinusima)

kosinusov poučak (zastarjeli, v. poučak o kosinusima)

kosokutne koordinate koordinate u kosokutnom koordinatnom sustavu IG 32338 urednik pregledao

kosokutni koordinatni sustav IG 32483 obradivač radi

kosokutni trokut trokut koji nije pravokutan \diamond *Kosokutni trokut može biti šiljastokutni ili tupokutni.* IG 31344 terminolog pregledao

kososimetrična matrica (dopušteni, v. antisimetrična matrica)

kotangens trigonometrijska funkcija, recipročna funkcija funkcije tangens IG 29804 urednik pregledao

kovarijacijska matrica slučajnoga vektora kvadratna matrica čiji je (i, j) -ti element jednak kovarijanci i -te i j -te komponente danog slučajnog vektora MH 31235 terminolog pregledao

kovarianca slučajnih varijabli matematičko očekivanje slučajne varijable $(X - E(X))(Y - E(Y))$ gdje su $E(X)$ i $E(Y)$ redom matematička očekivanja danih slučajnih varijabli X i Y MH 31233 terminolog pregledao

kovarijantni funktor (dopušteni, v. funktor)

kraj intervala

NA 30708 unešen naziv

krajnja točka

ŽMŠ 30769 unešen naziv

krajnja točka dužine

ŽMŠ 30770 unešen naziv

krak jednakokračnoga trokuta

ŽMŠ 30771 unešen naziv

krak kuta

ŽMŠ 30772 unešen naziv

krak trapeza

ŽMŠ 30773 unešen naziv

kriptoanaliza izučavanje nekog sustava informacija s ciljem skrivanja informacija, otkrivanja skrivenih informacija i procjene sigurnosti skrivenih informacija ZŠ 31456 urednik pregledao

kritična točka funkcije točka u kojoj je derivacija funkcije jednaka nuli \diamond *Katkad se u kritične točke ubrajaju i sve one točke u kojima je funkcija definirana, a derivacija ne postoji. Pojam se definira i za funkcije više varijabla, a i u širim okolnostima. Tako je kritična*

točka funkcije više varijabla ona u kojoj parcijalne derivacije iščezavaju ili neka od parcijalnih derivacija ne postoji. IG 29842 urednik pregledao

krivulja

NA 29973 unešen naziv

krivulja drugog reda (dopušteni, v. čunjosječnica)

krivulja drugoga reda

ZŠ 30821 unešen naziv

krivuljni integral IG 32318 obradivač radi

krnja piramida geometrijsko tijelo koje nastaje presijecanjem piramide ravninom paralelnom s osnovkom i odbacivanjem manje piramide ŽMŠ 30220 terminolog pregledao

krnji stožac geometrijsko tijelo koje nastaje presijecanjem stošca ravninom paralelnom s osnovkom i odbacivanjem manjeg stošca ŽMŠ 30221 terminolog pregledao

krug dio ravnine omeđen kružnicom, uključujući i kružnicu ŽMŠ 30222 urednik pregledao

kružna funkcija (dopušteni, v. trigonometrijska funkcija)

kružni isječak . ŽMŠ 32349 unešen naziv

kružni luk

ŽMŠ 30249 unešen naziv

kružni odsječak svaki od dvaju dijelova kruga na koje tetiva dijeli krug IG 31345 urednik pregledao

kružni vijenac

ŽMŠ 30223 unešen naziv

kružnica skup svih točaka ravnine koje su jednako udaljene od čvrste točke ŽMŠ 30224 terminolog pregledao

kubna jednadžba

NA 29962 unešen naziv

kubni korijen (dopušteni, v. treći korijen)

kugla dio prostora omeđen sferom ŽMŠ 30225 urednik pregledao

kuglin sloj

ŽMŠ 31430 unešen naziv

kuglina funkcija

IG 31346 unešen naziv

kusp (dopušteni, v. šiljak)

kut dio ravnine između dviju zraka sa zajedničkom početnom točkom \diamond *Kut se može definirati i u složenijim okolnostima, primjerice u Hilbertovim prostorima.* IG 30641 terminolog pregledao

kut dvaju pravaca

ŽMŠ 30262 unešen naziv

kut dviju ravnina

ŽMŠ 30207 unešen naziv

kut pravca i ravnine

ŽMŠ 30208 unešen naziv

kutni stupanj mjera tristašezdesetog dijela punog kuta IG 30642 terminolog pregledao

kvadar uspravna prizma kojoj je osnovka pravokutnik ŽMŠ 30247 urednik pregledao

kvadrant

PG 30084 unešen naziv

kvadrat četverokut kojemu su stranice jednake duljine i kutovi pravi \diamond *Kvadrat je pravilni četverokut.* IG 29791 urednik pregledao

kvadrat binoma identitet $(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$ IG 31347 urednik pregledao

kvadrat zbroja (dopušteni, v. kvadrat binoma)

kvadratna forma homogeni polinom stupnja 2 u jednoj ili više varijabli \diamond *Općenitije, ako je V*

vektorski prostor, a $(v, w) \mapsto f(v, w)$ bilinearna forma, onda je $v \mapsto f(v, v)$ kvadratna forma. zš

31457 urednik pregledao

kvadratna funkcija (dopušteni, v. kvadratni polinom)

kvadratna matrica matrica koja ima jednako mnogo redaka kao i stupaca IG 31348 urednik pregledao

kvadratna piramida piramida... ŽMŠ 30226 obradivač radi

kvadratna prizma

ŽMŠ 30227 unešen naziv

kvadratna sredina

MH 29868 unešen naziv

kvadratni korijen (dopušteni, v. drugi korijen)

kvadratni polinom polinom stupnja dva \diamond Iako se najčešće misli na polinom jedne varijable, pojam se odnosi na sve polinome. IG 32339 urednik pregledao

kvantifikator . PG 30086 unešen naziv

kvantil slučajne varijable realan broj x iz slike dane slučajne varijable X za koji vrijedi da je limes slijeva funkcije distribucije od X u x manji ili jednak od zadane razine q , i q je manji ili jednak od vrijednosti funkcije distribucije od X u x \diamond Matematičkim simbolima, neka je F funkcija distribucije slučajne varijable X i neka je q broj iz otvorenoga intervala $(0, 1)$. Tada je q -kvantil od X broj x takav da je $F(x-) \leq q \leq F(x)$. MH 31554 terminolog pregledao

kvocijent (dopušteni, v. količnik)

kvocijentna grupa za danu grupu G i njezinu normalnu podgrupu H , skup klasa ekvivalencije elemenata g u G koji su ekvivalentni ako se razlikuju za element u H , na kojem je zadana grupovna operacija biranjem proizvoljnih pred-

stavnika klasa množenika, koji se pomnože u G i za rezultat uzme klasa ekvivalencije dobivenog rezultata zš 30119 urednik pregledao

kvocijentni prsten prsten klasa ekvivalencije na zadanom komutativnom prstenu, uz relaciju ekvivalencije definiranu tako da su dva elementa prstena ekvivalentna ako im je razlika u fiksiranom idealu prstena, a klase se zbrajaju ili množe tako da se reprezentanti zbrajaju ili množe \diamond Ako je zadan prsten A i fiksiran ideal I , onda je klasa elementa a skup $a + I$. Pojam se može definirati i za nekomutativne prstene uz dodatni uvjet da je ideal dvostran. IG 32358 urednik pregledao

kvocijentni skup skup klasa ekvivalencije relacije ekvivalencije R \diamond Kvocijentni skup skupa X po relaciji ekvivalencije R je skup klasa ekvivalencije relacije ekvivalencije R . PG 30024 urednik pregledao

Laplaceov model vjerojatnosti vjerojatnost na konačnom prostoru elementarnih događaja za koju vrijedi da je vjerojatnost bilo kojeg događaja A jednaka kvocijentu broja povoljnih elementarnih događaja za A i broja svih elementarnih događaja \diamond Neka je Ω konačni prostor elementarnih događaja. Nadalje, neka $|A|$ označuje broj elementarnih događaja povoljnih za događaj A . Tada je Laplaceov ili klasični model vjerojatnosti onaj za koji vrijedi da je $P(A) = \frac{|A|}{|\Omega|}$ za svaki $A \subseteq \Omega$. MH 31201 terminolog pregledao

Laurentov red red $\sum_{k=-n}^{\infty} c_k(z-a)^k$ u kompleksnoj varijabli z čiji je k -ti član cijela potencija izraza $(z-a)$, gdje je a odabrani kompleksni broj, pomnožen s kompleksnim brojem c_k kao koeficijentom, pri čemu je samo konačno mnogo članova s negativnim eksponentom različito od nule zš 30132 urednik pregledao

Lebesgue izmjeriva funkcija (nepreporučeni, v. Lebesgueova izmjeriva funkcija)

Lebesgueov integral integral NA 30709 obradivač radi

Lebesgueova integrabilna funkcija (dopušteni, v. Lebesgueova izmjeriva funkcija)

Lebesgueova izmjeriva funkcija izmjeriva funkcija iz prostora mjere (X, Σ) u prostor mjere $(\mathbf{C}, \mathcal{B})$, pri čemu je \mathbf{C} skup kompleksnih brojeva, a \mathcal{B} Borelova sigma algebra na polju kompleksnih brojeva \diamond *Lebesgueova integrabilna funkcija na prostoru mjere (X, Σ) jest višeznačna funkcija takva da je praslika svakoga otvorenog podskupa skupa kompleksnih brojeva element σ -algebre Σ , što povlači da je praslika svakoga elementa Borelove σ -algebre \mathcal{B} takodjer u Σ .* ZŠ 31179 terminolog pregledao

leksikografski uredjaj uredjaj na kartezijevu umnošku konačno mnogo potpuno uredjenih skupova takav da je za dva različita elementa umnoška manji onaj koji ima manju koordinatu na prvom mjestu gdje se te koordinate razlikuju \diamond *Naziv dolazi od uredjaja riječi u rječnicima. Definicija se može proširiti na kartezijev umnožak beskonačne familije skupova indeksirane prirodnim brojevima, a i na umnožak parcijalno uredjenih skupova.* IG 31349 urednik pregledao

lema pomoćni teorem, čiji rezultat se koristi u dokazu važnijeg teorema NA 29951 urednik pregledao

l'Hospitalovo pravilo

NA 31408 unešen naziv

lihi broj (dopušteni, v. neparni broj)

lijevi koordinatni sustav IG 32481 obradivač radi

limes (dopušteni, v. granična vrijednost niza)

limes niza (dopušteni, v. granična vrijednost niza)

limes slijeva broj kojemu je vrijednost zadane funkcije po volji blizu čim je argument dovoljno blizu i manji od zadanog broja \diamond *Neka je f realna funkcija realne varijable kojoj područje definicije sadrži otvoreni interval $\langle a, b \rangle$. Kažemo da je L limes slijeva funkcije f u b i pišemo $\lim_{x \rightarrow b^-} f(x) = L$ ako za svaki $\epsilon > 0$ postoji $\delta > 0$ takav da je $|f(x) - L| < \epsilon$ za sve x sa svojsvom $b - \delta < x < b$.* IG 32359 urednik pregledao

limes zdesna broj kojemu je vrijednost zadane funkcije po volji blizu čim je argument dovoljno blizu i veći od zadanog broja \diamond *Neka je f realna funkcija realne varijable kojoj područje definicije sadrži otvoreni interval $\langle a, b \rangle$. Kažemo da je L limes zdesna funkcije f u a i pišemo $\lim_{x \rightarrow a^+} f(x) = L$ ako za svaki $\epsilon > 0$ postoji $\delta > 0$ takav da je $|f(x) - L| < \epsilon$ za sve x sa svojsvom $a < x < a + \delta$.* IG 32360 urednik pregledao

linearna algebra

ZMŠ 31431 unešen naziv

linearna diferencijalna jednadžba diferencijalna jednadžba u kojoj se nepoznata funkcija pojavljuje linearno NA 31409 urednik pregledao

linearna forma linearni polinom, ili općenitije, linearna funkcija iz skupa vektora vektorskog prostora u skup skalara \diamond *Kao primjer navedimo da su, u diferencijalnoj geometriji, diferencijalne 1-forme zapravo linearne forme na tangentnim vektorima. Linearni funkcional je u principu sinonim za linearnu formu, ali ponekad postoje neke fine razlike u uporabi.* ZŠ 32375 urednik pregledao

linearna funkcija funkcija oblika $f(x) := ax + b$, $a \neq 0$ IG 29767 urednik pregledao

linearna interpolacija IG 32527 obradivač radi

linearna jednadžba jednadžba u kojoj se nepoznanice pojavljuju linearno NA 29963 urednik pregledao

linearna kombinacija vektora vektor oblika $a_1x_1 + a_2x_2 + \dots + a_nx_n$ gdje su x_1, x_2, \dots, x_n zadani vektori i a_1, a_2, \dots, a_n skalari, a n je prirodan broj \diamond *Pojam se može definirati i u širim okolnostima* IG 32361 urednik pregledao

linearna ljuska

PG 30096 unešen naziv

linearna optimizacija

MH 29903 unešen naziv

linearna transformacija (dopušteni, v. linearni operator)

linearni ekscentricitet . IG 32362 unešen naziv

linearni funkcional

PG 30072 unešen naziv

linearni operator funkcija s vektorskog prostora u vektorski prostor koja je aditivna i homogena (stupnja homogenosti jedan) IG 32352 urednik pregledao

linearni polinom polinom stupnja jedan \diamond *Iako se najčešće misli na polinom jedne varijable, pojam se odnosi na sve polinome.* IG 32363 urednik pregledao

linearni prostor (dopušteni, v. vektorski prostor)

linearni sustav sustav konačno mnogo linearnih jednadžba \diamond *Naziv se može odnositi i na neke druge matematičke pojmove.* IG 32364 urednik pregledao

linearni uredjaj (dopušteni, v. potpuni uredjaj)

linearno nezavisni skup vektora skup vektora vektorskog prostora takav da je svaki konačan podskup linearno nezavisan, tj. da je linearna kombinacija od po volji odabranih konačno mnogo vektora tog skupa jednaka nuli

samo ako je trivijalna IG 32355 urednik pregledao

linearno preslikavanje (dopušteni, v. linearni operator)

linearno programiranje

MH 29904 unešen naziv

linearno uredjen skup

PG 30735 unešen naziv

linearno zavisni vektori konačno mnogo vektora vektorskog prostora takvih da postoji netrivialna linearna kombinacija tih vektora koja je jednaka nula vektoru \diamond *U definiciji neki vektori mogu biti međusobno jednaki. Definicija se može proširiti i na beskonačno mnogo vektora tako da se traži da rečeno vrijedi za nekih konačno mnogo vektora. Ako ima bar dva vektora i ni jedan vektor nije nula vektor, onda su vektori linearno zavisni ako se svaki od njih može predočiti kao linearna kombinacija konačno mnogo preostalih.* IG 32365 urednik pregledao

linearnost

PG 30736 unešen naziv

logaritam broj kojim potencirana baza daje polazni broj NA 29997 terminolog pregledao

logaritamska funkcija inverzna funkcija eksponencijalne funkcije IG 29772 urednik pregledao

logaritamska jednadžba jednadžba u kojoj se, uz osnovne računске operacije, pojavljuje logaritamska funkcija \diamond *U užem smislu, logaritamskom jednadžbom smatra se samo ona oblika $\log_a x = b$.* IG 31351 urednik pregledao

logaritamske tablice

NA 29998 unešen naziv

logička operacija operacija koja dvjema izjavama pridružuje složenu izjavu ili izjavi njenu negaciju \diamond *Primjeri logičkih operacija jesu ne-*

gacija, konjunkcija, disjunkcija, implikacija. IG 31353 urednik pregledao

logički izraz

IG 31354 unešen naziv

logika prvoga reda proširenje izjavne logike uvođenjem egzistencijalnog i univerzalnog kvantifikatora i varijabla na kojima oni djeluju IG 30644 urednik pregledao

logika višega reda proširenje logike prvog reda uvođenjem dodatnih kvantifikatora i usložnjavanjem njihova djelovanja IG 30645 urednik pregledao

lokalni ekstrem lokalni minimum ili lokalni maksimum IG 32366 urednik pregledao

lokalni maksimum vrijednost funkcije u točki koja je jednaka ili veća od svih vrijednosti funkcije na nekoj epsilon okolini te točke \diamond *Vrijednost $f(x_0)$ funkcije f s metričkog prostora (X, d) u parcijalno uredjeni skup naziva se lokalnim maksimumom, ako postoji $\epsilon > 0$ tako da je $f(x_0) \geq f(x)$ za sve $x \in X$ sa svojstvom $d(x_0, x) < \epsilon$.* IG 32459 urednik pregledao

lokalni minimum vrijednost funkcije u točki koja je jednaka ili manja od svih vrijednosti funkcije na nekoj epsilon okolini te točke \diamond *Vrijednost $f(x_0)$ funkcije f s metričkog prostora (X, d) u parcijalno uredjeni skup naziva se lokalnim minimumom, ako postoji $\epsilon > 0$ tako da je $f(x_0) \leq f(x)$ za sve $x \in X$ sa svojstvom $d(x_0, x) < \epsilon$.* IG 32231 urednik pregledao

lokalno mala kategorija kategorija kod koje je, za svaka dva objekta a, b , klasa svih morfizama s domenom a i kodomenom b skup \diamond *Mnogi autori podrazumijevaju da je svaka kategorija lokalno mala ako nije posebno naglašeno da nije.* ZŠ 30596 urednik pregledao

lučna funkcija ... IG 30633 urednik vratio obradivaču

lučni kosinus (dopušteni, v. arkus kosinus)

lučni sinus (dopušteni, v. arkus sinus)

Ludolfov broj (dopušteni, v. pi)

luk

ŽMŠ 30774 unešen naziv

luk jedinične duljine

ŽMŠ 30775 unešen naziv

Mac Laurinov red under construction ZŠ 30133 obradivač radi

magma algebarska struktura koja se sastoji od skupa s jednom svuda definiranom binarnom operacijom \diamond *Naziv grupoid se ne preporuča za magmu, jer je danas dominantan pojam grupoida kao male kategorije u kojoj su svi morfizmi invertibilni. Naziv magma dolazi iz francuskog, od Bourbakija.* ZŠ 31150 urednik pregledao

maksimalni element skupa element parcijalno uredjenog skupa koji je veći od svakog drugog elementa skupa s kojim je usporediv \diamond *Ako je uredjaj linearan onda skup može imati najviše jedan maksimalni element, a ako postoji to je najveći element skupa.* IG 32368 urednik pregledao

maksimum funkcije

MH 29862 unešen naziv

mala kategorija kategorija u kojoj je klasa morfizama skup ZŠ 30595 urednik pregledao

mala poluos

ŽMŠ 30250 unešen naziv

mantisa

NA 29958 unešen naziv

marginalna distribucija komponente diskretnoga slučajnog vektora (dopušteni, v. marginalna razdioba komponente diskretnoga

slučajnog vektora)

marginalna distribucija komponente neprekidnoga slučajnog vektora (dopušteni, v. marginalna razdioba komponente neprekidnoga slučajnog vektora)

marginalna funkcija gustoće komponente diskretnoga slučajnog vektora realna funkcija definirana na euklidskom prostoru iste dimenzije kao dana komponenta X danog diskretnog slučajnog vektora (X, Y) , a koja je za svaku vrijednost argumenta x jednaka sumi vrijednosti prereza funkcije gustoće od (X, Y) u x , po y iz prebrojivog gotovo sigurnog događaja u odnosu na zakon razdiobe od Y

◇ Neka je $f_{X,Y}$ funkcija gustoće diskretnoga slučajnog vektora (X, Y) dimenzije $p + q$. Nadalje, neka je S prebrojiv skup iz R^q takav da je $P(Y \in S) = 1$. Tada je marginalna funkcija gustoće od X funkcija $f_X : R^p \rightarrow R$ takva da je $f_X(x) = \sum_{y \in S} f_{X,Y}(x, y)$, $x \in R^p$. MH 31222

terminolog pregledao

marginalna funkcija gustoće komponente neprekidnoga slučajnog vektora realna funkcija definirana na euklidskom prostoru iste dimenzije kao komponenta X danog neprekidnog slučajnog vektora (X, Y) , koja je za svaku vrijednost argumenta x jednaka Lebesgueovom integralu prereza funkcije gustoće od (X, Y) u x

◇ Neka je $f_{X,Y}$ funkcija gustoće neprekidnoga slučajnog vektora (X, Y) dimenzije $p + q$. Tada je marginalna funkcija gustoće p -dimenzionalne komponente X funkcija $f_X : R^p \rightarrow R_+$ takva da je $f_X(x) = \int f_{X,Y}(x, y) dy$, $x \in R^p$. MH 31221

terminolog pregledao

marginalna gustoća komponente neprekidnoga slučajnog vektora (dopušteni, v. marginalna funkcija gustoće komponente neprekidnoga slučajnog vektora)

marginalna gustoća komponente diskretnoga slučajnog vektora (dopušteni, v. marginalna funkcija gustoće komponente diskretnoga slučajnog vektora)

marginalna razdioba komponente diskretnoga slučajnog vektora vjerojatnost na euklidskom prostoru R^p iste dimenzije kao dana komponenta danog diskretnog slučajnog vektora, a koja svakom Borelovom skupu B na R^p pridružuje sumu reda vrijednosti marginalne funkcije gustoće razdiobe dane komponente po svim elementima presjeka skupova S i B , gdje je S prebrojiv gotovo siguran događaj u odnosu na zakon razdiobe od X

◇ Neka je f_X marginalna funkcija gustoće p -dimenzionalne komponente diskretnoga slučajnog vektora (X, Y) dimenzije $p + q$. Nadalje, neka je S prebrojiv gotovo siguran događaj u odnosu na zakon razdiobe od X . Tada je marginalna razdioba od X vjerojatnost P_X na R^p koja svakom Borelovu skupu pridružuje vrijednost $P_X(B) = \sum_{x \in S \cap B} f_X(x)$. MH 31225 terminolog pregledao

marginalna razdioba komponente neprekidnoga slučajnog vektora vjerojatnost na euklidskom prostoru R^p iste dimenzije kao dana komponenta danog neprekidnog slučajnog vektora, a koja svakom Borelovom skupu B od R^p pridružuje Lebesgueov integral marginalne funkcije gustoće te komponente na B

◇ Neka je f_X marginalna funkcija gustoće p -dimenzionalne komponente X neprekidnoga slučajnog vektora (X, Y) dimenzije $p + q$. Tada je marginalna razdioba od X vjerojatnost P_X na R^p koja svakom Borelovu skupu B na R^p pridružuje broj $P_X(B) = \int_B f_X(x) dx$. MH 31224

terminolog pregledao

Markovljevi lanac

MH 29850 unešen naziv

matematička analiza matematička grana kojoj su u temeljima neprekinutost, derivacija i integral realnih i kompleksnih funkcija IG 31355 urednik pregledao

matematička indukcija metoda dokazivanja zasnovana na načelu da je podskup skupa prirodnih brojeva koji sadrži 1 i ima svojstvo da čim sadrži n onda sadrži i $n+1$, jednak skupu prirodnih brojeva IG 31356 urednik pregledao

matematička logika

IG 31392 unešen naziv

matematički izraz (dopušteni, v. izraz)

matematički model matematički okvir unutar kojeg se oponaša realni problem i njegovo rješavanje IG 29843 urednik pregledao

matematičko očekivanje slučajne varijable Lesbegueov integral dane slučajne varijable u odnosu na vjerojatnosni prostor MH 31229 terminolog pregledao

matematičko očekivanje slučajnoga vektora vektor matematičkih očekivanja komponenti danog slučajnog vektora MH 31230 terminolog pregledao

matrica pravokutna tablica s m redaka i n stupaca kojom su prikazane vrijednosti funkcije na uređenim parovima prirodnih brojeva tako da je vrijednost pridružena paru (i, j) zapisana na mjestu u i -tom retku i j -tom stupcu PG 30036 urednik pregledao

matrica incidentnosti (dopušteni, v. matrica susjedstva)

matrica susjedstva matrica čiji redovi i stupci označavaju vrhove grafa, a čiji element na mjestu (x, y) je 1 kada graf ima brid kojem je x početni, a z završni vrh, i 0 kada nema takav brid ZŠ 30162 urednik pregledao

matrični element IG 32507 obradivač radi

medijan

MH 29927 unešen naziv

medijan slučajne varijable broj x za koji vrijedi da je vrijednost funkcije distribucije dane slučajne varijable u x veća ili jednaka $1/2$, odnosno limes slijeva funkcije distribucije u x je manji ili jednak od $1/2$ MH 31574 terminolog pregledao

medjusobno isključivi događaji događaji sa svojstvom da je presjek svaka dva od njih nemoguć događaj MH 31191 terminolog pregledao

meromorfna kompleksna funkcija funkcija kompleksne varijable definirana i holomorfna svuda na nepraznom otvorenom skupu, osim na izoliranom podskupu točaka koje su polovi te funkcije ZŠ 30823 urednik pregledao

metoda konačnih elemenata

MH 29905 unešen naziv

metoda najmanjih kvadrata

MH 29906 unešen naziv

metrički prostor skup na kojem je zadana metrika ZŠ 30164 terminolog pregledao

metrika funkcija d na skupu X koja svakom paru točaka (x, y) pridružuje nenegativni realni broj $d(x, y)$ koji je nula ako i samo ako je $x = y$ i koja zadovoljava simetriju $d(x, y) = d(y, x)$ i nejednakost trokuta $d(x, y) + d(y, z) \geq d(x, z)$ ZŠ 30165 urednik pregledao

milijun broj tisuću tisuća \diamond *Decimalni zapis milijuna je 1 000 000.* IG 30647 urednik pregledao

mimoilazni pravci pravci u prostoru koje se ne sijeku, a nisu ni paralelni ŽMŠ 30264 urednik pregledao

minimalni element skupa element parcijalno uređenog skupa koji je manji od svakog drugog elementa skupa s kojim je usporediv \diamond *Ako je*

uredjaj linearan onda skup može imati najviše jedan minimalni element, a ako postoji onda je to najmanji element skupa. IG 32369 urednik pregledao

minimalno razapinjuće stablo razapinjuće stablo grafa čija je težina minimalna \diamond U definiciji se pretpostavlja da je zadani graf označen u smislu da su svakom bridu dane težine koje su pozitivni realni brojevi. Težina podgraфа je zbroj težina njegovih bridova. zš 32376 urednik pregledao

minimum funkcije

MH 29863 unešen naziv

minuend (dopušteni, v. umanjenik)

mjera

PG 30060 unešen naziv

mjera kuta

ŽMŠ 30263 unešen naziv

mjerni broj . IG 32370 unešen naziv

mješoviti produkt vektora broj pridružen trojki vektora x, y, z koji se dobije tako da najprije pomnožimo x i y vektorskim množenjem i tako dobiveni rezultat pomnožimo sa z skalarnim množenjem \diamond *Apsolutna vrijednost mješovitoga produkta vektora jednaka je volumenu paralelepipeda razapeta s tim trima vektorima.* zš 30166 urednik pregledao

mješoviti umnožak vektora (dopušteni, v. mješoviti produkt vektora)

mnogokut dio ravnine omeđen dužinama \diamond *Neka su A_1, A_2, \dots, A_n različite točke ravnine tako da se dužine $A_1A_2, A_2A_3, \dots, A_{n-1}A_n; A_nA_1$ međusobno ne sijeku i nikoje dvije uzastopne nisu na istom pravcu. Tada je dio ravnine unutar zatvorene krivulje određene gornjim dužinama višekut s vrhovima A_1, A_2, \dots, A_n , stranicama $A_1A_2, A_2A_3, \dots, A_{n-1}A_n; A_nA_1$. Taj višekut ima*

n kutova određenih uzastopnim stranicama pa se naziva i n -terokutom. IG 29800 terminolog pregledao

mногоstrukost IG 32521 obradivač radi

množenik veličina koja se množi drugom veličinom NA 31410 urednik pregledao

množenje asocijativna računaska operacija NA 29954 urednik vratio obradivaču

množenje skalarom bilinearna binarna operacija zadana kao dio strukture vektorskog prostora, čiji prvi argument je element polja skalara, a drugi element skupa vektora tog prostora, a rezultat je vektor zš 31458 urednik pregledao

množidbenik (zastarjeli, v. množenik)

množina (dopušteni, v. skup)

modul kompleksnog broja (dopušteni, v. apsolutna vrijednost kompleksnog broja)

moguć događaj (dopušteni, v. mogući događaj)

mogući događaj događaj koji nije nemoguć MH 31190 urednik vratio obradivaču

Moivreova formula formula $\cos(n\alpha) + \sin(n\alpha) \cdot i = (\cos(\alpha) + \sin(\alpha) \cdot i)^n$, gdje je n prirodan broj, a α kut ili realan broj \diamond *Formula neizravno povezuje vrijednosti $\cos(nx), \sin(nx)$ s $\cos(x), \sin(x)$. Pripadajuće izravne formule pronašao je Francois Viète.* IG 31357 urednik pregledao

monoid algebarska struktura koja se sastoji od skupa zajedno s jednom binarnom operacijom koja je asocijativna i ima neutralni element \diamond *Monoid je polugrupa u kojoj postoji neutralni element s obzirom na operaciju u podgrupi.* zš 30120 urednik pregledao

monom jednočlan algebarski izraz \diamond *Monom u pravilu označuje čistu potenciju ili umnožak više potencija, ali se dopušta i množenje konstantom.*

IG 29773 terminolog pregledao

monotona funkcija

PG 30025 unešen naziv

monotoni niz niz koji je ili rastući ili padajući
◇ *Monotonost ne treba biti stroga, tj. susjedni članovi mogu biti i jednaki.* ZŠ 30134 urednik pregledao

monotono padajuća funkcija (dopušteni, v. padajuća funkcija)

monotono rastuća funkcija (dopušteni, v. rastuća funkcija)

morfizam ZŠ 32537 obradivač radi

morfizam u kategoriji element klase morfizama dane kategorije ZŠ 30598 urednik pregledao

multiplikacija (dopušteni, v. množenje)

multiplikand (dopušteni, v. množenik)

nacrt ortogonalna projekcija na nacrtanu ravninu
ŽMŠ 30196 obradivač radi

nacrtana ravnina uspravna ravnina na koju se projicira ŽMŠ 31241 obradivač radi

nadskup skup koji sadrži dani skup NA 29974 urednik pregledao

najmanji zajednički nazivnik najmanji prirodni broj takav da svaki od zadanih razlomaka ima ekvivalentan zapis kojemu je nazivnik taj broj IG 29784 terminolog pregledao

najmanji zajednički višekratnik najmanji pozitivni broj koji je zajednički višekratnik zadanih cijelih brojeva ◇ *Pojam se može definirati i općenitije u komutativnim prstenima s jednoznačnom faktorizacijom, primjerice u prstenima polinoma jedne varijable s koeficijentima u polju.* IG 31358 urednik pregledao

najveća zajednička mjera najveći zajednički djelitelj PG 30061 urednik vratio obradivaču

najveći zajednički djelitelj

NA 30009 unešen naziv

nasuprotna kateta kateta nasuprot zadanog šiljastog kuta pravokutnog trokuta IG 30655 urednik pregledao

nasuprotna stranica

ŽMŠ 30776 unešen naziv

nazivnik izraz ispod razlomačke crte u zapisu razlomka ◇ *Ako je nazivnik prirodni broj, onda ga intuitivno shvaćamo kao broj na koliko smo dijelova podijelili brojnik.* IG 29785 terminolog pregledao

neasocijativni prsten algebarska struktura koja se sastoji od skupa zajedno s dvije operacije, množenjem i zbrajanjem, tako da s obzirom na zbrajanje čini komutativnu grupu, a množenje je distributivno s obzirom na zbrajanje ◇ *Prsten je po definiciji asocijativan. Formalno je asocijativni prsten specijalni slučaj neasocijativnoga prstena, no tako se rijetko promatra zbog konotacije riječi neasocijativan, koja u ovom kontekstu formalno znači "ne nužno asocijativan".* ZŠ 30826 terminolog pregledao

neeuklidska geometrija

ŽMŠ 30244 unešen naziv

negacija

PG 30026 unešen naziv

negativni broj

MH 30682 unešen naziv

negativno korelirane slučajne varijable slučajne varijable negativne kovarijance MH 31238 terminolog pregledao

neizrazita logika . NA 32279 unešen naziv

neizraziti skup . NA 32280 unešen naziv

nejednadžba

NA 29964 unešen naziv

nejednakost

PG 30077 unešen naziv

nejednakost trokuta

MH 30676 unešen naziv

nekorelirane slučajne varijable slučajne varijable čija je kovarijanca jednaka nuli MH 31553 terminolog pregledao

nelinearna jednačba . NA 32377 unešen naziv

nelinearni operator preslikavanje s vektorskog prostora u vektorski prostor koje nije linearno IG 32374 urednik pregledao

nelinearni sustav IG 32471 obradivač radi

nemoguć događaj (dopušteni, v. nemogući događaj)

nemogući događaj suprotan događaj sigurnom događaju MH 31187 urednik vratio obradivaču

nenegativna funkcija funkcija s vrijednostima u realnim brojevima koji su ili pozitivni ili nula ZŠ 30180 urednik pregledao

nenegativni broj

MH 30677 unešen naziv

neodredjeni integral . NA 29941 unešen naziv

neorijentirani graf (dopušteni, v. neusmjereni graf)

neovisna varijabla

MH 29899 unešen naziv

neovisne slučajne varijable ili vektori (dopušteni, v. nezavisne slučajne varijable ili vektori)

neovisni događaji (dopušteni, v. nezavisni događaji)

neparna funkcija

PG 30088 unešen naziv

neparni broj cijeli broj koji nije djeljiv s dva

NA 29999 urednik pregledao

nepoznanica

NA 29965 unešen naziv

nepravi integral

NA 29942 unešen naziv

neprazni skup skup koji ima bar jedan element

IG 31359 urednik pregledao

neprebrojivi skup . MH 29857 unešen naziv

neprekidna funkcija funkcija između topoloških prostora, za koju je prasluka otvorenog skupa u kodomeni otvoren skup u domeni \diamond *Neprekidnom funkcijom intuitivno se smatra kada dovoljno bliski elementi domene imaju po volji bliske slike, a sam je pojam poopćenje shvaćanja realne funkcije realne varijable kojoj je graf neprekidna crta.* NA 30712 urednik pregledao

neprekidna slučajna varijabla slučajna varijabla za koju postoji nenegativna izmjeriva realna funkcija f na skupu realnih brojeva takva da se vrijednost zakona razdiobe te slučajne varijable na bilo kojem Borelovom podskupu B realnih brojeva može prikazati kao Lebesgueov integral od f na B MH 31213 terminolog pregledao

neprekidna transformacija

NA 30711 unešen naziv

neprekidni prostor elementarnih događaja prostor elementarnih događaja koji je ekvipotentan skupu realnih brojeva MH 31197 terminolog pregledao

neprekidni slučajni vektor slučajni vektor za koji postoji nenegativna izmjeriva realna funkcija f na euklidskom prostoru R^d iste dimenzije kao slučajni vektor takva da se vrijednost zakona razdiobe tog slučajnog vektora na bilo

kojem Borelovom skupu B od R^d može prikazati kao Lebesgueov integral od f na B MH 31214 terminolog pregledao

neprekinuta funkcija (dopušteni, v. neprekidna funkcija)

nepromjenjivost (dopušteni, v. invarijantnost)

neusmjereni graf uredjeni par skupa vrhova i skupa bridova, zajedno s pravilom koje svakom bridu pridružuje dva vrha koje taj brid povezuje, pri čemu ta dva vrha mogu biti jedan te isti \diamond *Ponekad se traži da za svaka dva vrha postoji najviše jedan brid koji povezuje ta dva vrha.* zš 30148 urednik pregledao

neutralni element ZŠ 32499 obradivač radi

Newton-Leibnizova formula

NA 29943 unešen naziv

nezavisne slučajne varijable ili vektori slučajne varijable ili vektori sa svojstvom da su za svaku njihovu konačnu kombinaciju i svaki izbor Borelovih skupova praslake od tih skupova po pripadnim slučajnim varijablama ili vektorima iz te kombinacije, nezavisni događaji \diamond *Matematičkim simbolima, familija slučajnih varijabli ili vektora X_i , $I \in I$, je nezavisna ako za svaki prirodan broj n veći do dva i svaku n -kombinaciju indeksa i_1, \dots, i_n iz I , te za svaki izbor Borelovih skupova B_1, \dots, B_n vrijedi da su događaji $\{X_{i_1} \in B_1\}, \dots, \{X_{i_n} \in B_n\}$ nezavisni.*

MH 31228 urednik vratio obradivaču

nezavisni događaji događaji su nezavisni ukoliko za svaku njihovu konačnu kombinaciju vrijedi da je vjerojatnost presjeka te kombinacije događaja jednaka produktu vjerojatnosti događaja iz te kombinacije MH 31204 terminolog pregledao

ništica (dopušteni, v. nula)

ništište (dopušteni, v. nultočka)

niz funkcija iz skupa prirodnih brojeva u neki skup \diamond *Vrijednost $x(n)$ niza x na prirodnome broju n označujemo obično s x_n i zovemo n -ti član niza.* zš 30135 terminolog pregledao

niz brojeva niz čiji je svaki član broj \diamond *Niz brojeva je funkcija iz skupa prirodnih brojeva u neki skup brojeva, primjerice skup racionalnih, realnih ili kompleksnih brojeva.* zš 30827 urednik pregledao

niz djelomičnih zbrojeva niz pridružen redu tako da mu je prvi član jednak prvom članu reda, drugi član zbroju prvih dvaju, treći član zbroju prvih triju članova reda itd. IG 31361 urednik pregledao

niz parcijalnih suma (dopušteni, v. niz djelomičnih zbrojeva)

norma

MH 29908 unešen naziv

norma vektora (dopušteni, v. duljina vektora)

normala (dopušteni, v. okomica)

normalna distribucija (dopušteni, v. normalna razdioba)

normalna podgrupa podgrupa H grupe G takva da je za svaki element $g \in G$, skup $gHg^{-1} = \{ghg^{-1} | h \in H\}$ jednak skupu H zš 30828 urednik pregledao

normalna razdioba zakon razdiobe neprekidne slučajne varijable kojoj je funkcija gustoće jednaka $f(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi\sigma^2}} \exp^{-\frac{(x-\mu)^2}{2\sigma^2}}$, pri čemu su realni brojevi μ i $\sigma^2 > 0$ parametri te razdiobe MH 29928 terminolog pregledao

normirana mjera (dopušteni, v. vjerojatnost događaja)

normirana mjera (dopušteni, v. vjerojatnost)

normirani vektorski prostor vektorski pros-

tor nad poljem realnih ili kompleksnih brojeva na čijem je skupu vektora V zadana funkcija $\| \cdot \| : v \mapsto \|v\|$ u skup nenegativnih realnih brojeva, čija je vrijednost 0 onda i samo onda ako je $v = 0$, koja je homogena u smislu $\|\lambda v\| = |\lambda| \|v\|$ za svaki skalar λ s apsolutnom vrijednošću $|\lambda|$ i svaki vektor v , i koja zadovoljava nejednakost trokuta $\|v + w\| \leq \|v\| + \|w\|$ za proizvoljne vektore v i w ZŠ 30829 terminolog pregledao

nosač funkcije najmanji zatvoreni podskup domene funkcije koji sadrži sve točke u kojima ta funkcija ima vrijednost različitu od nule \diamond *Slično možemo govoriti o nosaču poopćene funkcije (distribucije), toka, prereza svežnja i slično.* ZŠ 32448 urednik pregledao

nožište okomice točka u kojoj okomica siječe objekt IG 29820 urednik pregledao

nula . MH 29858 unešen naziv

nulište (dopušteni, v. nultočka)

nultočka nultočka polinoma, iznimno i neke druge funkcije \diamond *Nultočka se najčešće upotrebljava pri pojašnjavanju polinoma, ali i nekih drugih funkcija.* IG 31343 terminolog pregledao

nulvektor Koristio si u definiciji (linearno zavisni vektori) "nula vektor". Procijeni što bi bio preporučeni, a što dopušteni naziv i napiši definiciju IG 32472 obradivač radi

nutrina podskup zadanog skupa X u topološkom prostoru, koji se sastoji od svih točaka topološkog prostora koje imaju okolinu koja je čitava u zadanom skupu X ZŠ 30170 urednik pregledao

nužan i dovoljan uvjet izjava koja je ujedno nužan uvjet i dovoljan uvjet za zadanu izjavu IG 31362 terminolog pregledao

nužan uvjet svaka izjava koja je posljedica

zadane izjave, tj. koja je istinita čim je zadana izjava istinita \diamond *Nužan uvjet jest posljedica zadane izjave, odnosno N je nužan uvjet za S ako je složena izjava "Ako S onda N " istinita.*

IG 31363 terminolog pregledao

nuždan i dovoljan uvjet (dopušteni, v. nužan i dovoljan uvjet)

nuždan uvjet (dopušteni, v. nužan uvjet)

obična diferencijalna jednadžba diferencijalna jednadžba koja sadrži derivacije nepoznate funkcije jedne varijable \diamond *Ponekad se za obične diferencijalne jednadžbe koristi i skraćeni termin diferencijalna jednadžba, koji općenito obuhvaća obične i parcijalne diferencijalne jednadžbe.* NA 30713 urednik pregledao

30713 urednik pregledao

objekt jedinstven do na izomorfizam objekt neke kategorije, koji je rješenje danog matematičkog problema, takav da je svaki drugi objekt te kategorije koji je takodjer rješenje nužno izomorfan prvom ZŠ 32457 urednik pregledao

objekt kategorije (dopušteni, v. objekt u kategoriji)

objekt u kategoriji element klase objekata dane kategorije ZŠ 30600 urednik pregledao

obostrano jednoznačno preslikavanje (dopušteni, v. uzajamno jednoznačno preslikavanje)

obrnuto proporcionalne veličine (dopušteni, v. obrnuto razmjernne veličine)

obrnuto razmjernne veličine dvije veličine kojima je umnožak vrijednosti stalan \diamond *Za veličine koje primaju samo pozitivne vrijednosti, obrnuto razmjernne veličine intuitivno označavaju da se vrijednost jedne od njih smanji toliko puta koliko se puta vrijednost druge poveća i obratno.*

IG 31364 urednik pregledao

obujam mjera prostora koji zauzima neko geometrijsko tijelo \diamond *Obujam se definira i kao prostorni sadržaj geometrijskoga tijela.* IG 29822 terminolog pregledao

odbidbenik (zastarjeli, v. umanjenik)

odbitnik (zastarjeli, v. umanjitelj)

odredjeni integral

NA 29944 unešen naziv

oduzimanje računska operacija vezana uz zbrajanje, pri čemu je razlika umanjenika i umanjitelja ona veličina koja pribrojena umanjitelju daje umanjenika NA 29955 urednik pregledao

okolina bilo koji podskup topološkog prostora koji sadrži neki otvoreni skup koji sadrži zadani skup ZŠ 30830 urednik pregledao

okolina točke bilo koji skup koji sadrži barem jedan otvoreni skup koji sadrži tu točku ZŠ 30172 urednik pregledao

okomica pravac okomit na neki geometrijski objekt: pravac, dužinu, ravninu, krivulju, plohu i sl. IG 29821 urednik pregledao

okomita projekcija (dopušteni, v. ortogonalna projekcija)

okomitost binarna relacija na matematičkim objektima, generalizacija pojma okomitosti dvaju pravaca ravnine IG 30650 urednik pregledao

oktaedar pravilno geometrijsko tijelo omedjeno s osam jednakostraničnih trokuta ŽMŠ 30212 urednik pregledao

oktant

PG 30085 unešen naziv

omedjena funkcija

MH 30678 unešen naziv

omedjeni niz

MH 30679 unešen naziv

omedjeni skup

MH 30680 unešen naziv

omjer

MH 30681 unešen naziv

onda i samo onda (dopušteni, v. ako i samo ako)

opće rješenje diferencijalne jednadžbe oblik rješenja koji opisuje čitav skup rješenja diferencijalne jednadžbe, najčešće koristeći proizvoljne konstante ili funkcije NA 31411 urednik pregledao

opći član niza izraz indeksiran tako da specificiranjem indeksa može biti bilo koji član niza \diamond *Za niz a_1, a_2, a_3, \dots kažemo da je a_n opći ili n -ti član. Jednako tako smo mogli reći da mu je a_i opći ili i -ti član. U prvome slučaju indeks n prima vrijednosti iz skupa prirodnih brojeva, a u drugome slučaju te vrijednosti prima indeks i .* IG 31365 terminolog pregledao

operacija tenzorskog produkta ime za standardnu operaciju koja paru vektorskih prostora X, Y daje treći vektorski prostor $X \otimes Y$, tenzorski produkt tih vektorskih prostora, a koja se karakterizira univerzalnim svojstvom \diamond *Preciznije, tenzorski produkt vektorskih prostora $X \otimes Y$ po definiciji je zadan u paru zajedno s linearnim preslikavanjem $c : X \times Y \rightarrow X \otimes Y$ iz Kartezijevog produkta $X \times Y$. Univerzalno svojstvo je sljedeće: za svaki vektorski prostor W i svako bilinearno preslikavanje $F : X \times Y \rightarrow W$ iz Kartezijevog produkta u W postoji jedinstveno linearno preslikavanje $\tilde{F} : X \otimes Y \rightarrow W$ takvo da $\tilde{F} = F \circ c$. Skup vektora tenzorskog produkta se obično realizira kao slobodna komutativna grupa generirana s elementima iz $X \times Y$ pocijepana po relaciji ekvivalencije \sim u kojoj je*

$(\lambda x, y) \sim \lambda(x, y)$, $(x + z, y) \sim (x, y) + (z, y)$,
 $(x, y + w) \sim (x, y) + (x, w)$ za bilo koje vektore $x, z \in X$, $y, w \in Y$ i skalar λ . Univerzalno svojstvo omogućava da se operacija \otimes proširi do funktora. Naziv tenzorski produkt se koristi i za analogone operacije zadane za parove Abelovih grupa, za par desnog i lijevog modula nad istim prstenom, za asocijativne algebre i slično. ZŠ 31473

urednik pregledao

opisana kružnica kružnica koja prolazi svim vrhovima mnogokuta IG 29824 terminolog pregledao

opisana sfera sfera koja sadrži sve vrhove poliedra IG 31366 terminolog pregledao

oplošje

ŽMŠ 30182 unešen naziv

opseg zbroj duljina dužina i zakrivljenih crta koje omeđuju geometrijski lik IG 29823 urednik pregledao

ordinata druga koordinata točke u koordinatnom sustavu IG 29779 urednik pregledao

ordinatna os (dopušteni, v. os ordinata)

orijentacija vektora ZŠ 32497 obradivač radi

orijentirani kut kut kod kojega je naznačeno koji je krak prvi, a koji drugi i izabrana jedna od dviju mogućih rotacija od prvoga kraka prema drugom IG 31367 terminolog pregledao

ortocentar sjecište visina trokuta IG 29826 urednik pregledao

ortogonalna matrica

PG 30040 unešen naziv

ortogonalna porodica funkcija porodica funkcija koje su vektori u nekom vektorskom prostoru funkcija sa zadanim skalarnim produktom i takve da je skalarni produkt svake funkcije iz te porodice s bilo kojom drugom funkcijom iz

te porodice nula ZŠ 31459 urednik pregledao

ortogonalna projekcija paralelna projekcija kod koje su projekcijske zrake okomite na sliku IG 29830 urednik pregledao

ortogonalni polinomi ZŠ 32485 obradivač radi

ortogonalnost (dopušteni, v. okomitost)

ortonormirani skup vektora (dopušteni, v. ortonormirani sustav)

ortonormirani skup vektora skup vektora u vektorskom prostoru sa skalarnim produktom, takav da je skalarni produkt bilo kojeg vektora tog skupa s bilo kojim drugim vektorom tog skupa 0, a sa samim sobom 1 ZŠ 32464 urednik pregledao

ortonormirani sustav skup vektora u prostoru sa skalarnim produktom koji su međusobno okomiti (skalarni umnožak im je nula) i svaki je jedinične duljine (skalarni umnožak sa sobom je jedan) \diamond skup vektora u vektorskom prostoru sa skalarnim produktom, takav da je skalarni produkt bilo kojeg vektora tog skupa s bilo kojim drugim vektorom tog skupa 0, a sa samim sobom 1 IG 31368 urednik pregledao

os aplikata treća po redu koordinatna os u pravokutnom koordinatnom sustavu u prostoru IG 32036 urednik pregledao

os apscica prva po redu koordinatna os u pravokutnom koordinatnom sustavu u ravnini ili u prostoru IG 32034 urednik pregledao

os ordinata druga po redu koordinatna os u pravokutnom koordinatnom sustavu u ravnini ili u prostoru IG 32035 urednik pregledao

os rotacije

ŽMŠ 30777 unešen naziv

os simetrije

ŽMŠ 30778 unešen naziv

os simetrije kuta

ŽMŠ 30779 unešen naziv

os stošca IG 32488 obradivač radi**osna simetrija**

ŽMŠ 30202 unešen naziv

osnova logaritma (dopušteni, v. baza logaritma)

osnovka

ŽMŠ 30780 unešen naziv

osnovka stošca IG 32487 obradivač radi**osnovni teorem algebre**

PG 30014 unešen naziv

ostatak pri dijeljenju IG 32535 obradivač radi

ostatak reda razlika sume reda i n -te parcijalne sume tog reda ZŠ 31460 urednik pregledao

otvoreni interval interval koji ne sadrži krajnje elemente NA 29993 terminolog pregledao

otvoreni skup element zadane topologije na nekom skupu ZŠ 30831 urednik pregledao

otvoreno preslikavanje preslikavanje medju topološkim prostorima takvo da je slika svakog otvorenog skupa otvoreni skup ZŠ 30108 urednik pregledao

padajuća funkcija IG 32372 urednik vratio obradivaču

parabola skup svih točaka ravnine koje su jednako udaljene od čvrste točke i čvrstog pravca ŽMŠ 30228 urednik pregledao

paraboloid ploha drugog reda koja je eliptički ili hiperbolički paraboloid ŽMŠ 30257 urednik pregledao

paralelepiped četverostrana prizma kojoj su osnovke paralelogrami ŽMŠ 30248 urednik pregledao

paralelna projekcija preslikavanje prostora na zadanu ravninu koje svakoj točki T prostora

pridružuje točku ravnine u kojoj pravac zadanog smjera kroz točku T siječe ravninu ŽMŠ 30200 urednik pregledao

paralelne dužine

ŽMŠ 30781 unešen naziv

paralelne ravnine (dopušteni, v. usporedne ravnine)

paralelne ravnine

ŽMŠ 30782 unešen naziv

paralelni pravci (dopušteni, v. usporedni pravci)

paralelogram četverokut kojemu su nasuprotne stranice usporedne IG 29792 urednik pregledao

parametar

MH 29852 unešen naziv

parametrizacija ZŠ 32536 obradivač radi

parcijalna derivacija derivacija funkcije više varijabli po jednoj od tih varijabli, pri čemu se ostale varijable smatraju konstantnima NA 29945 urednik pregledao

parcijalna diferencijalna jednadžba diferencijalna jednadžba koja sadrži parcijalne derivacije nepoznate funkcije NA 30714 urednik pregledao

parcijalna suma (dopušteni, v. djelomični zbroj)

parcijalno uređeni skup (dopušteni, v. uređeni skup)

parna funkcija

PG 30089 unešen naziv

parni broj cijeli broj djeljiv s dva NA 30000 urednik pregledao

partikularno rješenje jedno od rješenja nehomogene linearne jednadžbe NA 31412 urednik pregledao

partitivni skup skup svih podskupova danog skupa \diamond *formalno, u ZF se uvodi posebnim aksiomom* NA 29975 urednik pregledao

Pascalov trokut brojevi ispisani u obliku jednokračnog trokuta tako da je u vrhu broj jedan, u prvom retku ispod vrha dvije jedinice, a nastavlja se tako da svaki novi redak počinje i završava brojem jedan i za svaka dva susjedna broja iz prethodnog retka, ispod njih po sredini napiše se njihov zbroj \diamond *Trokut je bio poznat u staroj Kini, nezavisno i u nekim drugim starim kulturama. Formira se rekurzivno na osnovi formule $\binom{n+1}{k} = \binom{n}{k} + \binom{n}{k-1}$, a njegov n -ti redak ispod vrha sastoji se redom od binomnih koeficijenata $\binom{n}{0}, \binom{n}{1}, \dots, \binom{n}{n}$.* IG 32230 urednik pregledao

Peanovi aksiomi

PG 30015 unešen naziv

Pearsonov koeficijent korelacije (dopušteni, v. koeficijent korelacije slučajnih varijabli)

Pearsonov koeficijent korelacije slučajnih varijabli (dopušteni, v. koeficijent korelacije slučajnih varijabli)

period funkcije broj T različit od nule tako da za zadanu funkciju f vrijedi $f(x + T) = f(x)$ za sve brojeve iz područja definicije funkcije f IG 30651 urednik pregledao

perioda (dopušteni, v. period funkcije)

periodička funkcija (nepreporučeni, v. periodična funkcija)

periodički događaj događaj koji se ponavlja nakon svakog isteka određenog intervala vremena \diamond *Minimalni interval vremena nakon kojeg dolazi do ponavljanja događaja se naziva period (ponavljanja).* ZŠ 30832 urednik pregledao

periodična funkcija funkcija koja poprima jednake vrijednosti u argumentima koji se razlikuju

za cjelobrojni kratnik perioda NA 30715 urednik pregledao

permutacija bijekcija s nekog skupa na samog sebe ZŠ 30121 urednik pregledao

peterokut mnogokut koji ima pet stranica (dakle i po pet vrhova i kutova) \diamond *Peterokut je dio ravnine omedjen s pet dužina.* IG 31369 terminolog pregledao

π stalni omjer opsega i promjera kružnice \diamond *Približna vrijednost iznosi 3,14159.* IG 32367 terminolog pregledao

piramida geometrijsko tijelo kojemu je osnovka mnogokut, a pobočke trokuti koji se sastaju u jednoj točki ŽMŠ 30229 terminolog pregledao

pitagorejska trojka brojeva

PG 30016 unešen naziv

planimetrija grana geometrije koja proučava geometrijske likove u ravnini i njihove odnose ŽMŠ 30193 urednik pregledao

plašt

ŽMŠ 30183 unešen naziv

ploha

ŽMŠ 30230 unešen naziv

plošni integral integral po plohi u trodimenzionalnom prostoru NA 29931 urednik pregledao

pobočka

ŽMŠ 30784 unešen naziv

početni objekt objekt E kategorije C takav da za svaki drugi objekt X u C postoji točno jedan morfizam iz E u C \diamond *Ako postoji, inicijalni objekt je jedinstven do na izomorfizam (tj. svi inicijalni objekti dane kategorije su međusobno izomorfni). Neke kategorije imaju inicijalne objekte, a neke nemaju.* ZŠ 32460 urednik pregledao

početni uvjet zahtjev na vrijednost rješenja

diferencijalne jednadžbe u početnom trenutku NA
31413 terminolog pregledao

podgraf graf čiji skup vrhova i skup bridova su podskupovi skupa vrhova i skupa bridova zadanog grafa ZŠ 32463 urednik pregledao

podgrupa podskup H grupe G koji je i sam grupa s obzirom na restrikciju operacije grupe na skup parova elemenata iz H ZŠ 30122 urednik pregledao

podmnožina (dopušteni, v. podskup)

područje otvoren i povezan podskup u n -dimenzionalnom realnom ili kompleksnom prostoru \diamond *Ne miješati s nevezanim pojmom (integralne) domene (tj. područja cjelovitosti) u algebri. Razlikovati od pojma područja definicije, odnosno domene funkcije, mada su domene mnogih funkcija ujedno područja u realnom ili kompleksnom prostoru. Ponekad se govori i o zatvorenim područjima, tj. zatvorenim povezanim podskupovima prostora; za njih se po definiciji ne zahtijeva otvorenost.* ZŠ 32452 urednik pregledao

područje konvergencije ZŠ 32490 obradivač radi

podskup skup koji se sastoji od nekih elemenata danog skupa NA 29976 urednik pregledao

Poissonova distribucija (dopušteni, v. Poissonova razdioba)

Poissonova razdioba zakon razdiobe Poissonove slučajne varijable MH 29878 terminolog pregledao

Poissonova slučajna varijabla diskretna slučajna varijabla koja poprima nenegativne cijele brojeve za vrijednosti s vjerojatnostima $P(X = k) = \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda}$, $k \in \{0, 1, \dots\}$, pri čemu je realan broj $\lambda > 0$ parametar razdiobe MH 31595 terminolog pregledao

pol funkcije ZŠ 32498 obradivač radi

polarne koordinate

ŽMŠ 31432 unešen naziv

poligon (dopušteni, v. mnogokut)

polinom izraz sastavljen od zbroja više monoma IG 29774 terminolog pregledao

polinom drugoga stupnja (dopušteni, v. kvadratni polinom)

polinom jedne varijable polinom koji je zbroj monoma jedne varijable IG 32378 urednik pregledao

polinom prvoga stupnja (dopušteni, v. linearni polinom)

polinom više varijabla polinom koji je zbroj monoma s više od jedne, ali konačno mnogo varijabla IG 32379 urednik pregledao

polinomska jednadžba (dopušteni, v. algebarska jednadžba)

polinomski član (dopušteni, v. član polinoma)

polinomski koeficijent (dopušteni, v. koeficijent polinoma)

polovište dužine točka dužine jednako udaljena od njezinih krajnjih točaka IG 29832 terminolog pregledao

polugrupa algebarska struktura koja se sastoji od skupa s jednom zadanom binarnom operacijom koja je asocijativna ZŠ 30123 urednik pregledao

polukrug geometrijski lik omeđen promjerom kruga i jednom od polukružnica nad tim promjerom ŽMŠ 31433 urednik pregledao

polukružnica dio kružnice omeđen krajnjim točkama jednoga promjera ŽMŠ 30231 terminolog pregledao

polukugla geometrijsko tijelo omeđeno ravninom koja prolazi središtem kugle i dijelom sfere ŽMŠ 30232 urednik pregledao

polumjer kružnice IG 32486 obradivač radi

polumjer zakrivljenosti krivulje recipročna vrijednost zakrivljenosti krivulje u točki ŽMŠ 30184 urednik pregledao

polumjer zakrivljenosti plohe recipročna vrijednost glavne zakrivljenosti plohe u točki ŽMŠ 31239 urednik pregledao

poluos

ŽMŠ 30251 unešen naziv

polupravac (dopušteni, v. zraka)

poluprstor

MH 29853 unešen naziv

poluravnina

NA 29978 unešen naziv

polusfera (dopušteni, v. polutka)

polutka pola sfere, svaki od dvaju dijelova sfere na koje sferu dijeli ravnina koja prolazi središtem sfere IG 32273 urednik pregledao

polje tijelo u smislu algebre kod kojeg je operacija množenja komutativna. \diamond *Polje je algebarska struktura s dvije binarne operacije, množenjem i zbrajanjem, koja zadovoljava aksiome (asocijativnog) prstena, komutativnost množenja i invertibilnost svakog elementa različitog od nule.* ZŠ 30124 urednik pregledao

polje kompleksnih brojeva polje dobiveno proširenjem polja realnih brojeva imaginarnom jedinicom \diamond *Polje kompleksnih brojeva sastoji se od svih brojeva oblika $a + bi$ gdje su a, b realni brojevi, a i imaginarna jedinica. Ono je proširenje polja realnih brojeva stupnja 2.* IG 32381 urednik pregledao

polje realnih brojeva upotpunjenje polja racionalnih brojeva s obzirom na arhimedsku apsolutnu vrijednost IG 32380 urednik pregledao

porodica elemenata skupa funkcija $s : I \rightarrow X$ s vrijednostima u danom skupu X , koju promatramo kao parametrizaciju podskupa $s(I) \subset X$ skupom I ZŠ 30833 urednik pregledao

posljedak (dopušteni, v. korolar)

posljedica (dopušteni, v. korolar)

posto (dopušteni, v. postotak)

postotak stoti dio cjeline NA 29932 urednik pregledao

postulat (dopušteni, v. aksiom)

potencija (dopušteni, v. čista potencija)

potencija izraz oblika x^n gdje je n prirodni broj, ujedno i eksponent n u tom izrazu \diamond *Potencija kao funkcija (eng. power function) jest funkcija oblika $f(x) := cx^a$, gdje su c, a realni brojevi, a x prima pozitivne realne vrijednosti.* IG 29775 urednik pregledao

potenciranje IG 32500 obradivač radi

potpun metrički prostor (dopušteni, v. potpuni metrički prostor)

potpuni kvadrat

NA 29933 unešen naziv

potpuni metrički prostor metrički prostor (X, d) takav da svaki niz $(x_n)_{n \in \mathbf{N}}$ točaka $x_n \in X$, sa svojstvom da za svaki $\epsilon > 0$ postoji $p \in \mathbf{N}$ takav da $n, m > p$ povlači $d(x_n, x_m) > \epsilon$, konvergira točki u X \diamond *Svaki niz $(x_n)_{n \in \mathbf{N}}$ elemenata u X koji zadovoljavaju svojstvo iz definicije (za svaki $\epsilon > 0$ postoji $p \in \mathbf{N}$ takav da $n, m > p$ povlači $d(x_n, x_m) < \epsilon$, konvergira točki u X) zove se Cauchyjev. Dakle, metrički prostor je potpun ako svaki Cauchyjev niz točaka u X konvergira u X .* ZŠ 31461 terminolog pregledao

potpuni sustav događaja prebrojiv skup međusobno isključivih događaja pozitivne vjerojatnosti čija je unija siguran događaj MH

31205 terminolog pregledao

potpuni uredjaj parcijalni uredjaj na skupu takav da su svaka dva elementa usporediva \diamond Ako se relacija parcijalnog uredjaja na skupu A označi kao \leq , onda je taj uredjaj potpun ako vrijedi: $a \leq b$ ili $b \leq a$ za svaka dva elementa $a, b \in A$. IG 31350 urednik pregledao

poučak o kosinusima poučak kojim se duljina stranice trokuta izražava pomoću duljina preostalih stranica trokuta i kuta medju njima \diamond Neka su a, b, c duljine stranica trokuta i γ mjera kuta trokuta koji je nasuprot stranice duljine c . Tada je $c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos \gamma$. Analogna formula vrijedi i za ostale kutove. Zato se poučak naziva poučkom o kosinusima. IG 32337 urednik pregledao

poučak o sinusima tvrdnja da su omjeri stranica trokuta jednaki omjerima sinusa nasuprotnih kutova \diamond Ovako formuliran poučak o sinusima može se zapisati formulom $a : b : c = \sin \alpha : \sin \beta : \sin \gamma$, gdje su a, b, c duljine stranica, α, β, γ mjere kutova nasuprotnih kutova trokuta. Formulom $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma} = 2R$, gdje je R polumjer opisane kružnice trokuta, izriče se potpunija tvrdnja. IG 32447 urednik pregledao

povezani graf graf sa svojstvom da za svaka dva vrha a i b postoji put od a do b zš 30149 urednik pregledao

povoljni događaj događaj koji povlači da se dogodio događaj na koji se odnosi \diamond Događaj A je povoljan za događaj B ako A povlači B . MH 31184 terminolog pregledao

površina

ŽMŠ 30185 unešen naziv

pozicijski brojevni sustav IG 32515 obradivač radi

pozitivna funkcija funkcija s vrijednostima u pozitivnim realnim brojevima zš 30181 urednik pregledao

pozitivna orijentacija

NA 30716 unešen naziv

pozitivna realna vrijednost

MH 30683 unešen naziv

pozitivni broj

MH 30684 unešen naziv

pozitivni korijen

MH 30685 unešen naziv

pozitivno definitna forma forma ϕ takva da je $\phi(u) \geq 0$ za sve u i $\phi(u) = 0$ akko $u = 0$ zš 30173 urednik pregledao

pozitivno korelirane slučajne varijable slučajne varijable pozitivne kovarijance MH 31237 terminolog pregledao

pozitivno semidefinitna forma

ZŠ 30174 unešen naziv

pramen pravaca

NA 29979 unešen naziv

pramen ravnina

NA 31414 unešen naziv

prasluka skupa skup $f^{-1}(A)$ svih elemenata x u domeni zadane funkcije f , takvih da je $f(x)$ u zadanom skupu A \diamond Puni naziv bio bi zapravo prasluka skupa A po funkciji f , engleski preimage of a set A under f . ZŠ 31462 urednik pregledao

prava klasa klasa koja nije skup \diamond Prava klasa je klasa koja nije element ni jedne druge klase. ZŠ 30602 urednik pregledao

pravac

NA 29980 unešen naziv

pravac u prostoru

ŽMŠ 30786 unešen naziv

pravi djelitelj djelitelj prirodnog broja, uključujući i broj jedan, različit od samog broja
◇ *Pojam se može definirati za cijele brojeve, a i u složenijim okolnostima.* IG 30653 urednik pregledao

pravi kut kut od devedeset stupnjeva, četvrtina punog kuta
◇ *Pravi kut se može definirati i kao četvrtina punoga kuta.* IG 29813 terminolog pregledao

pravilna piramida uspravna piramida kojoj je osnovka pravilni mnogokut
ŽMŠ 30233 terminolog pregledao

pravilna prizma uspravna prizma kojoj su osnovke pravilni mnogokuti
ŽMŠ 30234 urednik pregledao

pravilni četverokut četvorkut koji ima međusobno jednake stranice i međusobno jednake kutove
◇ *pravilni četverokut je sito što i kvadrat*
ŽMŠ 30787 obradivač radi

pravilni mnogokut mnogokut kojemu su stranice jednake duljine i kutovi međusobno sukladni
IG 29801 terminolog pregledao

pravilni peterokut peterokut koji ima međusobno jednake stranice i međusobno jednake kutove
ŽMŠ 30788 obradivač radi

pravilni poligon (dopušteni, v. pravilni mnogokut)

pravilni višekut (dopušteni, v. pravilni mnogokut)

pravokutne koordinate uredjen skup brojeva pridružen točki u koordinatnom sustavu, po jedan za svaku koordinatnu os, tako da se redom očitavaju koordinate na koordinatnim osima okomitih projekcija točke na osi
◇ *Pravokutne koordinate u uredjenome skupu navode se s po jednim brojem za svaku koordinatnu os.*

IG 31371 terminolog pregledao

pravokutni koordinatni sustav koordinatni

sustav kod kojega su koordinatne osi međusobno okomite
◇ *U pravilu se smatra i da je jedinična duljina na svim koordinatnim osima ista. U nekim se modelima pravokutnim koordinatnim sustavom može smatrati sustav u kojemu koordinatne osi nisu međusobno okomite.*

IG 31372 terminolog pregledao

pravokutni trokut trokut kojemu je jedan kut pravi kut
IG 29814 terminolog pregledao

pravokutnik četverokut kojemu su svi kutovi pravi
◇ *Kvadrat je posebna vrsta pravokutnika sa stranicama jednake duljine.* IG 29793 urednik pregledao

prazni skup skup bez elemenata
NA 29981 urednik pregledao

prebrojivi skup skup X takav da postoji bijekcija s X na skup prirodnih brojeva
◇ *Drugim riječima, skup je prebrojiv ako je njegova kardinalnost jednaka kardinalnosti skupa prirodnih brojeva. Neprebrojivi skup je suprotnica samo unutar skupova beskonačne kardinalnosti: ako skup nije prebrojiv, onda je ili konačan ili neprebrojiv beskonačan.* ZŠ 31463 urednik pregledao

predikatna logika logika dobivena proširenjem izjavne logike uvodjenjem varijabla i kvantifikatora
◇ *Obično se misli na logiku prvog reda iako tu spadaju i logike viših redova.* IG 29762 urednik pregledao

prerez preslikavanja ZŠ 32522 obradivač radi

presječnica pravac koji siječe dva ili više zadanih pravaca ravnine
IG 31375 urednik pregledao

presjek prebrojivo mnogo događaja događaj da se svi dani događaji dogode
MH 31188 urednik vratio obradivaču

presjek skupova skup koji se sastoji upravo od onih elemenata koji su zajednički danim

skupovima NA 30717 urednik pregledao

preslikavanje IG 32479 obradivač radi

presumpcija (dopušteni, v. pretpostavka)

pretpostavka

IG 31376 unešen naziv

približna formula formula koja približno rješava neki problem ili je, prema nekom načelu, bliska drugoj kompliciranijoj formuli IG 31377 urednik pregledao

pribrojnik jedan od argumenata u zbroju NA 29969 urednik pregledao

pridruživanje

PG 30742 unešen naziv

prijelazna funkcija (dopušteni, v. funkcija prijelaza)

priležeća kateta kateta uz zadani šiljasti kut pravokutnog trokuta IG 30654 urednik pregledao

primitivna funkcija

NA 29946 unešen naziv

pripisana kružnica kružnica izvan mnogokuta koja dira jednu stranicu mnogokuta i produžetke dviju stranica susjednih toj stranici \diamond *Pripisana kružnica se u pravilu odnosi na trokutu pripisanu kružnicu.* IG 31378 terminolog pregledao

prirast argumenta

NA 30718 unešen naziv

prirast funkcije

NA 30719 unešen naziv

priročna logika (dopušteni, v. predikatna logika)

prirodni broj osnovni matematički pojam, nastao apstrahiranjem predodžbe o prebrojavanju konačnog skupa, jedan od brojeva $\{1, 2, 3, \dots\}$ PG 30062 urednik pregledao

prirodni logaritam

MH 29874 unešen naziv

prizma geometrijsko tijelo omeđeno s dva sukladna mnogokuta u paralelnim ravninama i s paralelogramima ŽMŠ 30235 urednik pregledao

probodište točka u kojoj pravac presijeca ravninu IG 31379 urednik pregledao

procent (nepreporučeni, v. postotak)

produkt (dopušteni, v. umnožak)

projekcija preslikavanje ravnine na pravac ili prostora na ravninu tako da su točke koje imaju istu sliku, skupa sa slikom, na istom pravcu - projekcijskoj zruci \diamond *Pojam projekcije proširuje se i na prostore viših dimenzija, a prirodno se definira u jeziku projektivne geometrije. Projekcijom se naziva i funkcija s Kartezijeva produkta na pojedinu komponentu: $p_j(x_1, x_2, \dots, x_n) = x_j$.* IG 29831 urednik pregledao

projekcijska zraka

ŽMŠ 30789 unešen naziv

projektivizacija vektorskog prostora (dopušteni, v. projektivni prostor)

projektivna geometrija grana geometrije koja se bavi točkama, pravcima i višedimenzionalnim potprostorima u n -dimenzionalnom projektivnom prostoru, skupovima potprostora induktivno određenih relacijom ležanja manjih potprostora na većim i njihovim svojstvima invarijantnim u odnosu na projektivne transformacije projektivnog prostora \diamond *Projektivna geometrija je tradicionalno definirana aksiomatikom o relacijama ležanja, tj. incidencije točaka, pravaca i višedimenzionalnih analogona. U suvremenoj matematici, dublja pitanja projektivne geometrije izučavaju se u okvirima projektivne algebarske geometrije koja se drukčije*

zasniva, ali su neki od osnovnih objekata i problema isti. ZŠ 30835 urednik pregledao

projektivni prostor skup pravaca kroz nulvektor u nekom vektorskom prostoru \diamond *Mada su projektivni prostor i projektivizacija vektorskog prostora sinonimi, u praksi govorimo projektivni prostor i kad prethodno znamo na koji se vektorski prostor misli i kad ne znamo, a projektivizacija vektorskoga prostora samo kad krenemo od nekog vektorskog prostora i tek onda govorimo o njegovoj projektivizaciji. Po definiciji je dimenzija projektivnog prostora za jedan manja od dimenzije vektorskog prostora čija je projektivizacija taj projektivni prostor.* ZŠ 31244

urednik pregledao

promjer kružnice tetiva koja prolazi središtem kružnice \diamond *Promjer kružnice označuje također i duljinu te tetive.* ŽMŠ 31434 terminolog pregledao

propozicija (dopušteni, v. teorem)

prosti broj prirodan broj koji se ne može napisati kao umnožak dvaju prirodnih brojeva manjih od toga broja PG 30063 urednik pregledao

prosti faktori

PG 30097 unešen naziv

prostor elementarnih događaja skup svih elementarnih događaja nekog slučajnog pokusa

MH 31194 terminolog pregledao

prostor mjere uredjena trojka (X, Σ, μ) koja se sastoji od skupa X , σ -algebre Σ podskupova od X i funkcije $\mu : \Sigma \rightarrow \mathbf{R} \cup \{\infty\}$, koju nazivamo mjera, koja prima vrijednosti u nenegativnim realnim brojevima, uključujući i vrijednost beskonačno, koja je prebrojivo aditivna i prima vrijednost 0 na praznom skupu \diamond *Uredjeni par (X, Σ) iz definicije prostora mjere je izmjerivi prostor. Dakle, kratko možemo opisati prostor mjere (X, Σ, μ) kao izmjerivi prostor (X, Σ) sa*

zadanom mjerom μ . ZŠ 31464 urednik pregledao

protuprimjer primjer koji pokazuje da neka tvrdnja o matematičkim objektima ne vrijedi općenito, time da ne vrijedi za objekte u tom primjeru ZŠ 31465 urednik pregledao

proturječe . IG 32341 unešen naziv

prsten algebarska struktura koja se sastoji od skupa zajedno s dvije operacije, množenjem i zbrajanjem, tako da s obzirom na zbrajanje čini komutativnu grupu, množenje je asocijativno i ima neutralni element, i množenje je distributivno s obzirom na zbrajanje ZŠ 30125 terminolog pregledao

puni kut kut od 360 stupnjeva \diamond *Puni kut je središnji kut kružnice kojemu je pripadajući luk cijela kružnica.* IG 29815 terminolog pregledao

put na grafu konačni ili beskonačni niz bridova grafa koji povezuje niz vrhova grafa, tako da je završni vrh n -tog brida, ujedno i početni vrh $n + 1$ -og brida \diamond *Pošto je put niz, on ima redoslijed koji određuje orijentaciju na svakom bridu, tj. svaki brid puta ima početnu i završnu točku. Ako govorimo o neorijentiranom grafu ta orijentacija je dana putem, a na orijentiranom grafu obično tražimo da je orijentacija brida puta ista kao i orijentacija tog brida kao brida orijentiranog grafa. Početni vrh prvog brida niza nazivamo početnim vrhom puta, a ako je put konačan kao niz, tada završni vrh posljednjeg brida puta nazivamo završnim vrhom puta.* ZŠ

31466 urednik pregledao

racionalna funkcija funkcija koja se može zapisati kao razlomak kojemu su brojnik i nazivnik polinomi \diamond *Ovisno o polinomima u brojniku i nazivniku racionalne funkcije, govori se o racionalnim funkcijama jedne varijable, racionalnim funkcijama dviju varijabla itd.* IG 30657 urednik

pregledao

racionalni broj broj koji se može predočiti kao kvocijent dvaju cijelih brojeva PG 30064 terminolog pregledao

radijan jedinica mjere kuta, odgovara kutu koji na jediničnoj kružnici oko vrha kuta odsijeca luk jedinične duljine IG 29810 urednik pregledao

radijus konvergencije

PG 30083 unešen naziv

radijus zakrivljenosti plohe (dopušteni, v. polumjer zakrivljenosti plohe)

rang linearnog operatora dimenzija slike linearnog operatora IG 32354 urednik pregledao

rang matrice najveći broj linearno neovisnih redaka u matrici \diamond *Ekvivalentna definicija glasi: najveći broj linearno neovisnih stupaca u matrici.* NA 31415 urednik pregledao

rastuća funkcija IG 32373 urednik vratio obradivaču

rastući niz niz x s vrijednostima x_n u linearno uredjenom skupu, takav da ako je m ZŠ 30136 urednik pregledao

ravnalica pravac ravnine koji ima svojstvo da je omjer udaljenosti svake točke konike od žarišta i od tog pravca stalan \diamond *Parabola ima jednu ravnalicu, hiperbola i elipsa koja nije kružnica po dvije, a kružnica nema ravnalicu.* IG 31380 urednik pregledao

ravnina

NA 29983 unešen naziv

ravnina paralelna s osnovkom

ŽMŠ 30790 unešen naziv

ravninska krivulja

NA 29984 unešen naziv

ravnotežni položaj

ZŠ 30836 unešen naziv

razapinjuće stablo grafa stablo koje prolazi kroz sve vrhove zadanog povezanog neorijentiranog grafa ZŠ 32462 urednik pregledao

razlika rezultat oduzimanja umanjitelja od umanjenika NA 29970 urednik pregledao

razlika dva događaja (dopušteni, v. razlika dvaju događaja)

razlika dvaju događaja događaj da se prvi dani događaj dogodio, a drugi se dani događaj nije dogodio MH 31189 urednik vratio obradivaču

razlika skupova

NA 29985 unešen naziv

razlika vektora

PG 30743 unešen naziv

razlomačka crta crta izmedju brojnika i nazivnika u zapisu razlomka IG 29786 terminolog pregledao

razlomak izraz oblika $\frac{a}{b}$ uz uvjet da je b različit od nule \diamond *U užem smislu razlomkom se naziva samo razlomak $\frac{a}{b}$ kojemu su brojnici a i nazivnik b cijeli brojevi. Vrijednost je takva razlomka pripadajući racionalni broj $a : b$. Ako su brojnici i nazivnik još i pozitivni, onda b intuitivno predočuje na koliko smo dijelova dijelili cjelinu, a a predočuje koliko ima tih dijelova. Ako se u brojniku i nazivniku dopuste izrazi koji nisu brojevi, riječ je o algebarskim razlomcima.* IG 29787 terminolog pregledao

razred (dopušteni, v. klasa ekvivalencije)

realna analiza IG 32529 obradivač radi

realna diferencijabilna struktura (dopušteni, v. diferencijabilna realna mnogostrukost)

realna funkcija jedne varijable

PG 30744 unešen naziv

realna funkcija realne varijable

PG 30745 unešen naziv

realna os

MH 29889 unešen naziv

realni broj osnovni matematički pojam, obuhvaća sve racionalne brojeve i sve granične vrijednosti konvergentnih nizova racionalnih brojeva PG 30065 urednik pregledao

realni dio kompleksnoga broja broj a u prikazu kompleksnog broja $z = a + ib$, oznaka $\operatorname{Re} z$ \diamond *engleski sinonim bas i nema smisla, ako je moguće, to treba eliminirati* PG 30066 urednik vratio obradivaču

realni vektorski prostor vektorski prostor čije tijelo skalara je polje realnih brojeva ZŠ 30837 urednik pregledao

recipročna funkcija funkcija $f(x) := 1/x$ \diamond *U pravilu se misli na funkciju definiranu na skupu realnih brojeva različitih od nule.* IG 30658 urednik pregledao

recipročna vrijednost inverz s obzirom na množenje \diamond *U pravilu se misli na recipročne vrijednosti realnih brojeva, iako se može definirati u svakom polju.* IG 30659 urednik pregledao

recipročni razlomak razlomak dobiven zamjenom brojnika i nazivnika zadanoga razlomka \diamond *Recipročni razlomak razlomka $\frac{a}{b}$ jest razlomak $\frac{b}{a}$.* IG 29788 terminolog pregledao

red zbroj članova niza \diamond *Kako je niz beskonačan, zbroj članova niza može ili ne mora postojati, a samo postojanje je u smislu nekog tipa konvergencije. Pojam reda je definiran za redove brojeva, ali i u nekim drugim topološkim algebarskim strukturama, recimo topološkim vektorskim prostorima.* ZŠ 30137 urednik pregledao

red brojeva red čiji je svaki član broj ZŠ 30838

urednik pregledao

red veličine

NA 29934 unešen naziv

redak matrice

NA 30002 unešen naziv

redni broj

PG 30081 unešen naziv

regresijska funkcija funkcija definirana na slici komponente X slučajnog vektora (X, Y) s vrijednostima u euklidskom prostoru dimenzije jednakoj dimenziji komponente Y , a koja svakoj vrijednosti x za koju je vrijednost marginalne funkcije gustoće od X pozitivna, pridružuje uvjetno matematičko očekivanje od Y uz dano $X = x$ MH 31576 terminolog pregledao

regresijski pravac pravac u ravnini koji je graf linearne regresijske funkcije MH 31577 terminolog pregledao

regularna matrica kvadratna matrica koja ima multiplikativni inverz NA 31416 urednik pregledao

rekurzivna relacija jednakost oblika $a_n = f(a_{n-1}, \dots, a_{n-k})$ koja jednoznačno određuje niz kojem je poznato prvih k članova, uvjetom prema kojem je n -ti član niza a_n poznata funkcija f evaluirana na prethodnih k članova niza a_{n-1}, \dots, a_{n-k} \diamond *Broj k je unaprijed određen i ne zavisi od n . Ovom definicijom je niz određen rekurzivno: n -član kao funkcija k -prethodnih, oni kao njihovi prethodni i tako dalje dok se ne spustimo do prvih k članova niza koji su poznati. Rekurzivno zadavanje je općenitiji način definiranja u logici, a rekurzivne relacije se odnose na posebni slučaj rekurzivnog zadavanja niza. Možemo u principu govoriti i o relacijama rekurzije kad prvih k članova nije poznato; one tada daju neki uvjet na niz, mada ga ne određuju.*

juju u potpunosti. ZŠ 31467 urednik pregledao

relacija podskup Kartezijevog produkta PG 30028
urednik pregledao

relacija djeljivosti (dopušteni, v. djeljivost)

relacija ekvivalencije binarna relacija koja je refleksivna, simetrična i tranzitivna PG 30029 urednik pregledao

relacija pripadanja binarna relacija u teoriji skupova tako da je objekt u relaciji sa skupom ako je taj objekt element tog skupa IG 30660 urednik pregledao

relacija uredjaja binarna relacija na skupu, poopćenje usporedjivanja realnih brojeva \diamond *Postoji više vrsta relacija uredjaja s obzirom na svojstva koja imaju, zajedničko im je da su tranzitivne, a u pravilu se zahtijeva da budu refleksivne i antisimetrične.* IG 30661 urednik pregledao

relativna frekvencija

MH 29925 unešen naziv

relativna pogreška

MH 29860 unešen naziv

relativno prosti brojevi IG 32528 obradivač radi

restrikcija funkcije

PG 30746 unešen naziv

reziduum koeficijent uz član $(z - a)^{-1}$ u Laurentovom razvoju meromorfne funkcije oko pola a NA 29935 urednik pregledao

rezultanta polinomijalni izraz u terminima koeficijenata dvaju ili više polinoma, koji ima svojstvo da je jednak nuli akko svi ti polinomi imaju barem jednu zajedničku nultočku \diamond *Do na normalizacijski množenik, diskriminanta polinoma jedne varijable je rezultanta tog polinoma i njegove derivacije.* ZŠ 31468 urednik pregledao

Riemannov integral integral definiran preko

donjih i gornjih Darbouxovih suma NA 29936 urednik pregledao

rješenje jednadžbe svaka vrijednost nepoznanice za koju je dobivena jednakost istinita ili, ako je riječ o jednadžbi s više nepoznanica, svaki uređjeni skup vrijednosti nepoznanica za koju je dobivena jednakost istinita \diamond *Za jednadžbu $f(x_1, x_2, \dots, x_n) = 0$ rješenje je svaka uređjena n -torka (a_1, a_2, \dots, a_n) iz područja definicije funkcije f , za koju je jednakost $f(a_1, a_2, \dots, a_n) = 0$ istinita.* IG 31381 urednik pregledao

Rolleov teorem

NA 29937 unešen naziv

romb četverokut kojemu su stranice jednake duljine \diamond *Kvadrat je romb kojemu su kutovi pravi.* IG 29794 urednik pregledao

rotacija

ŽMŠ 30203 unešen naziv

rotacijska ploha ploha dobivena rotacijom, u trodimenzionalnom prostoru, ravninske krivulje oko osi koja leži u istoj ravnini u kojoj leži i krivulja ZŠ 30175 urednik pregledao

rotacijsko tijelo

ZŠ 30176 unešen naziv

rubna zadaća zadatak nalaženja rješenja, najčešće obične ili parcijalne diferencijalne jednadžbe, koje zadovoljava dodatne uvjete na rubu zadanog područja NA 30334 urednik pregledao

rubni problem (dopušteni, v. rubna zadaća)

rubni uvjet zahtjev na vrijednost rješenja diferencijalne jednadžbe na rubu područja definicije NA 31417 terminolog pregledao

savršeni broj prirodni broj jednak zbroju svojih pravih djelitelja \diamond *Primjerice, 6 je savršen jer je $6 = 1 + 2 + 3$, a 1, 2, 3 jesu pravi djelitelji od 6,*

dok je sam 6 nepravi djeljitelj od 6. IG 29763 urednik pregledao

sedlasta točka

MH 29892 unešen naziv

sedmerokut mnogokut koji ima sedam stranica, dakle i po sedam vrhova i kutova \diamond *Sedmerokut je dio ravnine omeđen sa sedam dužina.*

IG 31382 terminolog pregledao

segment IG 32525 obradivač radi

sekans funkcija recipročna funkciji kosinus IG 32268 urednik pregledao

sekanta

PG 30090 unešen naziv

sfera skup točaka prostora koje su jednako udaljene od čvrste točke ŽMŠ 30236 terminolog pregledao

sferna geometrija

ŽMŠ 30245 unešen naziv

sferne koordinate

ŽMŠ 31435 unešen naziv

sferni trokut dio sfere omeđen trima glavnim kružnicama koje ne prolaze jednom točkom IG 31383 terminolog pregledao

sigma-algebra

MH 29913 unešen naziv

sigma-algebra događaja sigma-algebra podskupova prostora elementarnih događaja koje jednoznačno poistovjećujemo s događajima na sljedeći način: skup iz te sigma-algebre sastoji se od onih i samo od onih elementarnih događaja koji su povoljni za neki događaj MH 31195 terminolog pregledao

sigurni događaj događaj kojemu je svaki događaj povoljan MH 31185 terminolog pregledao

simetrala dužine pravac koji prolazi

polovištem dužine i okomit je na dužinu \diamond *Simetrala dužine je ujedno i os simetrije dužine.*

IG 29833 terminolog pregledao

simetrala kuta zraka s početkom u vrhu kuta koja dijeli kut na dva sukladna dijela \diamond *Simetrala kuta može se definirati i kao skup točaka unutar kuta koje su jednako udaljene od krakova kuta, odnosno od produžetaka krakova ako je kut izbočen. Pravac definiran simetralom kuta jest os simetrije kuta.* IG 29834 terminolog pregledao

simetrična matrica

PG 30041 unešen naziv

simetrična razlika skupova

PG 31424 unešen naziv

simetričnost svojstvo nepromjenjivosti pri djelovanju neke simetrije, invarijantnost na simetriju IG 30966 urednik pregledao

simetrija izometrija pravca, ravnine ili prostora inverzna sama sebi \diamond *Simetrija se definira i u širim matematičkim okolnostima.* IG 30662 urednik pregledao

Simpsonova formula približna formula za integral pozitivne funkcije na segmentu zasnovana na aproksimaciji te funkcije kvadratnom funkcijom \diamond *Predpostavlja se da su poznate vrijednosti funkcije na rubovima i u polovištu segmenta.* IG 32229 urednik pregledao

Simpsonovo pravilo (dopušteni, v. Simpsonova formula)

singularitet

NA 30013 unešen naziv

singularna točka točka algebarske krivulje u kojoj tangenta nije jednoznačno određena, ili općenito, točka algebarske mnogostrukosti u kojoj tangenti prostor nije jednoznačno određen \diamond *Za ravninsku krivulju zadanu jednadžbom*

$f(x, y) = 0$, točka (x_0, y_0) je singularna ako i samo ako su obje parcijalne derivacije od f u (x_0, y_0) jednake nuli. IG 31385 urednik pregledao

sinus trigonometrijska funkcija, kao funkcija šiljastog kuta omjer nasuprotne stranice i hipotenuze pravokutnog trokuta \diamond *Kao realna funkcija realne varijable, sinus se proširuje do cijele kompleksne funkcije.* IG 29805 urednik pregledao

sinusni poučak (dopušteni, v. poučak o sinusima)

sinusoida graf funkcije sinus IG 29818 urednik pregledao

sjecište

ŽMŠ 30791 unešen naziv

sjecište pravaca točka koja pripada svakom od zadanih različitih pravaca IG 31386 urednik pregledao

skalar IG 32494 obradivač radi

skalarni kvadrat vektora skalar čija je vrijednost jednaka skalarnom umnošku danog vektora sa samim sobom ZŠ 30839 urednik pregledao

skalarni produkt (dopušteni, v. skalarni umnožak vektora)

skalarni produkt (dopušteni, v. skalarno množenje)

skalarni produkt vektora (dopušteni, v. skalarni umnožak vektora)

skalarni umnožak vektora funkcija koja paru vektora (x, y) u zadanome vektorskom prostoru pridružuje realni broj $(x|y)$ za koji vrijedi $(x|y) = (y|x)$, koji je linearan u oba argumenta i za koji je $(x|x)$ veće ili jednako nuli, s tim da je nula onda i samo onda ako je $x = 0$ ZŠ 30167 terminolog pregledao

skalarno množenje bilinearna operacija koja paru vektora vektorskog prostora pridružuje skalar, koja je simetrična i pozitivno definitna

\diamond *Razlikujemo skalarno množenje od množenja sa skalarom. Skalarno je množenje u \mathbf{R}^n dano formulom $(x_1, \dots, x_n) \cdot (y_1, \dots, y_n) = x_1 \cdot y_1 + \dots + x_n \cdot y_n$.* ZŠ 30841 urednik pregledao

skok funkcije . IG 32330 unešen naziv

skrativi razlomak razlomak zapisan u obliku $\frac{p}{q}$ gdje p i q nisu relativno prosti brojevi ZŠ 31469 terminolog pregledao

skup jedan od temeljnih pojmova, koji se ne definiraju (označuje skupinu jedinki, elemenata, izdvojenu iz ostatka univerzuma) NA 29986 urednik pregledao

skup prirodnih brojeva skup kojemu su elementi prirodni brojevi 1, 2, 3, ... \diamond *Jedan od načina da se uvede skup prirodnih brojeva jest taj da se kaže da je to skup koji zadovoljava Peanove aksiome.* IG 31387 urednik pregledao

skup realnih brojeva skup dobiven upotpunjenjem skupa racionalnih brojeva uz standardnu metriku: udaljenost dvaju racionalnih brojeva jednaka je apsolutnoj vrijednosti njihove razlike IG 31388 urednik pregledao

slaganje funkcija (dopušteni, v. kompozicija funkcija)

slika funkcije skup svih elemenata kodomene za koje postoje elementi iz domene koji se u njih preslikavaju PG 30030 urednik pregledao

slika operatora skup svih vektora u kodomeni danog operatora A koji su oblika $A(v)$ gdje je v vektor u domeni operatora A \diamond *Slika linearnog operatora čini vektorski potprostor njegove kodomene.* ZŠ 31470 urednik pregledao

slika točke

ŽMŠ 30792 unešen naziv

slobodni član polinoma član a_0 polinoma

$a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_0$ koji u sebi ne sadrži varijablu polinoma \diamond *Slobodni član polinoma* $P(x)$ ujedno je vrijednost $P(0)$ koju polinom poprima u nuli. Slobodni član jednako se može definirati za polinome više varijabli kao vrijednost u nuli ili kao član u kojem nema varijabli polinoma. ZŠ 31471 terminolog pregledao

složena izjava IG 32534 obradivač radi

složeni broj

PG 30068 unešen naziv

složeni događaj moguć događaj koji nije elementarni događaj MH 31193 terminolog pregledao

slučajna varijabla realna funkcija definirana na prostoru elementarnih događaja koja je izmjeriva u paru sigma-algebri događaja i Borelovih podskupova skupa realnih brojeva MH 31208 terminolog pregledao

slučajni broj broj jednak vrijednosti neke slučajne varijable MH 29914 terminolog pregledao

slučajni pokus pokus s barem dva različita ishoda MH 31182 terminolog pregledao

slučajni vektor vektorska funkcija definirana na prostoru elementarnih događaja s vrijednostima u euklidskom prostoru dimenzije veće od jedan, koja je izmjeriva u paru sigma-algebri događaja i Borelovih podskupova tog euklidskog prostora MH 31209 terminolog pregledao

smjer klasa ekvivalencije po relaciji ekvivalencije biti paralelan na skupu svih pravaca ŽMŠ 30793 obradivač radi

smjer vektora

PG 30043 unešen naziv

specijalne funkcije funkcije kompleksne varijable koje su tradicionalno prihvaćene kao specijalne, ponajviše zbog pojavljivanja u

važnim jednadžbama matematičke fizike, postojanja integralnih reprezentacija, zadovoljavanja rekurzivnih relacija i pojavljivanja u ortogonalnim porodicama funkcija \diamond *Važni primjeri uključuju gama funkciju, beta funkciju, Legendrove funkcije, Jacobijeve funkcije, Laguerrove polinome, Hankelove funkcije, Airyjevu funkciju, Besselove funkcije, te široke klase hipergeometrijskih i konfluentnih hipergeometrijskih funkcija.*

ZŠ 30109 urednik pregledao

spektar linearnog operatora skup svih kompleksnih brojeva z takvih da operator $A - z \cdot 1$ nije invertibilan, gdje smo s A označili zadani operator, a s 1 identični operator \diamond *Ukoliko je (realni ili kompleksni) vektorski prostor na kojem je operator A zadan konačnodimenzionalan, tada z pripada spektru onda i samo onda ako je svojstvena vrijednost operatora, tj. ako postoji vektor v (svojstveni vektor) različit od nule i takav da je $zv = Av$. U beskonačnodimenzionalnom Hilbertovom prostoru moguće su točke spektra koje ne odgovaraju svojstvenim vrijednostima.*

ZŠ 31472 urednik pregledao

spojnica dužina s istaknutim krajnjim točkama, ona spaja te dvije točke \diamond *Pojam se može definirati za svaka dva usporediva elementa parcijalno uredjenog skupa.* IG 30663 urednik vratio obradivaču

sporedna dijagonala matrice

PG 30074 unešen naziv

sporedna os hiperbole

ŽMŠ 30237 unešen naziv

središnji kut kružnice kut kojemu je vrh središte kružnice \diamond *Središnji kut pridružen kružnomu luku jest kut kojemu je vrh središte kružnice, a krakovi prolaze krajnjim točkama luka.* IG 30664 terminolog pregledao

središte kružnice točka ravnine jednako udal-

jena od svih točaka kružnice u toj ravnini IG 31389
terminolog pregledao

središte osnovke

ŽMŠ 30794 unešen naziv

središte sfere IG 32504 obradivač radi

središte zakrivljenosti središte pripadajuće kružnice zakrivljenosti krivulje IG 31390 urednik pregledao

srednjica trapeza spojnica polovišta krakova trapeza IG 29795 urednik pregledao

stablo neusmjereni povezani graf bez kružnih puteva \diamond *U računarstvu se ukorijenjeno stablo često naziva stablo.* ZŠ 30150 urednik pregledao

stalnica (dopušteni, v. konstanta)

standardna devijacija slučajne varijable pozitivni drugi korijen varijance zadane slučajne varijable MH 31232 terminolog pregledao

statistika

MH 29895 unešen naziv

stavak (dopušteni, v. teorem)

stereometrija grana geometrije koja proučava geometrijska tijela u prostoru i njihove odnose ŽMŠ 30194 urednik pregledao

stožac geometrijsko tijelo koje nastaje spajanjem svih točaka kruga dužinama s točkom koja ne pripada ravnini tog kruga ŽMŠ 30238 terminolog pregledao

stranica četverokuta jedna od četiri dužine koje omedjuju četverokut ŽMŠ 30795 obradivač radi

stranica mnogokuta jedna od dužina koje omedjuje mnogokut ŽMŠ 30796 obradivač radi

stranica poligona (dopušteni, v. stranica mnogokuta)

stranica trokuta

ŽMŠ 30797 unešen naziv

Studentova razdioba zakon razdiobe neprekidne slučajne varijable kojoj je funkcija gustoće jednaka $f(x) = \frac{\Gamma(\frac{n+1}{2})}{\sqrt{\pi n} \Gamma(\frac{n}{2})} (1 + \frac{x^2}{n})^{-\frac{n+1}{2}}$ pri čemu je prirodan broj n parametar razdiobe koji se zove stupanj slobode MH 29915 terminolog pregledao

stupac matrice

NA 30003 unešen naziv

stupanj jednadžbe

PG 30747 unešen naziv

stupanj polinoma najveći eksponent koji se pojavljuje u članovima polinoma različitim od nule \diamond *Ako je $f(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$ i $a_n \neq 0$, onda je stupanj od f jednak n .* IG 29776 terminolog pregledao

stupanj vrha ... ZŠ 30152 obradivač radi

subtrakcija (dopušteni, v. oduzimanje)

sukladni kutovi dva kuta koji se translacijom i rotacijom mogu nanijeti jedan na drugi, tj. dva kuta jednakih mjera \diamond *Sukladni kutovi su dva kuta jednakih mjera.* IG 30646 terminolog pregledao

sukladnost

ŽMŠ 30798 unešen naziv

sukut kut koji sa zadanim kutom čini ispruženi kut IG 31391 terminolog pregledao

suma (dopušteni, v. zbroj)

suma članova niza (dopušteni, v. zbroj članova niza)

suma geometrijskoga niza (dopušteni, v. zbroj geometrijskoga niza)

sumabilna funkcija integrabilna funkcija, čija apsolutna vrijednost ima konačan integral NA 30333 urednik pregledao

sumand (dopušteni, v. pribrojnik)

suplement (dopušteni, v. sukut)

suprotna kategorija kategorija C^{op} čija se klasa objekata sastoji od točno jedne kopije x^{op} svakog objekta x početne kategorije C , morfizmi $f : a \rightarrow b$ u C su u bijekciji s morfizmima $f^{\text{op}} : b^{\text{op}} \rightarrow a^{\text{op}}$, pri čemu je $\text{id}_{x^{\text{op}}} = (\text{id}_x)^{\text{op}}$ i kompozicija je zadana formulom $f^{\text{op}} \circ g^{\text{op}} = (g \circ f)^{\text{op}}$ za svaki kompozabilni par morfizama (g, f) u C zš

30604 urednik pregledao

suprotni događaj događaj koji se dogodi ako se ne dogodi događaj na koji se odnosi MH 31186

terminolog pregledao

supstitucija varijabla (dopušteni, v. zamjena varijabli)

suptrahend (dopušteni, v. umanjitelj)

surjekcija funkcija pri kojoj je svakom elementu kodomene pridružen barem jedan element domene PG 30050 urednik pregledao

surjektivna funkcija (dopušteni, v. surjekcija)

sustav jednadžbi IG 32510 obradivač radi

sustav linearnih jednadžba (dopušteni, v. linearni sustav)

sustav nejednadžbi IG 32511 obradivač radi

svojstvena vrijednost

PG 30092 unešen naziv

svojstveni vektor

PG 30093 unešen naziv

šesterokut geometrijski lik omedjen sa šest stranica \diamond Šesterokut je dio ravnine omedjen sa šest dužina. ŽMŠ 30214 terminolog pregledao

šiljak singularna točka u kojoj ravninska krivulja ima dvostruku tangentu IG 31384 urednik pregledao

šiljasti kut kut mjere manje od devedeset stupnjeva IG 29816 terminolog pregledao

taki broj (dopušteni, v. parni broj)

tangencijalni vektorski prostor vektorski prostor čiji je skup vektora skup svih tangencijalnih vektora u danoj točki \diamond Tangencijalni vektorski prostor, kao i tangentni vektor, ima smisla u točkama realnoga n -dimenzionalnog prostora ili, općenitije, u točkama glatkih mnogostrukosti.

ZŠ 31245 terminolog pregledao

tangencijalni vektorski svežanj glatki vektorski svežanj $TM \rightarrow M$, čija je baza glatka mnogostrukost M , vlakno nad proizvoljnom točkom $x \in M$ tangencijalni prostor $T_x M$ u točki x , a karte glatke strukture na totalnom prostoru $TM = \cup_x T_x M$ su inducirane kartama glatke strukture u bazi \diamond Totalni prostor svakog vektorskog svežnja je unija vlakana, pa je u slučaju tangencijalnog svežnja to skup svih tangencijalnih vektora. Skup tangencijalnih vektora na \mathbf{R}^n je u kanonskoj bijekciji s \mathbf{R}^{2n} , koja je, po definiciji, ujedno glatka karta na cijelom totalnom prostoru $T\mathbf{R}^n$. Neka je $U \subset M$ domena karte $\phi : U \rightarrow \mathbf{R}^n$. Ona inducira bijekciju $TU = TM|_U \rightarrow T\phi(U) \subset T\mathbf{R}^n \cong \mathbf{R}^{2n}$. Ta bijekcija je "inducirana karta" na koju se misli u definiciji. ZŠ 30844 urednik pregledao

tangens trigonometrijska funkcija definirana kao količnik sinusa i kosinusa \diamond Kao realna funkcija realne varijable, tangens se proširuje do meromorfne kompleksne funkcije. IG 29806 urednik

pregledao

tangenta

PG 30091 unešen naziv

tangentni vektor unesi definiciju zš 31246 obradivač radi

tautologija izjava koja je istinita bez obzira na

istinitost pojedinih izjava od kojih je sastavljena
IG 31393 terminolog pregledao

Taylorov polinom

ZŠ 30138 unešen naziv

Taylorov red

ZŠ 30139 unešen naziv

tenzorski produkt vektorskih prostora za vektorske prostore V i W , vektorski prostor $V \otimes W$ za kojeg je zadano linearno preslikavanje $p : V \times W \rightarrow V \otimes W$ iz Kartezijevog produkta $V \times W$, a koje je karakterizirano univerzalnim svojstvom da za svaki vektorski prostor Z i svako bilinearne preslikavanje $f : V \times W \rightarrow Z$, postoji jedinstveno linearno preslikavanje $F : V \otimes W \rightarrow Z$ takvo da je $F \circ p = f$ ZŠ 32455 urednik pregledao

teorem dokazana tvrdnja \diamond *poradi stila, u matematičkim tekstovima se teoremom najčešće nazivaju važni rezultati, dok se pomoćni rezultati zovu lemana (još od Euklida), a lako dokazive posljedice korolarima (poneki rabe još i nazive stavak ili propozicija)* NA 29952 urednik pregledao

teorija brojeva grana matematike koja se bavi svojstvima cijelih brojeva, i naročito svojstvima prostih brojeva ZŠ 30110 urednik pregledao

teorija skupova IG 32518 obradivač radi

terminalni objekt (dopušteni, v. završni objekt)

tetiva kružnice dužina koja spaja dvije točke na kružnici ŽMŠ 30186 terminolog pregledao

tetraedar trostrana piramida \diamond *Pod tetraedrom se može podrazumijevati i pravilna trostrana piramida omedjena sa četiri jednakos-tranična trokuta.* ŽMŠ 30213 urednik vratio obradivaču

težinski faktor

MH 29854 unešen naziv

težišnica spojnica vrha trokuta i polovišta nasuprotne stranice IG 29827 obradivač radi

težišnica trokuta dužina koja spaja vrh trokuta s polovištem nasuprotne stranice ŽMŠ 30254 terminolog pregledao

težište sjecište težišnica trokuta IG 29828 obradivač radi

tijelo asocijativni prsten čiji svaki element različit od nule ima dvostrani inverz s obzirom na množenje ZŠ 31474 urednik pregledao

tišuća broj kojemu je dekadski zapis 1000 IG 29781 urednik pregledao

tlocrt ortogonalna projekcija na tlocrtnu ravninu ŽMŠ 30197 obradivač radi

tlocrtna ravnina vodoravna ravnina na koju se projicira ŽMŠ 31240 obradivač radi

točka

NA 29987 unešen naziv

točka maksimuma

MH 29864 unešen naziv

točka minimuma

PG 30017 unešen naziv

točka prekida

PG 30094 unešen naziv

točka u beskonačnosti (dopušteni, v. beskonačno daleka točka)

točka u koordinatnome sustavu točka zadana svojim koordinatama IG 30665 terminolog pregledao

topologija grana matematike koja proučava neprekidnost i svojstva prostora koja se ne mijenjaju pri neprekidnim transformacijama ZŠ 30179 terminolog pregledao

topologija na skupu skup t podskupova danog

skupa X takav da su prazan skup i cijeli X elementi u t , takav da je za svaka dva elementa u t njihov presjek takodjer u t i takav da je za svaki skup elemenata u t , njihova unija takodjer u t \diamond *Kao sinonim za topologiju na skupu u literaturi se pojavljuje kao sinonim topološka struktura (na skupu), no sintagma topološka struktura može označavati i strukturu na geometrijskom prostoru koja je topološka u smislu da je sačuvana pri primjeni homeomorfizama.* ZŠ 30472 terminolog pregledao

topološka mnogostrukost topološki prostor takav da za svaku točku postoji otvorena okolina homeomorfna realnom n -dimenzionalnom prostoru, pri čemu je n isti za sve točke \diamond *Najčešće se pojam topološke mnogostrukosti ograničuje na slučaj kada je topološki prostor Hausdorffov i parakompaktan. U definiciji se može ekvivalentno tražiti da oko svake točke postoji okolina homeomorfna otvorenomu podskupu n -dimenzionalnoga realnog prostora.* ZŠ 30825 terminolog pregledao

topološka struktura na skupu (dopušteni, v. topologija na skupu)

topološki linearni prostor (dopušteni, v. topološki vektorski prostor)

topološki potprostor ZŠ 32491 obradivač radi

topološki prostor uređjeni par skupa i odabrane topologije na tom skupu ZŠ 30473 terminolog pregledao

topološki prsten prsten $(R, +, \cdot)$, zajedno s topologijom na skupu R , takvom da su operacije $+$: $R \times R \rightarrow R$ i \cdot : $R \times R \rightarrow R$ neprekidne funkcije ZŠ 31038 terminolog pregledao

topološki vektorski prostor vektorski prostor V nad topološkim poljem K , zajedno s topologijom na skupu vektora V , takvom da su zbrajanje

vektora $+$: $V \times V \rightarrow V$ i množenje sa skalarom $K \times V \rightarrow V$, neprekidne funkcije \diamond *U praksi se često podrazumijeva da je topologija na skupu vektora Hausdorffova, pri čemu slijedi da je zapravo regularna ili čak tihonovska.* ZŠ 30847 terminolog pregledao

torus

ŽMŠ 30239 unešen naziv

transcendentni broj realni ili kompleksni broj koji nije nula polinoma različitog od nule čiji koeficijenti su racionalni brojevi \diamond *Općenitije, ako je k polje, a F polje koje sadrži k (proširenje polja k), tada kažemo da je element $x \in F$ transcendentan nad k ako nije nula netrivialnog polinoma s koeficijentima u k .* ZŠ 31475 urednik pregledao

translacija

ŽMŠ 30204 unešen naziv

transponirana matrica

PG 30044 unešen naziv

transpozicija permutacija skupa koja sve elemente skupa osim točno dva elementa šalje u sebe same, a ta dva elementa međusobno zamjenjuje \diamond *Razlikovati od inverzije u geometriji.* ZŠ 32458 urednik pregledao

transverzala (dopušteni, v. presječnica)

trapez četverokut kojemu su dvije nasuprotne stranice usporedne \diamond *Usporedne stranice trapeza nazivaju se osnovicama, a druge dvije krakovima.* IG 29796 urednik pregledao

treći korijen realan broj koji ima svojstvo da mu je treća potencija jednaka zadanom broju \diamond *Treći korijen može se definirati i za kompleksne brojeve, ali je tada u pravilu troznačan (kompleksan broj različit od nule ima tri treća korijena).* IG 31394 terminolog pregledao

triangulacija podjela plohe na uniju trokuta ili

homeomorfnih slika trokuta tako da svaka dva takva dijela imaju zajednički vrh, zajedničku stranicu ili se ne presijecaju \diamond *Općenito, triangulacija topološke mnogostrukosti jest simplicijalni kompleks njoj homeomorfan.* IG 31395 urednik pregledao

trigonometrija dio matematike koji se bavi odnosima kutova i stranica trokuta \diamond *U širem smislu trigonometrija primjena trigonometrijskih funkcija na geometriju.* IG 31396 terminolog pregledao

trigonometrijska funkcija funkcija koja povezuje šiljasti kut pravokutnog trokuta s njegovim stranicama \diamond *U pravilu se misli na realne funkcije realne varijable sinus, kosinus, tangens i njima recipročne funkcije. Te se funkcije mogu proširiti do kompleksnih funkcija.* IG 29764 urednik pregledao

trigonometrijska jednadžba jednadžba u kojoj se pojavljuju trigonometrijske funkcije \diamond *Ovaj pojam nema jasnu matematičku definiciju.* IG 29765 urednik pregledao

trigonometrijska kružnica (dopušteni, v. brojevnica kružnica)

trigonometrijski oblik kompleksnoga broja prikaz kompleksnog broja pomoću apsolutne vrijednosti i argumenta \diamond *Trigonometrijski oblik je jedinstven i ima ga svaki kompleksni broj različit od nule.* IG 29766 urednik pregledao

trilijun milijardu milijarda, broj kojemu je dekadski zapis 1 000 000 000 000 000 000 IG 31397 urednik pregledao

trinom izraz u obliku zbroja triju monoma IG 29777 terminolog pregledao

trobrid trojka koja se sastoji od tri međusobno različita vektora u prostoru \diamond *Zamišljamo da sva tri vektora imaju istu početnu točku (ako vektore*

gledamo kao predstavnike). Često se traži da su tri vektora trobrida nekomplanarni, tj. da razapinju trodimenzionalni prostor. ZŠ 31476 terminolog pregledao

tročlan (dopušteni, v. trinom)

trodimenzionalni prostor

ZMŠ 30799 unešen naziv

trojni produkt vektora (nepreporučeni, v. mješoviti produkt vektora)

trokut dio ravnine omeđen trima dužinama \diamond *Neka su A, B, C točke ravnine koje nisu na jednome pravcu. Trokut s vrhovima A, B, C jest najmanji konveksni podskup ravnine koji sadržava te točke.* IG 29797 terminolog pregledao

trostrana piramida piramida kojoj je osnovka trokut ZMŠ 30800 terminolog pregledao

tupi kut kut mjere veće od devedeset, a manje od sto osamdeset stupnjeva IG 29817 terminolog pregledao

tvrdnja

NA 30720 unešen naziv

učestalost broj pojavljivanja ponavljajućeg događaja u jedinici vremena ZŠ 30141 urednik pregledao

udaljenost (dopušteni, v. metrika)

udaljenost matematička apstrakcija intuitivne predodžbe udaljenosti dviju točaka na pravcu \diamond *Udaljenost se katkad poistovjećuje s funkcijom udaljenosti (metrikom).* IG 29844 urednik pregledao

umanjenik veličina od koje se oduzima NA 30004 urednik pregledao

umanjitelj veličina koja se oduzima NA 30005 urednik pregledao

umnožak rezultat množenja dviju ili više veličina NA 29971 urednik pregledao

uniformna konvergencija (dopušteni, v. jed-

nolika konvergencija)

uniformna razdioba zakon razdiobe neprekidne ili diskretne slučajne varijable s funkcijom gustoće koja je pozitivna s konstantnom vrijednosti na nekom ograničenom intervalu realnih brojeva, odnosno diskretnom skupu realnih brojeva \diamond Za neprekidnu uniformno distribuiranu slučajnu varijablu X s funkcijom gustoće koja je jednaka $f(x) = 1/(b - a)$ za $x \in [a, b]$ kažemo da je uniformno distribuirana na intervalu $[a, b]$, i pišemo $X \sim U(a, b)$. Diskretna slučajna varijabla Y s uniformnom razdiobom na n različitih brojeva b_1, \dots, b_n ima funkciju gustoće koja je jednaka $f(x) = 1/n$ za $x \in S = \{b_1, \dots, b_n\}$. Kažemo da Y ima uniformnu razdiobu na diskretnome skupu S .

MH 31592 terminolog pregledao

unija operacija na skupovima koja dvama skupovima pridružuje njihovu uniju: skup kojemu su elementi oni koji su elementi bar jednog od tih skupova \diamond Ako su A, B skupovi onda se njihova unija označava kao $A \cup B$. IG 31398 urednik pregledao

unija prebrojivo mnogo događaja događaj da se barem jedan od danih događaja dogodio \diamond Unija prebrojivo mnogo događaja A i B je događaj da se dogodio A ili B . MH 31243 terminolog pregledao

unitarni prostor vektorski prostor nad poljem realnih ili kompleksnih brojeva na kojem je zadan skalarni produkt vektora ZŠ 30168 terminolog pregledao

univerzalni inicijalni objekt (dopušteni, v. početni objekt)

univerzalni kvantifikator

PG 30087 unešen naziv

univerzalni skup skup koji sadrži sve skupove

u nekoj teoriji IG 31399 urednik pregledao

univerzalni terminalni objekt (dopušteni, v. završni objekt)

univerzalno svojstvo svojstvo koje se svodi na karakterizaciju univerzalnog inicijalnog objekta neke kategorije \diamond Univerzalni problem je problem postojanja i nalaženja objekta s nekim univerzalnim svojstvom. Ako takav objekt postoji, on je jedinstven do na izomorfizam, jer je univerzalni inicijalni objekt neke kategorije jedinstven do na izomorfizam, ako takav objekt postoji, ZŠ 32456 urednik pregledao

unutarnja točka točka danog skupa koja ima okolinu koja je cijela sadržana u tom skupu \diamond Definicija je dana i ima smisla za točku u zadanom skupu u topološkom prostoru. U užem kontekstu metričkih prostora, skup je otvoren ako sa svakom točkom koju sadrži sadrži i kuglu nekog radijusa većeg od nula. ZŠ 30367 urednik pregledao

unutarnji kut

ŽMŠ 30187 unešen naziv

upisana kružnica kružnica unutar mnogokuta koja dira sve njegove stranice IG 29825 terminolog pregledao

upisana sfera sfera unutar poliedra koja dira sve strane poliedra IG 31400 terminolog pregledao

uredjaj (dopušteni, v. relacija uredjaja)

uredjaj

PG 30031 unešen naziv

uredjajna relacija (dopušteni, v. relacija uredjaja)

uredjena trojka ŽMŠ 32496 obradivač radi

uredjeni par par (a, b) matematičkih objekata pri čemu je a prvi element para, a b drugi element

ŽMŠ 30259 obradivač radi

uredjeni skup skup na kojem je zadana relacija uredjaja \diamond *Neki domaći autori podrazumijevaju da je relacija uredjaja totalna (linearna), tj. pod uredjenim skupom podrazumijevaju linearno uredjeni skup.* ZŠ 30111 urednik pregledao

usmjerena derivacija IG 32249 urednik vratio obrad-
jivaču

usmjereni graf ... ZŠ 30153 obradivač radi

usporedne ravnine ravnine koje se ne sijeku
ŽMŠ 30801 obradivač radi

usporedne stranice

ŽMŠ 30802 unešen naziv

usporedni pravci pravci u ravnini koji se ne
sijeku ŽMŠ 30803 obradivač radi

usporednik (dopušteni, v. paralelogram)

uspravna piramida piramida... ŽMŠ 30240 obrad-
jivač radi

uspravna prizma

ŽMŠ 30804 unešen naziv

uspravni stožac stožac kojemu je nožište
okomice iz vrha na osnovku središte osnovke ŽMŠ
30241 terminolog pregledao

uspravni valjak

ŽMŠ 31436 unešen naziv

**uvjetna distribucija komponente
neprekidnoga slučajnog vektora** (dopušteni,
v. uvjetna razdioba komponente neprekidnoga
slučajnog vektora)

**uvjetna distribucija komponente
diskretnoga slučajnog vektora** (dopušteni,
v. uvjetna razdioba komponente diskretnoga
slučajnog vektora)

**uvjetna funkcija gustoće komponente
slučajnoga vektora** realna funkcija definirana

na euklidskom prostoru iste dimenzije kao kom-
ponenta X diskretnog ili neprekidnog slučajnog
vektora (X, Y) , koja svakoj vrijednosti argu-
menta x pridružuje kvocijent vrijednosti funkcije
gustoće od (X, Y) u (x, y) i pozitivne vrijednosti
marginalne funkcije gustoće komponente Y u
točki y u kojoj uvjetujemo \diamond *Neka je $f_{X,Y}$
funkcija gustoće diskretnoga ili neprekidnoga
slučajnog vektora (X, Y) dimenzije $p + q$.
Nadalje, neka je $y \in R^q$ takav da je vrijednost
marginalne funkcije f_Y gustoće komponente Y u
 y pozitivna. Tada je uvjetna funkcija gustoće od
 X uvjetno na $Y = y$ funkcija $f_{X|Y}(\cdot|y) : R^p \rightarrow R$
takva da je $f_{X|Y}(x|y) = \frac{f_{X,Y}(x,y)}{f_Y(y)}$, $x \in R^p$.* MH
31223 terminolog pregledao

**uvjetna gustoća komponente slučajnoga
vektora** (dopušteni, v. uvjetna funkcija gustoće
komponente slučajnoga vektora)

**uvjetna razdioba komponente diskretnoga
slučajnog vektora** vjerojatnost definirana na
euklidskom prostoru R^p iste dimenzije kao kom-
ponenta X danog diskretnog slučajnog vektora
 (X, Y) , a koja svakom Borelovom skupu B od
 R^p pridružuje sumu reda vrijednosti $f_{X|Y}(x|y)$
uvjetne funkcije gustoće komponente X od
 (X, Y) uz dano $Y = y$ po svim elementima x
presjeka skupova S i B , gdje je S prebrojiv go-
tovo siguran događaj u odnosu na zakon raz-
diobe od X \diamond *Neka je (X, Y) diskretni slučajni
vektor dimenzije $p + q$. Neka je y takva točka iz
 R^q da je vrijednost marginalne funkcije gustoće
komponente Y od (X, Y) , f_Y , u y pozitivna.
Nadalje, neka je S prebrojiv gotovo siguran do-
gađaj u odnosu na zakon razdiobe od kompo-
nente X , te neka je $f_{X|Y}(\cdot|y)$ uvjetna funkcija
gustoće od X uvjetno na $Y = y$. Tada je
uvjetna razdioba komponente X od (X, Y) uz
uvjet $Y = y$ vjerojatnost $P_{X|Y=y}$ na R^p koja*

svakomu Borelovu skupu B pridružuje vrijednost $P_{X|Y=y}(B) = \sum_{x \in S \cap B} f_{X|Y}(x|y)$. MH 31227 terminolog pregledao

uvjetna razdioba komponente neprekidnoga slučajnog vektora vjerojatnost definirana na euklidskom prostoru R^p iste dimenzije kao dana komponenta danog neprekidnog slučajnog vektora, a koja svakom Borelovom skupu B na R^p pridružuje Lebesgueov integral uvjetne funkcije gustoće te komponente na B \diamond Neka je X p -dimenzionalna komponenta neprekidnoga slučajnog vektora (X, Y) dimenzije $p + q$, te neka je y točka iz R^q takva da je vrijednost marginalne funkcije gustoće od Y u y pozitivna. Tada je uvjetna razdioba od X uvjetno na $Y = y$ vjerojatnost $P_{X|Y=y}$ na R^p koja svakomu Borelovu podskupu B pridružuje broj $P_{X|Y=y}(B) = \int_B f_{X|Y}(x|y) dy$, gdje je $f_{X|Y}(\cdot|y)$ uvjetna funkcija gustoće od X uz uvjet $Y = y$. MH 31226 terminolog pregledao

uvjetna vjerojatnost

MH 29884 unešen naziv

uvjetna vjerojatnost događaja broj jednak kvocijentu vjerojatnosti presjeka zadanog događaja i događaja kojim se uvjetuje, i vjerojatnosti događaja kojim se uvjetuje, pri čemu događaj kojim se uvjetuje mora biti pozitivne vjerojatnosti \diamond *Matematičkim simbolima*, uvjetna vjerojatnost događaja B uz uvjet A je broj $P(B|A) = \frac{P(A \cap B)}{P(A)}$. MH 31203 urednik vratio obradivaču

uvjetni ekstrem ekstrem funkcije uz jedan ili više dodatnih uvjeta IG 32228 urednik pregledao

uvjetno matematičko očekivanje komponente slučajnoga vektora Lebesgueov integral funkcije identiteta u odnosu na uvjetnu razdiobu komponente X slučajnog vektora (X, Y) uz dano $Y = y$ gdje je y takav broj da je

vrijednost marginalne funkcije gustoće od Y u y pozitivna \diamond *Općenitije, matematičkim simbolima*, neka je X p -dimenzionalna komponenta slučajnoga vektora (X, Y) dimenzije $p + q$ i y takva vrijednost iz kodomene komponente Y da je $f_Y(y) > 0$, pri čemu je f_Y marginalna funkcija gustoće od Y . Nadalje, neka je f izmjeriva realna funkcija na R^p . Tada je uvjetno očekivanje od $f(X)$ uz dano $Y = y$, u oznaci $E[f(X)|Y = y]$ i, Ako postoji, jednako LebesgueovU integralu od f u odnosu na uvjetnu razdiobu komponente X slučajnoga vektora (X, Y) uz dano $Y = y$. MH 31575 terminolog pregledao

uzajamno isključivi događaji (dopušteni, v. međusobno isključivi događaji)

uzajamno jednoznačno preslikavanje IG 32480 obradivač radi

valić neprekidna funkcija čiji graf je u obliku vala i koja ima kompaktni nosač ZŠ 31267 terminolog pregledao

valjak geometrijsko tijelo koja nastaje spajanjem svih točaka dvaju krugova u paralelnim ravninama paralelnim dužinama ŽMŠ 30242 urednik pregledao

vanjski kut

ŽMŠ 30188 unešen naziv

vanjština najmanji skup u topološkom prostoru koji sadrži sve otvorene skupove koji se ne sijeku sa zadanom skupom \diamond *Vanjština skupa X se sastoji od svih točaka koje imaju barem jednu otvorenu okolinu disjunktne s X .* ZŠ 30171 urednik pregledao

varijabla

MH 29900 unešen naziv

varijabla integriranja

NA 30721 unešen naziv

varijacija uređjena k -torka elemenata nekog skupa MH 31181 urednik pregledao

varijacije

MH 29894 unešen naziv

varijanca slučajne varijable matematičko očekivanje slučajne varijable $(X - E(X))^2$ gdje je $E(X)$ matematičko očekivanje dane slučajne varijable X MH 31231 terminolog pregledao

vektor IG 32495 obradivač radi

vektor redak matrica elemenata iz nekog polja F , koja ima jedan redak i $n \geq 1$ stupaca \diamond *Vektor redak se, kako terminologija sugerira, često promatra kao vektor u n -dimenzionalnom vektorskom prostoru nad F , čiji vektori su upravo svi takvi vektori retci.* ZŠ 31477 urednik pregledao

vektor stupac matrica elemenata iz nekog polja F , koja ima $n \geq 1$ redaka i jedan stupac \diamond *Vektor stupac se, kako terminologija sugerira, često promatra kao vektor u n -dimenzionalnom vektorskom prostoru nad F , čiji vektori su upravo svi takvi vektori stupci.* ZŠ 31478 urednik pregledao

vektorski produkt za dva vektora v i w u 3-dimenzionalnom euklidskom vektorskom prostoru, vektor $v \times w$ čija duljina je jednaka površini paralelograma razapetog s v i w , smjer je okomit i na v i na w , a orijentacija od $v \times w$ je dana pravilom desne ruke \diamond *Pravilo desne ruke je zorna predodžba koja se ne može koristiti u apstraktnim situacijama. Tada se koristi pojam orijentacije euklidskog vektorskog prostora, koji je izbor klase ekvivalentnih, pozitivno orijentiranih baza tog prostora (svaka baza je ili pozitivna ili negativna); razbijanje u dvije klase se može napraviti npr. korištenjem Grassmanove algebre. Ako vektorski produkt $v \times w$ nije nula, onda je orijentacija od $v \times w$ takva da je uređjena trojka $(v, w, v \times w)$ u klasi pozitivne orijentacije.* zš

30169 urednik pregledao

vektorski prostor komutativna grupa na kojoj je definirana operacija množenja skalarom iz danog polja, koja je distributivna s obzirom na zbrajanje i u polju i u grupi, kvaziasocijativna te je množenje skalarom 1 identiteta na grupi NA 30722 terminolog pregledao

vektorsko množenje u trodimenzionalnom prostoru, bilinearna algebarska operacija koja paru vektora pridružuje vektor, okomit na oba čimbenika, duljine jednake ploštini paralelograma koji čimbenici određuju, a orijentacija je određena pravilom desne ruke NA 30723 urednik pregledao

vektorsko polje funkcija koja svakoj točki prostora pridružuje vektor u toj točki \diamond *Obično se u definiciji traži da je prostor diferencijabilna mnogostrukost. Tada je preciznija definicija: glatko vektorsko polje je glatki prerez tangencijalnog svežnja na mnogostrukost.* ZŠ 30178 urednik pregledao

velika poluos

ŽMŠ 30252 unešen naziv

Vennov dijagram

NA 29988 unešen naziv

verižni razlomak izraz oblika... ZŠ 30144 obradivač radi

vertikalna asimptota

MH 29872 unešen naziv

visina mjera vertikalne protežnosti geometrijskog tijela ili lika IG 29835 urednik pregledao

visina trokuta dužina koja spaja vrh trokuta i nožište okomice iz tog vrha na nasuprotnu stranicu ili njen produžetak \diamond *Visina trokuta jest i duljina te dužine.* ŽMŠ 30805 terminolog pregledao

višečlan (dopušteni, v. polinom)

višedimenzionalni prostor . IG 32343 unešen naziv

višekratnik

MH 30687 unešen naziv

višekut (dopušteni, v. mnogokut)

višeznačno preslikavanje preslikavanje koje elementu nekog skupa može pridružiti više elemenata drugog skupa IG 32344 urednik pregledao

vjeran funktor funktor (F_0, F_1) takav da je njegov dio na morfizmima, F_1 , injektivno preslikavanje ZŠ 30605 urednik pregledao

vjerojatnosna mjera (dopušteni, v. vjerojatnost)

vjerojatnosna mjera (dopušteni, v. vjerojatnost događaja)

vjerojatnosni prostor uređena trojka koja se sastoji od prostora elementarnih događaja, sigma-algebre događaja i vjerojatnosti definirane na tom izmjerivom prostoru MH 31199 urednik vratio obradivaču

vjerojatnost mjera definirana na izmjerivom prostoru koji čine prostor elementarnih događaja kao univerzalni skup i sigma-algebra događaja, a koja sigurnom događaju pridružuje vrijednost jedan \diamond *Izraz vjerojatnost na (univerzalnom skupu) Ω* je kraći oblik od *vjerojatnost na (izmjerivom prostoru) (Ω, \mathcal{F}) i koristi se kada se želi istaknuti skup Ω* . MH 29896 urednik vratio obradivaču

vjerojatnost događaja broj pridružen danom događaju po zadanoj vjerojatnosti MH 31198 terminolog pregledao

volumen (dopušteni, v. obujam)

vrh geometrijskoga tijela

ŽMŠ 30807 unešen naziv

vrh grafa element skupa vrhova grafa, gdje je taj skup, po definiciji, uz skup bridova, zadan samim grafom ZŠ 31479 urednik pregledao

vrh kuta točka u kojoj se sastaju odnosno počinju krakovi kuta ŽMŠ 30808 terminolog pregledao

vrh mnogokuta točka u kojoj se sastaju dvije susjedne stranice mnogokuta ŽMŠ 30809 terminolog pregledao

vrh poligona (dopušteni, v. vrh mnogokuta)

vrh stošca IG 32489 obradivač radi

vrh trokuta točka u kojoj se sastaju dvije stranice trokuta ŽMŠ 30810 terminolog pregledao

vrh višekuta (dopušteni, v. vrh mnogokuta)

vrijednost funkcije u točki IG 32524 obradivač radi

vrijednost razlomka rezultat dijeljenja brojnika razlomka s nazivnikom \diamond *U pravilu se misli na razlomak kojemu su brojnici i nazivnik realni brojevi i tada je vrijednost razlomka $\frac{a}{b}$ broj $a : b$* . IG 30668 terminolog pregledao

zajednički djelitelj

NA 30010 unešen naziv

zajednički nazivnik broj ili izraz takav da se svaki od zadanih razlomaka može zapisati u obliku razlomka kojemu je on nazivnik \diamond *Zajednički nazivnik se potom pojavljuje kao jednaki nazivnik pretvorenih zadanih razlomaka*. IG 31401 terminolog pregledao

zajednički višekratnik broj koji je višekratnik svakog broja iz zadanog skupa brojeva \diamond *Pojam se može definirati u svakom komutativnom prstenu. Neka je B podskup komutativnog prstena A . Tada je $c \in A$ zajednički višekratnik elemenata iz B ako je c višekratnik svakog elementa iz B* . IG 31402 urednik pregledao

zakon razdiobe slučajne varijable vjerojatnost definirana na Borelovim podskupovima realnih brojeva koja je inducirana danom slučajnom varijablom na način da svakom Borelovom skupu B pridružuje vjerojatnost praslrike od B po toj slučajnoj varijabli MH 31210 terminolog pregledao

zakon razdiobe slučajnoga vektora vjerojatnost definirana na Borelovim podskupovima euklidskog prostora iste dimenzije kao dani slučajni vektor, inducirana tim slučajnim vektorom na način da svakom Borelovom skupu B pridružuje vjerojatnost praslrike od B po tom slučajnom vektoru MH 31211 terminolog pregledao

zakon velikih brojeva teorem u kojem se ustanovljuje uz koje uvjete niz parcijalnih aritmetičkih sredina centriranih slučajnih varijabli konvergira prema konstanti MH 29918 terminolog pregledao

zamjena varijabli postupak ili pravilo kojim se formula ili neki drugi matematički objekt mijenja pri zamjeni izvornih varijabla novima IG 31403 urednik pregledao

zanemarivi događaj događaj vjerojatnosti nula MH 31207 terminolog pregledao

zatvarač skupa IG 32478 obradivač radi

zativorena krivulja krivulja koja se može interpretirati kao slika kružnice pri neprekinutom preslikavanju \diamond *Zativorena krivulja (u topološkom prostoru X) jest krivulja koja se može zadati neprekinutim preslikavanjem f sa zativorenog segmenta $[a, b]$ realnih brojeva u X tako da bude $f(a) = f(b)$ (tj. da početna točka krivulje bude jednaka zativršnoj).* IG 30670 urednik pregledao

zativoreni interval interval koji sadrži krajnje elemente NA 29994 terminolog pregledao

zativoreni skup ZŠ 32492 obradivač radi

zativisna varijabla

MH 29901 unešen naziv

zativršni objekt objekt T kategorije C takav da za svaki drugi objekt X iz C postoji točno jedan morfizam iz X u T \diamond *Do sada je bilo uobičajenije je reći terminalni objekt, no preporučujem zativršni objekt. Ne bi valjalo reći konačni objekt jer konačnost u matematici ima drugo značenje.* ZŠ 32461 urednik pregledao

zativrajanje komutativna i asocijativna binarna operacija s neutralnim elementom na danom skupu, pri čemu za svaki element postoji inverzni element NA 29956 urednik pregledao

zativbroj rezultat zativrajanja dviju ili više veličina NA 29972 urednik pregledao

zativbroj članova niza

ZŠ 30842 unešen naziv

zativbroj geometrijskoga niza

ZŠ 30843 unešen naziv

zativdruživanje (dopušteni, v. unija)

zativlatni broj (dopušteni, v. zativlatni omjer)

zativlatni omjer omjer koji definira zativlatni rez, ujedno i vrijednost tog omjera \diamond *Vrijednost zativlatnog omjera je $\frac{\sqrt{5}+1}{2} \approx 1.618$.* IG 30671 urednik pregledao

zativlatni rez podjela veličine na dva dijela tako da je omjer većeg dijela prema manjem jednak omjeru te veličine prema većom dijelu \diamond *Stalni omjer u zativlatnom rezu naziva se zativlatnim omjerom. Njegova je vrijednost $\frac{\sqrt{5}+1}{2} \approx 1.618$. Kaže se da su veličine a, b u zativlatnom omjeru ako je $a : b = (a + b) : a$.* IG 29837 urednik pregledao

zativnamenka pri zapisu broja u brojevnom sustavu, broj istih potencija (z_k u formuli) NA 30006

urednik pregledao

zraka dio pravca s jedne strane točke pravca
uključujući i tu točku IG 30672 urednik pregledao

zrcalnost (dopušteni, v. simetričnost)

zrcaljenje (dopušteni, v. simetrija)